

መጽሐፈ ምሳሌ

አስተዋፅኦ

- I. መግቢያ፣ የመጽሐፈ ምሳሌ ዐላማና ዋና ሐሳብ (1፡1-7)
- II. ልጆችን በማስመልከት የተጻፉ ዐሥራ ሦስት የጥበብ ንግግሮች (1፡8—9፡18)
 - (ሀ) ለመላጆችህ ታዘዝ፤ ምክራቸውንም በማስተዋል ስማ (1፡8-9)
 - (ለ) ንጢአተኞች ቢያባብሉህ “እሺ” አትበላቸው (1፡10-19)
 - (ሐ) አጥብቀህ ጥበብን ፈልግ፤ በፍጹም ልብህም እግዚአብሔርን ፍራ (1፡20-33)
 - (መ) ጥበብን ተከታተል፤ ጥበብን የመለየት ችሎታና መልካም ምግባር ይኑርህ (2፡1-22)
 - (ሠ) የእውነተኛው ጥበብ ባሕርይና ጥቅም (3፡1-35)
 - (ረ) ጥበብ የቤተ ሰብ ቅርስ መሆኑ (4፡1-13፡20-27)
 - (ሰ) ጥበብና በሕይወት ውስጥ የሚያጋጥሙ ሁለቱ ዐይነት መንገዶች (4፡14-19)
 - (ሸ) ከሥነ ምግባር ውጭ የሆነ የግብረ ሥጋ ግንኙነት የሚያባብልና ክፉ መሆኑ (5፡1-14)
 - (ቂ) ለጋብቻ ታማኝ ስለመሆን የተሰጠ ምክር (5፡15-23)
 - (በ) በዋስትና ባለ ዕዳ እንዳትሆን ተጠንቀቅ፤ ስንፍናንና ክፋትን ከማድረግ ራቅ (6፡1-19)
 - (ተ) ከግብረገብ ውጭ በሆነ የግብረ ሥጋ ግንኙነት መውደቅ እጅግ ተላላነት እንደሆነ (6፡20—7፡27)
 - (ቸ) የጥበብ ጥሪ (8፡1-36)
 - (ኀ) ጠቢብነትና ተላላነት ሲንጸጽሩ (9፡1-18)
- III. ዋና ዋና የሆኑ የሰሎሞን ምሳሌዎች ጥንቅር (10፡1—22፡16)
 - (ሀ) ጻድቃንንና ክፉዎችን የሚያነጻጽሩ ምሳሌዎች (10፡1—15፡33)
 - (ለ) የጽድቅን ሕይወት የሚያበረታቱ ምሳሌዎች (16፡1—22፡16)
- IV. ተጨማሪ የጠቢባን ቃሎች (22፡17—24፡34)
- V. የሕዝቅያስ ሰዎች የቀዳቸው የሰሎሞን ምሳሌዎች (25፡1—29፡27)
 - (ሀ) ስለ ተለያዩ ሰዎች የተነገሩ ምሳሌዎች (25፡1—26፡28)
 - (ለ) ስለ ተለያዩ ጉዳዮች የተነገሩ ምሳሌዎች (27፡1—29፡27)
- VI. የመጨረሻ የጥበብ ቃሎች (30፡1—31፡31)
 - (ሀ) አገር የተናገራቸው ምሳሌዎች (30፡1-33)
 - (ለ) ንጉሥ ልሙኤል የተናገራቸው ምሳሌዎች (31፡1-9)
 - (ሐ) ስለ ልባም ሴት የተነገረ (31፡10-31)

ጸሐፊው፣ ሰሎሞን ሌሎች

ዋና ሐሳብ፣ ወደ ትክክለኛ ሕይወት የሚመራ ጥበብ

የተጻፈበት ጊዜ፣ በግምት 970—700 ዓ.ቅ.ክ.

ታሪካዊ ዳራ

የእብራይስጡ ብሉይ ኪዳን በሦስት የተለያዩ ክፍሎች የተከፈለ ነበር፤ እነዚህም የኦሪት ሕግ፣ ነቢያትና መጻሕፍት ናቸው (ከሉቃ 24፡44 ጋር ያነጻጽሩ)። መጽሐፈ ኢዮብ፣ መጽሐፈ መዝሙር፣ መጽሐፈ ምሳሌና መጽሐፈ መክብብ የመሳሰሉት የግጥምና የቅኔ መጻሕፍት የሚገኙት በሦስተኛው ምድብ ውስጥ ነው። በተመሳሳይ ሁኔታም ጥንታዊት እስራኤል ሦስት የአገልግሎት ምድቦች ነበሩአት፤ እነዚህም ካህናት፣ ነቢያትና ጠቢባን ናቸው። በመጨረሻው የአገልግሎት ምድብ ውስጥ ያሉ ሰዎች በተግባር በሚታየውና ፍልስፍና ነክ በሆነው የሕይወት ጉዳይ ከእግዚአብሔር የሆነ የተለየ የጥበብና የመምከር ስጦታ ያላቸው ናቸው። በመጽሐፈ ምሳሌ ውስጥ በመንፈስ ቅዱስ ምሪት የተነገረው የጠቢባን ጥበብ ይታያል።

“መጽሐፈ ምሳሌ” ተብሎ የተተረጎመው የዕብራይስጡ “ማሻል” በተለያዩ መልኩ ሲታይ “ንግር”፤ “ምሳሌ” ወይም “ጥበባዊ አባባል” ማለት ነው። ስለዚህ መጽሐፈ ምሳሌ ጥቂት ረዘም ያሉ ንግግሮች (1፡20-33፤ 2፡1-22፤ 5፡1-14)፤ ጽድቅና ትጋት ያለበት ሕይወት ለመኖር የሚያስችል ጥበብ የያዙ ብዙ አጭርና ቁም ነገር አዘል ንግግሮችን ያካተተ ነው። መጽሐፈ ምሳሌ በጥንት የቅርብ ምሥራቅ አገሮች የተለመዱ ምሳሌያዊ ትምህርቶችን የሚያሳይ ነው፤ በዚህ ምሳሌ የተገለጸው ጥበብ ከእግዚአብሔር ማንነትና እርሱ ለኪዳኑ ሕዝብ ከሰጠው ጻድቅ መመዘኛ አንጻር የተሰጠ ስለ ሆነ ልዩ ጥበብ ነው። በጥንት ዘመን ምሳሌያዊ ትምህርት በስፋት ሊታወቅ የቻለው እጅግ ግልጽ፤ በቀላሉ ለማስታወስና ከትውልድ ወደ ትውልድ ለማስተላለፍ የሚቻል በመሆኑ ነው።

ዳዊት በእስራኤል የመዝሙር ታሪክ ውስጥ ዋና እንደ ሆነ ሁሉ ሰሎሞንም በእስራኤል የጥበብ ታሪክ ውስጥ ዋና ነው (1፡1፤ 10፡1፤ 25፡1 ይመ)። በ1ነገ 4፡32 ላይ እንደተጠቀሰው፤ ሰሎሞን በሕይወቱ ዘመን ሦስት ሺህ ምሳሌዎችንና አንድ ሺህ አምስት መሐልዩን ተናገረ። ሌሎች በመጽሐፈ ምሳሌ ውስጥ የሚገኙ በስም የተጠቀሱ ጸሐፊዎች አገር (30፡1-33) እንዲሁም ንጉሥ ልሙአል (31፡1-9) ናቸው፤ ሁለቱም በእኛ ዘንድ የታወቁ አይደሉም። ሌሎች ተጨማሪ ጸሐፊዎች በ22፡17 እና በ24፡23 ላይ በተዘዋዋሪ መንገድ ተጠቅሰዋል። ብዙዎቹ ምሳሌዎች የፈለቁት በዐሥረኛው ምእተ ዓመት ዓ.ቅ.ክ. በሆነም፤ ይህ መጽሐፍ ተጽፎ የተጠናቀቀበት የመጨረሻው ጊዜ በሕዝቅያስ ዘመን መንግሥት ነው (በግምት 700 ዓ.ቅ.ክ)። የሕዝቅያስ ሰዎች የሰሎሞንን ምሳሌዎች በመቅዳት ተሳታፊ የሆኑበት ጊዜ (25፡1-29፡27) ከ715-686 ዓ.ቅ.ክ. ሊሆን ይችላል፤ ይህም ፈረህ እግዚአብሔር ባለው በዚህ ንጉሥ መሪነት መንፈሳዊ መነቃቃት የተደረገበት ጊዜ ነው። አጥር፤ ንጉሥ ልሙአልና ሌሎች ጠቢባን የተናገሯቸው ምሳሌዎች የተዘጋጁት ሌሎች ምሳሌዎች በተዘጋጁበት ተመሳሳይ ጊዜ ሊሆን እንደሚችል ግምቱ ከፍተኛ ነው።

ዐላማ

የመጽሐፉ ዐላማ በ1፡2-7 ላይ በግልጽ ተጽፎአል፤ ይኸውም መልካም ጠባይ፤ ጽድቅ፤ ፍትሐኛ ሚዛናዊ ብደኑ እንዲኖር ጥበብን ለመስጠትና አስተዋይ ለማድረግ ነው (1፡2-3)፤ ከዚህም የተነሣ (1) ብስለት የሌላቸው ተራ ሰዎች አስተዋዩች ይሆናሉ (1፡4)፤ (2) በዕድሜ ለጋ የሆኑት ዕውቀትን ያገኛሉ፤ ልባዎችም ይሆናሉ (1፡4)፤ እንደዚሁም (3) ጥበባች በጥበብ ሂደደጉ ይሄዳሉ (1፡5-6)። መጽሐፈ ምሳሌ ትክክለኛና አስተዋይ በመሆን እንዴት መኖር እንደሚገባ የሚናገር የጥበብ መጽሐፍ ቢሆንም የዚህ ጥበብ ዋና መሠረት ግን “እግዚአብሔርን መኖሩት” እንደ ሆነ በግልጽ ተጠቅሶአል (1፡7)።

ቅኝት

መጽሐፉን የሚያያይዘው ዋና ሐሳብ ትክክለኛ ኑሮ መኖር የሚያስችል ጥበብ ነው፤ ይህም ጥበብ ራሱን በትሕትና ለእግዚአብሔር አሳልፎ በመስጠት ይጀምራል፤ ከዚያም በተለያዩ የሕይወት አቅጣጫዎች ሁሉ ይገለጣል። በመጽሐፈ ምሳሌ ውስጥ የተጠቀሰው ጥበብ ስለሚከተሉት የተለያዩ ነገሮች ይናገራል፤ (1) ስለ ቤተ ሰብ፤ ስለ ወጣትነት፤ በግብረ ሥጋ ግንኙነት አቅጣጫ ሊኖር ስለሚገባ ንጽሕና፤ ለትጻር ታማኝ ስለመሆን፤ ሐቀኛ ስለመሆን፤ ስለ ትጋት አስፈላጊነት፤ ስለ ልግስና፤ ስለ ጓደኝነት፤ ስለ ፍርድ፤ ስለ ጽድቅና በሥርዓት ስለመኖር ጠቃሚ ምክርን ይመክራል፤ (2) ንግድ፤ ጥል፤ ምላሽ፤ ሞኝነት፤ መጠጥ፤ ሆዳምነት፤ የፍትወተ ሥጋ ምኞት፤ ኢግብረገባዊ የሆነ ባሕርይ፤ ውሸተኛነት፤ ሰንፍና፤ አጉል ጓደኝነት ከፋና አደገኛ መሆናቸውን በማስጠንቀቅ ይናገራል፤ (3) ልባዎንነትን ከግዴላሽነት ጋር፤ ትዕቢትን ከትሕትና ጋር፤ ሰንፍናን ከትጋት ጋር፤ ድክነትን ከህብት ጋር፤ ንጹሕ ፍቅርን ከፍትወተ ሥጋ ምኞት ጋር፤ ትክክለኛውን ነገር ከስህተት ጋር፤ ሕይወትን ከሞት ጋር ይነጻጸራል።

እንደ መዝሙረ ዳዊት ሁሉ መጽሐፈ ምሳሌን እንደ ሌሎቹ የመጽሐፍ ቅዱስ መጻሕፍት በቀላሉ አሳጥሮ መግለጽ ባይቻልም ተለይቶ የሚታወቅበት የራሱ መዋቅር አለው (አስተዋዕሉውን ይመ)። የዚህም እውነትነት በተለይ ጉልቶ የሚታየው ከምዕ 1-9 ባለው ክፍል ላይ ነው፤ ይህ ክፍል ከ13-19 ወዳለው የዕድሜ ክልል በመግባት ላይ ላለው ልጁ፤ አባት የሚናገረውን ንግግር የሚመስሉ ዐሥራ ሦስት ተመሳሳይና ተከታታይ ንግግሮችን የያዘ ነው፤ ከሦስቱ ንግግሮች በስተቀር (1፡30፤ 8፡1፤ 9፡1) እያንዳንዱ ንግግር የሚጀምረው፤ “ልጄ ሆይ” ወይም “ልጄቼ ሆይ” በማለት ነው። እነዚህ ዐሥራ ሦስት ንግግሮች ለወጣቶች የሚጠቅሙ ብዙ ጥበብ አዘል የሆኑ ግብረገባዊ ሕጎችን ያያዙ ናቸው።

መጽሐፈ ምሳሌ ከምዕራፍ 10 ጀምሮ ለቤተ ሰብ ግንኙነት አስፈላጊ የሆኑ መመሪያዎችን ይዞአል (ለምሳሌ 10፡1፤ 12፡4፤ 17፡21፡25፤ 18፡22፤ 19፡14፡26፤ 20፡7፤ 21፡9፡19፤ 22፡6፡28፤ 23፡13-14፡22፡24-25፤ 25፡24፤ 27፡15-16፤ 29፡15-17፤ 30፡11፤ 31፡10-31)። መጽሐፈ ምሳሌ በሕይወት ውስጥ በሚገባ ተፈጻሚ ሊሆኑ የሚችሉ ጉዳዮችን የያዘ ቢሆንም ጥልቅ የሆነ የእግዚአብሔር ሐሳብ ያለበት መጽሐፍ ነው። እግዚአብሔር ጥበብ ነው፤ ይህም ጥበብ የቀረበው በሰውኛ አገላለጽ ነው (ለምሳሌ 8፡22-31)፤ እግዚአብሔር ራሴ ራሴ ነው (3፡19-20፤ 8፡22-31፤ 14፡31፤ 22፡2)፤ በባሕሪውም ሁሉን ዐዋቂ (5፡21፤ 15፡3፡11፤ 21፡2)፤ ጽድቅ (11፡1፤ 15፡25-27፡29፤ 19፡17፤ 21፡2-3)፤ ከሁሉም በላይ (16፡9፡33፤ 19፡21፤ 21፡1) ነው። መጽሐፈ ምሳሌ ስለ ልባም ሴት አስደናቂ ምስክርነት በመናገር ይደመድማል (31፡10-31)።

ልዩ ገጽታ

መጽሐፈ ምሳሌ ልዩ የሚያደርጉት ስምንት ዋና ዋና ገጽታዎች ናቸው፡ (1) በዚህ መጽሐፍ የተጠቀሰው ጥበብ ከማሰብ ችሎታ ወይም ከከፍተኛ ዕውቀት ጋር የተያያዘ ሳይሆን፤ በቀጥታ “እግዚአብሔርን ከመፍራት” ጋር የተገናኘ ነው (1፡7)። ከዚህ አንጻር ጥበባችን የሚባሉት እግዚአብሔርን የሚያውቁና ትእዛዙንም የሚያደርጉ ናቸው። በዚህ መጽሐፍ ውስጥ እግዚአብሔርን መፍራት ለሚለው ሐሳብ አጽንዖት በመስጠት ተደጋግሞ ተጠቅሶአል (1፡7፡29፤ 2፡5፤ 3፡7፤ 8፡13፤ 9፡10፤ 10፡27፤ 14፡26-27፤ 15፡16፡33፤ 16፡6፤ 19፡23፤ 22፡4፤ 23፡17፤ 24፡21)፤ (2) በመጽሐፈ ምሳሌ የተገለጸው ብዙ ጥበብ የተሞላበት ምክር የቀረበው አንድ አባት ከእግዚአብሔር የሆነውን ምክር ለወጣት ልጁ ወይም ልጆቹ እንደሚናገር ሆኖ ነው፤ (3) በዘወትር ሕይወት ውስጥ ትክክለኛ የሆነው ግንኙነትና ድርጊት እንዲኖር የሚያስችሉ እንዲሁም ሁሉን ትውልድና ባህል የሚመለከቱ መሠረታዊ መርሆችን ሰፊ ባለ መልኩ የሚዳስስ በመሆኑ፤ ከሌሎች የብሉይ ኪዳን መጻሕፍት ይልቅ መጽሐፈ ምሳሌ በሚገባ በተግባር ሊገለጽ የሚችል ነው፤ (4) በተግባር ሊገለጽ የሚችለው ጥበብ፤ ከእግዚአብሔር የሆነ የግብረ ገብነት ሕግና መሠረታዊ የሕይወት መርሆች በአጭሩ በዚህ መጽሐፍ ውስጥ ተገልጿል፤ እነዚህም ወጣቶች ለሕይወታቸው መመሪያ በማድረግ በቀላሉ የሚያጠኑአቸውና የሚያስታውሱአቸው ማራኪ ንግግሮች ናቸው፤ (5) እግዚአብሔር ለአስራሌል በገባው ኪዳን ውስጥ የቤተ ሰብ ጉዳይ ትኩረት እንደተሰጠው ሁሉ (ከዘፀ 20፡12፡14፡17፤ ከዘጸ 6፡1-9 ጋር ያነጻጽሩ) በመጽሐፈ ምሳሌ ም አስፈላጊነቱን በመረዳት ከፍተኛ ቦታ ተሰጥቶታል፤ እግዚአብሔር በቤተሰብ ላይ ያለው ዐላማ እንዲፋለስ የሚያደርግም ኅጢአት ተለይቶ የተገለጸ ሲሆን፤ ከዚህም ኅጢአት መራቅ እንደሚያስፈልግ ተገልጿል፤ (6) መጽሐፈ ምሳሌ አስፈላጊ የሆኑ ሥነ ጽሑፋዊ ገጽታዎች ያሉት ሲሆን፤ እነዚህም ግልጽ የሆኑ ዘይቤአዊ አነጋገሮችን፤ ንጽጽሮችን አጫጭር ግብረገብን የሚመለከቱ ሕጎችንና የሐሳብ ድግግሞሽን ያካተቱ ናቸው፤ (7) አንዲት ጥሩ ሴት ከምትገመገምበት ልዩና መልካም ባሕርይ አንጻር በመጽሐፉ መጨረሻ ላይ (ምዕ 31) የተጠቀሰችው ልባም ሚስትና እናት በጥንት ሥነ ጽሑፍ ለየት ያለች ሆና ትገኛለች፤ (8) በመጽሐፈ ምሳሌ የሚገኙ ጥበብ አዘል ምክሮች በአዲስ ኪዳን መልእክቶች ውስጥ ተጽፈው ከሚገኙ ብዙ ተግባራዊ ምክሮች ቀዳሚ በመሆን ሁኔታውን የሚያመለክቱ የብሉይ ኪዳን ንግግሮች ናቸው።

መጽሐፈ ምሳሌ በአዲስ ኪዳን መፈጸሙ

በዮሐንስ 1፡1-18 ላይ ሎጵስ (ቃል) በሰውኛ አገላለጽ እንደተጠቀሰ ሁሉ በመጽሐፈ ምሳሌ ምዕራፍ 8 ላይ ጥበብም በተመሳሳይ ሁኔታ ተገልጿል። ይህ ጥበብ፤ (1) እግዚአብሔር ሰማይንና ምድርን በፈጠረ ጊዜ አብሮ ነበር (3፡19-20፤ 8፡22-31)፤ (2) በሥጋዊና በመንፈሳዊ ሕይወት ጅማራ ውስጥ ሥራ አለው (3፡19፤ 8፡35)፤ (3) ጽድቅ ባለበትና ግብረገባዊ በሆነ ኑሮ ውስጥ ተግባራዊ ሊሆን ይችላል (8፡8-9) እንደዚሁም (4) ከልብ ለሚፈልጉት ሁሉ ይገኛል (2፡1-10፤ 3፡13-18፤ 4፡7-9፤ 8፡35-36)። በመጽሐፈ ምሳሌ ውስጥ የተጠቀሰው ጥበብ እጅግ በላቀ ሁኔታ የተገለጸው “ከሰሎሞን በሚበልጠው” (ሉቃ 11፡31) በኢየሱስ ክርስቶስ ነው፤ “እርሱ ... ጥበባችን ... ሆኖአል” (1ቆሮ 1፡30)፤ “የተሰወረ የጥበብና የዕውቀት ሀብት ሁሉ የሚገኘው በእርሱ ዘንድ ነውና” (ቈላ 2፡3)።

መጽሐፈ ምሳሌን ማንበብ

ሙሉውን የብሉይ ኪዳን መጽሐፍ በአንድ ዓመት ማንበብ ከተፈለገ፤ መጽሐፈ ምሳሌ ከዚህ

በታች ባለው የጊዜ ሰሌዳ መሠረት በዐሥራ አራት ቀን መነበብ ይኖርበታል።

☐ 1—2 ☐ 3—4 ☐ 5—7 ☐ 8—9 ☐ 10—11 ☐ 12—13 ☐ 14—15 ☐ 16—17
☐ 18—19 ☐ 20—21 ☐ 22—23 ☐ 24—26 ☐ 27—28 ☐ 29—31

ማስታወሻ

መግቢያ፤ የምዕሌዎቹ ዐላማና ጭብጥ

- 1 የእስራኤል ንጉሥ፤ የዳዊት ልጅ የሰሎሞን ምዕሌዎች፤
- 2 ጥበብንና ተግሣጽን ለመቀበል፤ ጥልቅ ሐሳብ የሚገልጡ ቃላትን ለማስተዋል፤
- 3 ጽድቅን፤ ፍትሕንና ሚዛናዊ ብይኔን በማድረግ፤
- የተገራ ጠቢብ ልቦናን ለማግኘት፤
- 4 ብስለት ለሌላቸው አስተዋይነትን፤ በዕድሜ ሊጋ ለሆኑት ዕውቀትንና ልባምነትን ለመስጠት፤
- 5 ጥበበኞች ያድምጡ፤ ትምህርታቸውንም ያዳብሩ፤
- አስተዋዮችም መመሪያ የማግኘት፤
- 6 ይህም የጠቢባንን ምዕሌዎችንና ተምሳሌቶችን፤
- አባባሎችንና ዕንቁቅልሾችን ይረዱ ዘንድ ነው።
- 7 አግዚአብሔርን መፍራት የዕውቀት መጀመሪያ ነው፤
- ተላሎችህ ግን ጥበብንና ተግሣጽን ይንቃሉ።

1+1 1ነገ፤29-34፤ ምዕ10፤13፤ 25+1፤ መዝ1+1፤ ማቴ13፤3፤ 1+4 ምዕ8፤5፤12 1+5 ምዕ9፤9 1+6 ዘኁ12፤8፤ መዕ14፤12፤ መዝ49፤4፤ ምዕ22፤17፤ 24፤23፤ ማቴ13፤10-17 1+7 ዘዐ20፤20፤ ዘዳ4፤6፤ ኢዮ23፤15፤ መዝ34፤4-22፤ 112፤1፤ ምዕ8፤33-36፤ 9፤7-9፤10፤ 12፤13 13፤18፤19፤ 15፤32፤33፤ ኢዳ33፤6፤ 50፤10፤ 59፤19፤ ኤር8፤9

1+8 4+8-9፤ ዘዳ21፤18፤ ምዕ2፤13፤ 3፤11 4፤1፤ 5፤1፤ 6፤1፤20፤ 7፤1፤ 19፤27፤ 22፤17፤

ጥበብን ገንዘብ ለማድረግ የተሰጠ ምክር
8 ልጄ ሆይ፤ የአባትህን ምክር አድምጥ፤ የእናትህንም ትምህርት አትተው።
9 ለራሱህ ሞገስን የሚያግኘውና ጽፍ አክሊል፤ ዐንገትህን የሚያሸውብ ድሪ ይሆንልሃል።
10 ልጄ ሆይ፤ ኅጢአተኞች ቢያባብሉህ፤ እኔ አትበላቸው፤
11 ከእኛ ጋር ናና፤ ደም ለማፍሰስ እናድባ፤ በደል በሌለበት ሰው ላይ እንሸምቅ፤
12 እንደ መቃብር፤ ወደ ጉድጓድ፤ እንደሚወርዱ፤ ከነሐይውታቸው እንዳሉ እንዋጣቸው፤
13 ውድ የሆኑ ነገሮችን ሁሉ በየይነቱ እናገኛለን፤

1+8 ምዕ23፤26-28፤ ኤር35፤8 1+9 ምዕ3፤21-22፤ 4፤1-9 1+10 4+15፤ ዘዳ13፤8፤ ኢዮ24፤15፤ መዝ1፤1፤ ምዕ16፤29 1+11 መዝ10፤8 1+12 4+16-18፤ ኢዮ33፤18፤ መዝ30፤3፤ 35፤25
1+7 በመጽሐፈ ምዕሊና በብሉይ ኪዳን ሌሎች መጻሕፍት ውስጥ ተላላ የሚለው በተደጋጋሚ ተጽፏል፤ ይህም የጥራል ጉድጓድን ያመለክታል።
1+12 በዕብራይስጡ ሲላል ይላል።

1+1 ምዕሌዎች፤ እንደን መርሐወይም ከአግዚአብሔር እይታ አንጻር ስለ ሰው ባሕርይ የተሰጠን አስተያየት የሚገልጹ እጥር ምጥን ያሉ አባባሎች፤ ንጽጽሮችና ጥያቄዎች ናቸው። እነዚህ ምዕሌዎች የተጻፉት፤ የአግዚአብሔርን ሕዝቦች በተለይም ወጣት የሆኑትን አግዚአብሔርን ደስ በማለት፤ የደስታና የድል ሕይወት ኖሮአቸው ኅጢአት ከሚያስከትለው አስከሬ ውጤት በመራቅ እንዴት መኖር እንደሚገባቸው ምሪት ለመስጠት ነው (ቀ 2-6፤15-19)።

1+1 ሰሎሞን፤ በዚህ መጽሐፍ የተገለጹትን ብዙዎቹን ምዕሌዎች የጻፈው የእስራኤል ሦስተጥ ንጉሥ ጠቢብ ሰሎሞን ነው። በዘመን መንግሥቱ መጀመሪያ ላይ ሰሎሞን ጥበብን ያገኘ ዘንድ ጸለየ፤ እንደሰማው አግዚአብሔር ጥበብን ሰጠው (1ነገ 3፤5-14፤ 4፤29-32)። ይሁን እንጂ በሕይወቱ ወደ 34 ላይ ሰሎሞን አግዚአብሔር በሰጠው ጥበብ መሠረት አልተመላለሰም። አግዚአብሔርን በመፍራት ጽንቀ ባለመኖሩ ልቡ ከአግዚአብሔር ሸፈተ (1ነገ 11፤1-11 እንዲሁም 11፤1 እና ማብ ይመ)። ስለዚህ ከአግዚአብሔር ቃል ግብረገባዊ መርሐችን ማወቅ ወይም ማስተማር ብቻ የጻፍ መንፈሳዊ ሕይወት እንዲኖረን አያደርገንም፤ ነገር ግን ከዚህ በተጨማሪ ዘወትር አግዚአብሔርን የምንፈራ፤ በእርሱም ላይ የምንታመንና ስለ ሥራውም በጎሳፊነት የምንጠየቅ ሰዎች መሆን ይገባል (ቀ 7)።

1+2 ጥበብ፤ በዚህ መጽሐፍ እንደተገለጸው ጥበብ ሲባል በአግዚአብሔር እውነት፤ መንገድና ዕቅድ መሠረት ማሰብና መኖር ማለት ነው። ሕይወትን ሁሉ ከአግዚአብሔር እይታ አንጻር መረዳትና በተገቢው ሁኔታ መያዝ፤ አግዚአብሔር የተናገረው ሁሉ ትክክለኛና እውነት እንደሆነ ሕይወታችንንም የምንመዝንበት ብቸኛና ተገቢ መለኪያ እንደሆነ ማመን ማለት ነው። ጥበብን ማግኘት ብርና ወርቅ ከማግኘት እጅግ ይሻላል (3፤13-14)። ጥበብን የሚያገኝትም ከአግዚአብሔር ጋር ተገቢ ግንኙነት በማድረግና

(ቀ 7) ቃሉን በትጋት በማንበብ (3፤1-3) የሚፈልጉት አት ናቸው። በአዲስ ኪዳን እንደተጻፈው የአግዚአብሔር ከፍተኛ ጥበብ የሆነው ክርስቶስ (1ቆሮ 1፤30፤ ቂላ 2፤2-3) በቃሉ በመኖር፤ ቃሉም በእኛ ውስጥ፤ ይኖር ዘንድ ፈቃደኛ በመሆን (ዮሐ 15፤7)፤ ልባችንና አእምሮአችን በውስጣችን ለሚኖረው መንፈስ ቅዱስ ተሳልፎ በመስጠት (ዮሐ 14፤16-26) ጥበብ እንደምናገኝ ያስተምረናል።

1+7 አግዚአብሔርን መፍራት፤ ለአግዚአብሔር ገይል፤ ግርማና ቅድስና ያለን አክብሮታዊ ፍርሀት የተገለጠው ፈቃዱን እንዳንተላለፍ በውስጣችን ቅዱስ ፍርሀት እንዲኖር ያደርጋል፤ እንደዚህ ዐይነቱ አክብሮት የጥበብን አስኳል ለማግኘት ይጠቅማል። በልባችን ለአግዚአብሔር እውነተኛ ፍርሀት ካለን፤ የመንፈስ ቅዱስ ማጽናናት አብሮን እንደሚሆን በአዲስ ኪዳን ተገልጿል (ሐሥ 9፤31 እና ማብ እንዲሁም በገጽ 291 ላይ፤ «አግዚአብሔርን መፍራት» በማል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ)።

1+10 ልጄ ሆይ፤ ኅጢአተኞች ቢያባብሉህ፤ ወጣቶች በአፍላ ዕድሜ እያሉ ኅጢአት እንዲሠሩ የሚያባብሉ ብዙ ነገር ይገጥማቸዋል። ከቤጤዎቻቸው የሚመጣው ግፊት ብዙነትን መስለው እንዲኖሩና የኅጢአትን ሕይወት እንዲለማመዱ ወጥመድ ይሆንባቸዋል። ወጣቶች ፈቃታቸውን ከአግዚአብሔር እንዲመልሱና መንገዱን እንዲተዉ የሚያባብላቸውን እንዲህ ዐይነቱን ፈተና መቋቋም የሚችሉት፤ አግዚአብሔርን አምላካቸው አድርገው ከእርሱ ጋር የጠበቁ ግንኙነት በመፍጠር፤ ቅዱስ በሆነው በአግዚአብሔር መንገድ ለመመላለስ ራሳቸውን ሲሰጡ ቢያስፈልግ ለዐላማቸው ለመቆም ቀርጠኞች የግል አቋም በመያዝ (ቀ 15-16)፤ ከሌሎች ጋር ማመቻመቻና ኅጢአትን በማድረግ ተዘጋጅ መሆን የልብ ስብራትን፤ ሐዘንንና ጥፋትን እንደሚያስከትል (ቀ 27፤ እንዲሁም ማቴ 4፤1-11 እና ማብ ይመ) በመንገዝብ ነው።

ቤቶቻችንንም በዝርፊያ እንሞላለን፤
 14ከእኛ ጋር ዕጣህን ጣል፤
 የጋራ ቦርሳ ይኖረናል ቢሉህ፤
 15ልጄ ሆይ፤ አብረሃቸው አትሂድ፤
 በሚሄዱበትም መንገድ እግርህን
 አታጎዛ፤

16እግራቸው ወደ ነጠአት ይቸኩላል፤
 ደም ለማፍሰስም ፈጣኞች ናቸው።
 17ወፎች ፊት እያዩ ወጥመድ መዘርጋት፤
 ምንኛ ከንቱ ነው!

18እነዚህ ሰዎች የሚያደቡት በገዛ ደማቸው
 ላይ ነው፤
 የሚሸምቁትም በራሳቸው ላይ ብቻ
 ነው።
 19ያላግባብ ለጥቅም የሚሯሯሯሯ ሁሉ
 መጨረሻቸው እንዲህ ነው፤
 የሕይወታቸው መዋፊያም ይኸው
 ነው።

ጥበብን ለሚያናንቁ የተሰጠ ማሰጠ
 ንቀቂያ

20ጥበብ በጉዳና ላይ ራሱን ትጣራለች፤
 በየአደባባዩ ድምፅዋን ከፍ
 ታደርጋለች፤

21ዉከታ በበዛባቸው ጉዳናዎች ላይ
 ትጮካለች፤
 በከተማዬቱም መግቢያ በር ላይ
 እንዲህ ትላለች፤

22“እናንተ ብስለት የሌላችሁ ማስተዋል
 የሌለበት መንገዳችሁን እስከ
 መቼ ትወዱታላችሁ?
 ፊዘኞች በፌዝ ደስ የሚሰኙት፤
 ሞቾችን ዕውቀትን የሚጠሉት እስከ
 መቼ ነው?”

23ዘለፋዬን ብትሰሙኝ ኖሮ፤
 ለሴን ባፈሰስሁላችሁ፤
 ሐሳቤንም ባሳወቅኋችሁ ነበር።

24ነገር ግን በተጣራሁ ጊዜ እምቢ
 ስላላችሁኝ፤
 እጄንም ስዘረጋ ማንም ግድ
 ስላላነበረው፤

25ምክራን ሁሉ ስለ ናቃችሁ፤
 ዘለፋዬንም ስላልተቀበላችሁ፤

26እኔ ደግሞ በመከራችሁ እሥቅባችኋለሁ፤
 መዓት በሚወርድባችሁም ጊዜ
 አፈዝባችኋለሁ፤

1+14 ቍ19
 1+15 ዘፍ49+6፤
 መዝ119+101፤
 ምዕ44+14
 1+16 ኢዮ15+31፤
 ምዕ6+18፤
 ኢዕ59+7
 1+18 ቍ11-12፤
 መዝ71+10
 1+19 ቍ13-14፤
 ምዕ4+14-17፤
 11+19
 1+20 ኢዮ28+12፤
 ምዕ7+10-13፤
 9+1-3፤13-15
 1+22
 መዝ50+17፤
 ምዕ6+32፤ 7+7፤
 8+5፤ 9+4፤16
 1+24
 1+ሞ-8+19፤
 ኢዕ65+12፤
 66+4፤ ኢር7+13፤
 26+5፤ 35+17፤
 36+31
 1+26 ቍ33፤
 ዘፍ28+63፤
 25፤19+21፤
 መዝ2+4፤ 59+8
 1+27
 መዝ18+18፤
 ምዕ5+12-14
 1+28 ዘፍ1+45፤
 1+ሞ-8+18፤
 ኢዮ27+9፤
 ምዕ8+17፤
 ኢር11+11፤
 ሕዝ8+18፤
 ዘፍ5+6፤ ዘዝ7+13
 1+29 ኢዮ21+14
 1+30 ቍ25
 1+31
 2+ዘፍ36+16፤
 መዝ14+14፤
 ኢር6+19፤
 14+16፤ 21+14፤
 30+15
 1+32 ምዕ5+22፤
 15+10፤ ኢዕ66+4
 1+33 ቍ21-26፤
 ዘፍ24+21፤
 ዘፍ33+28፤
 ምዕ3+23፤
 መዝ112+8
 2+1 ምዕ1+8
 2+2 መዝ22+17፤
 23+12

27መዓት እንደ ማዕበል ሲያናውጣችሁ፤
 መከራም እንደ ዐውሎ ነፋስ
 ሲጠራርጋችሁ፤
 ሥቃይና ችግር ሲያጥለቀልቃችሁ
 አፈዝባችኋለሁ።

28“በዚያን ጊዜ ይጠናኛል፤ እኔ ግን
 አልመልሰሳቸውም፤
 አጥብቀው ይፈልጉኛል፤ ነገር ግን
 አያገኙኝም።

29ዕውቀትን ስለ ጠሉ፤
 እግዚአብሔርንም መፍራት
 ስላልመረጡ፤

30ምክራን ለመቀበል ስላልፈለጉ፤
 ዘለፋዬን ስለ ናቁ፤

31የመንገዳቸውን ፍሬ ይበላሉ፤
 የዕቅዳቸውንም ውጤት ይጠግባሉ።

32ብስለት የሌላቸውን ስድነታቸው
 ይገድላቸዋል፤
 ተላሎችንም ቸልተኝነታቸው
 ይጠፋቸዋል፤

33የሚያዳምጠኝ ሁሉ ግን በሰላም
 ይኖራል፤
 ከፋን ሳይፈራ ያለ ሥጋት
 ይቀመጣል።”

ከጥበብ የሚገኝ በረከት

2ልጄ ሆይ፤ ቃሊን ብትቀበል፤
 ትእዛዜንም በልብህ ብታኖር፤
 2ጆሮህን ወደ ጥበብ ብታቀና፤
 ልብህንም ወደ ማስተዋል
 ብትመልስ፤

3እንዲሁም የመለየት ጥበብን ብትማጠን፤
 ድምፅህን ከፍ አድርገህ ማስተዋልን
 ብትጣራ፤

4እርሷንም እንደ ብር ብትፈልጋት፤
 እንደ ተሸባሪ ሀብት አጥብቀህ
 ብትሻት፤

5በዚያን ጊዜ ፈሪህ እግዚአብሔርን
 ትረዳለህ፤

2+3 ያዕ1+5 2+4 ኢዮ3+21፤ ማቴ13+44 2+5 ዘፍ4+6
 4+1+21 በዕብራይስጡና በሰብን ሊቃናት ትርጉሞች
 በቅጥሮች ጫና ላይ ይላሉ።
 1+22 በዕብራይስጡ ብስለት የሌለው የሚለው
 ቃል በዚህ መጽሐፍ በአጠቃላይ መልካም ምግባር
 የሌለውንና ክፋትን ለማድረግ ለሱ ያዘነበለ ሰውን
 ያመለክታል።

1+26 በመከራችሁ፤ ትክክለኛውን ነገር ስሕተት
 ከሆነው ለመለየት እግዚአብሔር ፍጹም የሆነን መመዘኛ
 እንዳስቀመጠ መጽሐፈ ምዕሌ ይገልጻል፤ እነዚህን ቸላ
 ማለት በሐይወታችን አሳዛኝ ነገር እንዲከሰት ያደርጋል።
 በወጣትነታችን ልንማራቸው ከሚገቡን ታላላቅ እውነቶች
 አንዱ፤ የዘራውን የምናዳድ መሆናችንን መገንዘብ ነው
 (ገላ 6፡7-9)። ለሠራውን ነጠአት በመጨረሻ የሚከፈለንም
 ዋጋ ጭንቀት፤ መከራና ጥፋት ነው (ቍ 27)።
 2+1 ትእዛዜንም በልብህ ብታኖር፤ የእግዚአብሔር
 ጋር ቃል ብቻ በልባችን በማኖር፤ ከእነዚህ አብሔር ጋር
 ባለን ግንኙነት በማስተዋልና በቅድስና መኖርን መማር
 እንችላለን (ቍ 5)፤ የእግዚአብሔርን ትእዛዝ በልባችን
 በማኖር (መዝ 119፡11) እና የክርስቶስንም ቃል

በልባችን በመጠበቅ (ዮሐ 15፡7፤ ያዕ 1፡21) በገጠአት
 ላይ ድልን መቀዳጀት እንችላለን።
 2+3 የመለየት ጥበብን ብትማጠን፤ የእግዚአብሔር
 ቃል ሲጠና (ቀደም ብሎ የተጠቀሰውን ማብ ይመ)
 ጥበብንና ማስተዋልን ለማግኘት ጥናቱ በጸሎት መንፈስ
 የተደገፈ መሆን ይገባዋል። ጥናት ብቻውን መጽሐፍ
 ቅዱስ ዐዋቂዎች ሊያደርገን ይችላል፤ ነገር ግን
 በጸሎት የተደገፈ የእግዚአብሔር ቃል ጥናት፤ መንፈስ
 ቅዱስ ይህን መገለጥ ለእኛ ለመስጠትና የተለወጠን
 መንፈሳዊያን በምት ለማድረግ ያስችለዋል። መጽሐፍ
 ቅዱስን ስታጠና ባንበብሃቸው ጥቅሶች ላይ መስኮታዊ
 አብርሆትንና መረዳትን ለማግኘት ጸልይ (ቍ 5-7)።

ከምክክንም ማወቅ ታገኛለህ።
6 አግዚአብሔር ጥበብን ይሰጣልና፤
ከአንደበቱም ዕውቀትና ማስተዋል
ይወጣል።
7 እርሱ ለትኖች ድልን ያከማቻል፤
ያለ ነቀፋ ለሚሄዱትም ጋሻ
ይሆናቸዋል፤
8 የፍትሕን መንገድ ይጠብቃል፤
የታማኞቹንም አካሄድ ያጸናል።
9 በዚያን ጊዜ ጽድቅን፣ ፍትሕን፣
ሚዛናዊነትን፣
መልካሙንም መንገድ ሁሉ
ትንከባለህ፤
10 ጥበብ ልብህ ውስጥ ትገባለችና፤
ዕውቀትም ነፍስህን ደስ ታሰኛለች፤
11 የመለየት ችሎታ ይጋርድሃል፤
ማስተዋልም ይጠብቅሃል።
12 ጥበብ ንግግራቸው ጠማማ ከሆነ ሰዎች፣
ከከፋዎችም መንገድ ታድንሃለች፤
13 እነዚህም በጨለማ መንገድ ለመሄድ፣
ቀናውን ጉዳና የሚተወ ናቸው፤
14 ከፋ በመሥራት ደስ የሚላቸው፣
በከፋት ጉዳና ሐሄት የሚያደርጉ፣
15 መንገዳቸው ጠማማ፣
በአካሄዳቸው ጠመጣማዎች ናቸው።
16 ከአመንዝራ ሴትም ትጠብቅሃለች፤
በአንደበቷም ከምታታልል ዘልዛላ
ታድንሃለች፤
17 ይህችም የልጅነት ባሊን የተወች፣
በከምክክ ፊት የገባችውን ኪዳንም
ያቃለለች ናት።
18 ቤቷ ወደ ሞት ያደርሳል፤

2+6 አዮ9+4፤
12+13፤ 22+23፤
መዝ119+34
2+7 ዘፍ6+9፤
15+13
መዝ84+11፤
ምሳ30፤5-6
2+8 1ሳሙ2+9፤
መዝ18+25፤
97+10
2+9 ዘፋ1+16
2+10 ምሳ14+33
2+11 ምሳ4+6
2+12 ቀፋ16፤
ምሳ3+13-18፤
4+5
2+13 ምሳ4+19
2+14 ምሳ10+23፤
15+21
2+15 መዝ125+5፤
ምሳ21+8
2+16 ምሳ5+1-6፤
6+20-29፤ 7+5-27
2+17 ሚል2+14
2+18 ምሳ5+5፤
7+27፤ 9+18

2+19 ምሳ3+16-
18፤ 5+8፤
መዝ7+26
2+21 መዝ37+29
2+22 ዘፍ28+63፤
29+28፤
አዮ18+17፤
መዝ5+4፤
37+9፤28-29፤
ምሳ10+30
3+1 መዝ44+17፤
ምሳ1+8
3+2 ዘፍ5+16፤
11+21፤

መንገድም ወደ መናፍስት ሙታን
ያመራል።
19 ወደ እርሷ የሚገባ ማንም አይመለስም፤
የሕይወቱንም መንገድ አያገኝም።
20 እንተም በደጋግብዎች ጉዳና ትሂዳለህ፤
የጻድቃንንም መንገድ ይዘህ
ትጓዛለህ።
21 ትኖች በምድሪቱ ይቀመጣሉና፤
ነቀፋ የሌለባቸውም በእርሷ ላይ
ጸንተው ይኖራሉ።
22 ከፋዎች ግን ከምድሪቱ ይወገዳሉ፤
ታማኝነት የጉደላቸውም ከእርሷ
ይነቀሳሉ።

ከጥበብ የሚገኝ ተጨማሪ በረከት
3 ለጆሆይ፤ ትምህርቱን አትረሳ፤
ትእዛዛቱን በልብህ ጠብቅ፤
2 ቀኖችን ይጨምራሃል፤ ዓመቶችንም
ያረዝሙልሃል፤
ሕይወትን ሀብትንና ሰላምን
ያበዙልሃል።
3፡ፍቅርና ታማኝነት ከቶ አይለዩህ፤
በባንገትህ ዙሪያ እስራቸው፤
በልብህም ጽላት ላይ ጻፋቸው።
4 በዚያን ጊዜ ሞላሰንና መልካም ስምን፤
በአግዚአብሔርና በሰው ዘንድ ታገኛለህ።
5 በፍጹም ልብህ በእግሚመራንና ታመን፤
በራስህ ማስተዋል አትደገፍ፤

3+2 ዘፍ30፤15-16፤ 13፤13፤14፤ ምሳ9፤6፤10-11
3+3 ዘፍ13፤9፤ ዘፍ6፤6፤ መዝ85፤10፤ ምሳ6፤21፤ 7+3፤
2+ቀር3+3 3+4 1ሳሙ2+26፤ ሉቃ2፤52 3+5 መዝ4+5
2፤17 ወይም የለምላኪን ዘፍ7

2+10 ጥበብ ልብህ ውስጥ ትገባለችና፤
የውስጥ ሰማዊትን፣ ምኞታችንና ሐሳባችን ሕይወትና
ገይል ያለው ሊሆን የሚችለው የእግዚአብሔር ጥበብ
ወደ ልባችን በሚገባበት ጊዜ ብቻ ነው (ከ4፤23 ጋር
ያንጸጽሩ)። ይህንንም ለመፈጸም የእውነት መንፈስ
የእግዚአብሔርን ትእዛዝና መንገድ ለልባችን ደስታ
እንዲሆን በማድረግ (መዝ 119፤47-48)፣ በነፍሳችን
ውስጥ መሥራት አለበት (ዮሐ 16፤13-14)።
2+20 በደጋግ ሰዎች ጉዳና ትሂዳለህ፤ ጥበብን
ከማግኘት ጋር ቀጥሎ ያሉት በረከቶች ይመጣሉ፡
(1) እግዚአብሔርን መፍራት ትማራለህ፤ ከዚህም
የተነሣ በሕይወት ጉዳና ከሚያጋጥም ክፉ ነገር ትጠ
በቃለህ (ቀፋ 5-8)፤ (2) መልካሙን ከከፋ የመለየት
ችሎታ ስለሚኖርህ ገጠኢት ከሚያስከትለው ከባድ
መከራ ትድናህ (ቀፋ 11)፤ (3) ከከፋ ሰዎች በመራቅ፣
በመልካምና በጻድቃን ሰዎች ጉዳና መሄድ ትችላለህ
(ቀፋ 12-15፤20)፤ (4) አግብረገባዊ ከሆነ የግብረ ሥጋ
ግንኙነት ትጠበቃለህ (ቀፋ 16-19)፤ (5) ከእግዚአብሔር
ተሰፋ የተገቡልህን በረከቶች ታገኛለህ (ቀፋ 21)።
3+2 ዓመቶችንም ያረዝሙልሃል ... ሀብት ...
ያበዙልሃል፤ በአጠቃላይ እግዚአብሔርን መታዘዝና
በቅዱስ ትእዛዙ እየተመራ መኖር መልካም ጤንነት
(ቀፋ 8)፤ ረጅም ዕድሜ፣ ደስታና ብልጽግና የተሞላበት
ሕይወት (ከቀፋ 16 ጋር ያንጸጽሩ) እንዲኖርህ
ያደርጋል። ይሁን እንጂ አንዳንድ ጊዜ ከዚህ ውጭ
ሊሆን ስለሚችል፤ ይህ አጠቃላይ መርሐ ፍጹም የሆነ

ዋስትና የሚሰጥ አይደለም። አንዳንድ ጊዜ ጻድቃን
በመከራ በሚማቅቁበት (አዮ 1-2) እና አጭር ዕድሜ
በሚኖሩበት ጊዜ (ሐሥ 7፤59-60) በሌላ አንጻር
ከፋዎች የተሟላ ጤንነትና ብልጽግና አግኝተው
ሊኖሩ ይችላሉ (መዝ 73፤3፤12፤ ያዕ 5፤5)፤ ነገር ግን
በመጨረሻ ከፍርድ እንደማያመልሱ እርግጠኛ ነው
(መዝ 73፤17-20፤ ያዕ 5፤1-4)።
3+5 በእግዚአብሔር ታመን፤ በፍጹም ልብ
በእግዚአብሔር መታመን እግዚአብሔርንና ቃሉን
የመጠራጠር ተቃራኒ ነው። እንደዚህ በይነቱ መታመን
ከእግዚአብሔር ጋር ላለን ግንኙነት እጅግ አስፈላጊ
ሲሆን፣ የእርሱን ታማኝነት በሚገልጸው ዋና መነሻ
ሐሳብ ላይ የተመሠረተ ነው። የእግዚአብሔር ልጆች
እንደመሆናችን መጠን ሰማያዊ አባታችን እንደሚወደንና
በሚገባ እንደሚጠነቀቅልን (ማቴ 10፤31 እና ማገፊ
ይመ)፤ በትክክል እንደሚመራን፤ ጸጋ እንደሚሰጠንና
የተሰፋውን ቃል እንደሚፈጽም እርግጠኞች ሆነን መናገር
እንችላለን። በሕይወታችን አስቸጋሪ ሁኔታ በሚገጥመን
ጊዜ መንገዳችንን ሙሉ በሙሉ ለእግዚአብሔር
አሳልፈን ለንሰጥና (ከመዝ 37፤5 ጋር ያንጸጽሩ) ስለ
እኛም ሆኖ እንደሚረዳል ለናምንህ እንችላለን።
3+5 በራስህ ማስተዋል፤ የእኛ ማስተዋል ውስጥ፣
ሊሳሳት የሚችልና ለስሕተትም የተጋለጠ ነው (ኤፌ.4፤18)።
ስለዚህ በእግዚአብሔር ቃል የበራና በመንፈስ ቅዱስ
የተመራ (ሮሜ 8፤9-16) መሆን ይገባዋል። በራሳችን
አስተያየት ከመመከት ይልቅ (ቀፋ 7) በሕይወታችን

፲፱ መንገድህ ሁሉ እርሱን ዕውቅ፤
እርሱም ጉዳናህን ቀና ያደርገዋል።
፲፱ በራሱ አስተያየት ጠቢብ ነኝ አትበል፤
እግዚአብሔርን ፍራ፤ ከክፉም ራቅ።
፳ ይህም ለሰውነትህ ጤንነትን፤
ለዐጥንትህም ልምላሚን
ያመጣልሃል።
፳፱ እግዚአብሔርን በሀብትህ፤
ከምርትህ ሁሉ በኩራት አክብረው፤
፳፱ ይህን ብታደርግ፤ ጎተራህ ሞልቶ
ይትረፈረፋል፤
መጥመቁ የህም በአዲስ የወይን ጠጅ
ቲፍ ብሎ ይሞላል።
፳፱ ልጄ ሆይ፤ የእግዚአብሔርን ተግግጽ
አትናቅ፤
በዘለፋውም አትመረር፤
፳፱ አባት ደስ የሚሰኝበትን ልጁን
እንደሚቀጣሉ ሁሉ፤
እግዚአብሔርም የሚወደውን
ይገሥጸልና።
፳፱ ጥበብን የሚያገኝት፤
ማስተዋልንም ገንዘብ የሚያደርጋት
ሰው ቡናክ ነው፤
፳፱ እርሷ ከብር ይልቅ ትርፍ የምታመጣ፤
ከወርቅም ይልቅ ጥቅም የምታስገኝ
ናትና።
፳፱ ከቀይ ዕንቁ ይበልጥ ውድ ናት፤
አንተ ከምትመኘውም ሁሉ
የሚሰተክላት የለም።
፳፱ በቀኝ እጄ ረጅም ዕድሜ አለ፤
በግራ እጄም ሀብትና ክብር
ይዛለት።
፳፱ መንገዱ ደስ የሚያሰኝ ነው፤

3+6 ኢዮ33+11፤
መዝ5+8፤
ምሳ16+3፤
ኢሳ30+11፤
40+3፤ ኢር42+3፤
3+7 ዘ020+20፤
ዘ84+6፤ ኢዮ1+1፤
መዝ11፤ 1+10፤
ምሳ26+5፤12፤
3+8 ኢዮ21፤24፤
መዝ38+3፤
ምሳ4+22፤
3+9 ዘ022+29፤
ዘ826+1-15፤
3+10 ኢዮ22+21፤
መዝ144+13፤
ኢላ2+24፤
ግላ3+10-12፤
3+11 ኢዮ5+17፤
ምሳ1+8-9፤
3+12 ዘ88+5፤
ኢዮ5+17፤
ምሳ13+24፤
ዕብ12+5-6፤
ራእ3+19፤
3+14 ኢዮ28+15፤
ምሳ8+19፤ 16+16፤
3+15፤
ኢዮ28+17-19፤
3+16 ዘ6+15+15፤
1573+13+14፤
3+17፤
ግላ11+28-30፤

3+18 ዘ62+9፤
2+12፤ 4+3-9፤
8+17-21፤
ምሳ10+11፤
ራእ2+7፤
3+19 ዘ6+13+1፤
ኢዮ 28+25-27፤
መዝ136+5-9፤

ጉዳናዎም ሁሉ ሰላም ነው።
፳፱ ለሚያቅኑት የሕይወት ዛፍ ናት፤
የሚያዟትም ይባረካሉ።
፳፱ እግዚአብሔር በጥበብ ምድርን
መሠረተ፤
በማስተዋል ሰማያትን በየስፍራቸው
አጽና።
፳፱ በዕውቀቱ ቀላያት ተከፈሉ፤
ደመናትም ጠልን አንጠበጠቡ።
፳፱ ልጄ ሆይ፤ ትክክለኛ ፍርድንና
አስተውሎ መለየትን ጠብቅ፤
እነዚህ ከእይታህ አይራቁ፤
፳፱ ለነፍስህ ሕይወት፤
ለዐንገትህም ጌጥ ይሆናሉ።
፳፱ ከዚያም መንገድህን በሰላም ትሄዳለህ፤
እግርህም አይሰናክልም፤
፳፱ ስትተኛ አትፈራም፤
ትተኛለህ አንቅልፍህም ጣፋጭ
ይሆናል።
፳፱ ድንገተኛን መክራ፤
በክፉዎች ላይ የሚደርሰውንም
ጥፋት አትፍራ፤
፳፱ እግዚአብሔር መታመኛህ ይሆናልና፤
እግርህንም በወጥመድ ከመያዝ
ይጠብቃል።
፳፱ ማድረግ እየቻልህ ለሚገባቸው መልካም
ነገር ከማድረግ አትቁጠብ።

3+19 ምሳ8+27-29 3+21 ምሳ1+8-9፤ 4+20-22፤ 6+20
3+22 ዘ830+20፤ ምሳ1+8-9፤ 4+13 3+23 መዝ37+24፤
119+11፤ ምሳ1+33፤ 4+12 3+24 ዘሌ26+6፤
ኢዮ11+18፤ መዝ91+5፤ 112+8፤ ኢር3+26፤
3+26 1፳፬+2፤9፤ 2፻18፤5፤ ኢዮ4+6፤ 5፤19
፳፻6 ወይም ጉዳናህን ያፋልሃል
፳፻12 ወይም እንደሚገሥጽ

ዘመን የምንወስነውና የምናቅደው ሁሉ የእግዚአብሔር
ጥበብና ፈቃድ ያለበት እንዲሆን መጸለይ ይገባናል
(2+3 እና ማብ ይመ)።
3+6 በመንገድህ ሁሉ እርሱን ዕውቅ፤ በእቅዳችን፤
በውሳኔአችንና በሥራችን ሁሉ እግዚአብሔርን
እንደ ለምሳክነቱ ማወቅና ፈቃዱን መፈጸም ቀጻሚ
ፍላጎታችን መሆን አለበት፤ በእያንዳንዱ ቀን ከእርሱ
ጋር የቀረበ ግንኙነት እያደረግን፤ በእርሱ እየታመንን፤
“በጸሎትና በምልጃ ከምስጋናም ጋር” (ፊል 4+6 ማብ
ይመ) የእርሱን ምሪት እየጠየቅን መኖር ይገባናል።
ይህን በምንፈጽምበት ጊዜ እግዚአብሔር መንገዳችንን
የተቃና እንደሚያደርግ ተስፋ ይሰጠናል፤ ይኸውም
ሕይወታችንን ወደ ራሱ ዐላማ በመምራት፤
ዕንቅፋትን ሁሉ እንመንገዳችን በማስወገድና ትክክለኛ
የሆነውን ምርጫ እንድንመርጥ በማድረግ ነው (11+5፤
ኢሳ 45+13 ይመ)።
3+9 እግዚአብሔርን በሀብትህ ... አክብረው፤
እግዚአብሔር የመራቱ ባለቤት መሆኑን ለመግለጽ
እስራኤላውያን ከሰበሰቡት መካከል የመጀመሪያውን ነደ
ለእግዚአብሔር ይሰጡ ነበር (ዘሌ 23+10፤ 25+23፤ ዘ፱
18፤12-13)፤ በሕይወታችንና በሀብታችን ሁሉ ላይ ጌታ
መሆኑን ለመግለጽ የሰበያችንን የመጀመሪያውን ፍሬ
ለእግዚአብሔር መስጠት ይገባናል። ይህን ስናደርግ
እግዚአብሔር በረከቱን በእኛ ላይ የሚያፈስበትን መንገድ

ይከፍታል (ሚል 3+10 እና ማብ፤ 2ቆሮ 9+6 እና ማብ
ይመ)። “የሚያከብሩኝን አክብራለሁ” (1፳፬ 2+30)
የሚለው ቃል በታማኝነትና በልግሰና ገንዘባቸውን
ለሚሰጡ ሁሉ እግዚአብሔር የሰጠው ተስፋ ነው።
3+11 የእግዚአብሔርን ተግግጽ አትናቅ፤
በሕይወታችን የእርሱ ፈቃድ እንዲፈጸምና በቅድስናው
በፍጹም እንድንመሰልጠን (ከኢዮ 5፤17 ጋር ያነጻጽሩ)
አንዳንድ ጊዜ እግዚአብሔር በፈተናና በችግር ውስጥ
እንድናልፍ ያደርጋል። በአዲስ ኪዳን ውስጥ ይህ ጥቅስ
ሥቃይናና መክራን በትዕግሥት እየተቀበሉ ያሉትን ለማኞች
ለማጽናናት ውሎአል (ዕብ 12+5 እና ማብ ይመ)።
3+16 ሀብትና ክብር፤ በእግዚአብሔር ጥበብ
እየተመራን የምንኖር ቢሆንም ሁልጊዜ ምድራዊ
ሀብትና ክብር ልናገኝ አንችልም። ወደፊት በምናገኘው
ውርስ፤ ዘላለማዊ ሀብትንና ክብርን እንደምንቀበል
እርግጠኞች መሆን አንችላለን (ሉቃ 16+11፤
ኢፌ 1፤18፤ 3+8)።
3+23 መንገድህን በሰላም ትሄዳለህ፤ ጥበብበህን ደስ
የሚያሰኝ ፍጹም በሆነው በእግዚአብሔር ፈቃድ ውስጥ
እንድንሄድ ስለሚያደርግ ሰላም ይሰጠናል (ከ10+9፤
ከሮሜ 12+2 ጋር ያነጻጽሩ)። በእርሱ የሚታመኑት
ጠላት ባዘጋጀው ወጥመድ ይያዙ ዘንድ ወይም ይጠፋ
ዘንድ እግዚአብሔር አይፈቅድም (ዮሴፍ 25-26)።

28ኣሁን በእጅህ እያለ
ነረቤትህን "ቈይተህ ተመለስክ ነገ
እስጥሃለህ" አትበለው።
29አንተን ተማምኖ በእጠገብህ በተቀመጠ
በነረቤትህ ላይ ክፉ አትምክርበት።
30ምንም ጉዳት ሳያደርስብህ
ያለ ምክንያት ሰውን አትክሰስ።
31በክፉ ሰው አትቅና
የትኛውንም መንገዱን አትምረጥ
32እግዚአብሔር ጠማማን ሁሉ ይጸዩልናል
ለቅን ሰው ግን ምስጢናን
ይገልጥለታል።
33የእግዚአብሔር ርግማን በክፉዎች ቤት
ላይ ነው፤
የጽድቃንን ቤት ግን ይባርካል።
34እርሱ በዕቡያን ፊዘኞች ላይ ያፈሃል
ለትሑታን ግን ሞገስን ይሰጣል።
35ጠቢባን ቅብርን ይወርሳሉ
ሞኞችን ግን ለውርደት
ያጋልጣቸዋል።

ጥበብ ከሁሉ በላይ መሆኗ

4 ልጆቼ ሆይ፤ የአባትን ምክር
አድምጡ፤
ልብ ብላችሁ ሰው፤ ማስተዋልንም
ገንዘብ አድርጉ።
2በጎ ትምህርት እሰጣችኋለሁ፤
ስለዚህ ትምህርቱን አትተዉ።
3በአባቱ ቤት ገና ለግላጋ ወጣት
ለእናቱም አንድ ልጄ ብቻ በነበርሁ
ጊዜ፤

3+28 ዘሌ19+13፤
ዘጸ24+15፤
ሉቃ10+25-37
3+29 ዘክ8+17
3+31 መዝ37+11
ምላ24+1-2
3+32 እዮ29+4፤
መዝ101+4
3+33 እዮ5+3፤
መዝ37+22፤
ምላ14+11፤
ዘክ5+4
3+34 2ኃ19+21፤
መዝ18+25-27፤
40+43
ማቴ23+12፤
ያዕ4+6፤ 1ኤጥ5+5
4+1 ኢዮ8+10፤
ምላ1+8፤ 19+20

4+4 1ኃ19+4፤
ምላ7+2
4+5 ምላ2+12፤
3+13-18
4+6 ምላ2+11፤
2ተሰ2+10
4+7 ምላ23+23፤
ማቴ13+44-46
4+8 ምላ3+18
4+9 ምላ1+8-9
4+10 ዘጸ11+21፤
መዝ34+11-16፤
ምላ1+8-9
4+11
1ሳሙ12+23፤
2ሳሙ22+37፤
መዝ5+8
4+12 እዮ18+7፤
ምላ3+23
4+13 ምላ3+22

4አባቱ እንዲህ ሲል አስተማረኝ፤
"ቃሊን በሙሉ ብልብህ ያዝ
ትእዛዜንም ጠብቅ፤ በሕይወት
ትኖራለህ።
5ጥበብን አግኛት፤ ማስተዋልን ያዛት፤
ቃሊን አትርሳ፤ ከእርሷም ዘወር
አትበል።
6ጥበብን አትተዋት፤ እርሷም ከላላ
ትሆንሃለች፤
አፍቅራት፤ እርሷም ትጠብቅሃለች።
7ጥበብ ታላቅ ነገር ናት፤ ስለዚህ ጥበብን
አግኛት፤
ያለህን ሁሉ ብታስከፍላለህም
ማስተዋልን ገንዘብህ
አድርጋት።
8ክብርን ሰጣት፤ ክፍ ክፍ ታደርግሃለች፤
ዕቃፋት፤ ታከብርሃለች፤
9ብራህ ላይ ሞገሳማ አክለል
ትደፋልሃለች፤
የክብር ዘውድም ታበረክትልሃለች።
10ልጄ ሆይ፤ አድምጠኝ፤ ቃሊንም
ልብ በል፤
የሕይወት ዘመንህም ትበዛለች።
11ጥበብ ጉዳና አስተምርሃለሁ፤
ቀጥተኛውንም መንገድ አሳይሃለሁ።
12ስትሄድ ርምጃህ አይሰናከልም፤
ስትሮጥም አትደናቀፍም።
13ምክርን አጥብቀህ ያዛት፤ ጳትልቀቃት፤
ጠብቃት፤ ሕይወትህ ናትና።
14ወደ ንጥሉን ጉዳና እግርህን አታንግ፤

4+14 መዝ1+1፤ ምላ1+15
4+7 ወይም ያገኘኸውን ሁሉ

4+1-4 ልጆቼ ሆይ፤ የአባትን ምክር አድምጡ፤
ሰሎሞን ስለ እግዚአብሔር መንገድ ከአባቱ ተምረዋል፤
አሁን ደግሞ እርሱ በተራው ለልጆቹ ምክር እየሰጠ
ነው። በትክክል እግዚአብሔርን መምሰልንና ሙሉ
በሙሉ ለፈቃዱ መገዛትን እንድንማር እግዚአብሔር
የሚልግው በመጀመሪያ ወላጆች ከሚያስተምሩት
ትምህርትና በቤት ውስጥ ከሚያሳዩት ምሳሌነት
እንጂ ይህ ገላፊነት ለቤተ ክርስቲያን ብቻ የሚተው
አይደለም (ዘጸ 6፥7 እንዲሁም በገጽ 1894 ላይ፤
"ወላጆችና ልጆች" በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት
ጽሑፍ ይመልከቱ)።
4+5 ጥበብን አግኛት፤ ማስተዋልን ያዛት፤
ፈሪህ እግዚአብሔር ያለበትና ትርጉም ያለው ሕይወት
ለመኖር የእግዚአብሔር ጥበብ አስፈላጊ ነው (ቀ 20-22፤
3፥21-22)። ስለዚህ ከሁሉም ነገር አብልጠን
ጥበብን መፈለግ ይገባናል። ይሁን እንጂ እንደዚህ
ዐይነቱን ጥበብ ማግኘት ቀላል አይደለም፤ ምክንያቱም
ሊያገኝት የሚችሉት ተግተው ለዚያ ዋጋ የሚከፍሉ
ናቸው። ጥበብ የሚገኘው በሁለት መንገድ ነው፤
(1) የመጀመሪያው ምክርን ማግኘት ነው። ሰው
በምክር ከክፉ መንገዱ ተመልሶ መንፈሳዊ ለውጥ
ሊያገኝና እግዚአብሔርን ሊያውቅ ይችላል። ሰው
በግል ከእግዚአብሔር ጋር የሚያደርገው ግንኙነት
እውነተኛውን ጥበብ ለማግኘት የመጀመሪያው እርምጃ
ነው። ስለዚህ አማኞች እግዚአብሔርን ሊፈናና ክፉ
የሆነውን ደግሞ ሊጠሉ ይገባል (8፥13፤ 9፥10)።
(2) ሁለተኛው ትጋት ነው፤ ጥበብን ገንዘብ

የሚያደርጋት አስፈላጊነቷን ተረድቶ በትጋት የሚሻት
ሰው ነው (8፥17)፤ ጥበቡ ሰው ከምክር (9፥9) እና
ከእግዚአብሔር ተግዥ (3፥11) ይማራል፤ የእግዚአብሔርን
ትእዛዝ ይቀበላል (ቀ 1፤ 13፥10)፤ ጥበብ ከብር፤
ከወርቅና ከቀይ ዕንቁ ይልቅ ውድና የከበረች እንደ
ሆነች ያውቃል (3፥14-15፤ 23፥23)።
እየሱስ ክርስቶስ የእግዚአብሔር ጥበብ ከፍተኛ
መገለጫ ነው (1ቆሮ 1፥30፤ ቄላ 2፥2-3)፤ ስለዚህ ይህ
በብሉይ ኪዳን የተጠቀሰው ልባዊ ምክር ሕይወታችንን
ለክርስቶስ አሳልፈን እንድንሰጥ ከሚደረገው ጥሪ
ጋር ተወሳሳይ ነው። ደቀ መዛሙርቱ ሆነን እርሱን
ለመከተል አስፈላጊነቱን መሥዋዕት ሁሉ በማድረግ
ከንጢአትና ከማንነታችን ወጥተን ወደ እርሱ መመለስ
ይገባናል (ማቴ 13፥44-46፤ ሉቃ 14፥33)።
4+13 ሕይወትህ ናትና፤ በመጽሐፈ ምዕሌ
እንደተገለጸው ጥበብ ሕይወትን ይሰጣል፤
እርሱ ራሱም ሕይወት ነው። እግዚአብሔር
ባቀደው መመራት መኖር ቀጥሎ የተዘረዘሩትን
ነገሮች ያስገኛል፤ (1) መልካምና ደስተኛ ሕይወት
(15፥23፥27)፤ (2) ረጅም ዕድሜን (ቀ 10፤ 3፥2፤
9፥11)፤ (3) ግብረገባዊና መንፈሳዊ ሕይወት (8፥35፤
9፥6፤ 10፥16፤ 19፥23) እንዲሁም፤ (4) ከሞት በኋላ
የከላለም ሕይወት ተሰፋ (11፥7፤ ከ14፥32 ጋር
ያንጸጽሩ)። በጥባቸው የሆነው ክርስቶስ በብሉይ ኪዳን
የተነገረው ዐይነተኛ ጥበብ ፍጻሜ ነው፤ አሁን እርሱ
ሕይወታችን ነው (ዮሐ 5፥40፤ 11፥25፤ 14፥6)፤ እርሱን
ያገኙ ሕይወትን አግኝተዋል (1ዮሐ 5፥12)።

በክፉ ሰዎች መንገድ አትሂድ፤
 19 ከዚያ አትድረስ፤ አትጓዝበት፤
 ሽሽው፤ መንገድህን ይዘህ ሂድ፤
 16 ክፉ ካላደረጉ አይተኙምና፤
 ሰውን ካላሰናከሉ እንቅልፍ
 ባይኖሩትም አይዘርም።
 17 የክፉት እንጀራ ይበላላ፤
 የዐመፅ ወይን ጠጅ ይጠጣሉ።
 18 የጻድቃን መንገድ ሙሉ ቀን እስኪሆን
 ድረስ፤
 ብርሃኑ እየጉላ እንደሚሄድ የማለዳ
 ውጋጋን ነው።
 19 የክፉዎች መንገድ ግን እንደ ድቅድቅ
 ጨለማ ነው፤
 ምን እንደሚያሰናክላቸውም
 አያውቁም።
 20 ልጄ ሆይ፤ የምንግርህን አስተውል፤
 ቃሌንም በጥንቃቄ አድምጥ።
 21 ከእይታህ አታርቀው፤
 በልብህም ጠብቀው፤
 22 ለሚያገኘው ሕይወት፤
 ለመላው የሰው አካልም ጤንነት
 ነውና።
 23 ከሁሉም በላይ ልብህን ጠብቅ፤
 የሕይወት ምንጭ ነውና።
 24 ጥመትን ከአኖህ አስወግድ፤
 ብልሹ ንግግርም ከከንፈሮችህ
 ይረቅ።
 25 ዐይኖችህ በቀጥታ ይመልከቱ፤
 ትክ ብለህም ፊት ለፊት እይ።
 26 የእግርህን ጉዳና አስተካክል፤
 የጸናውን መንገድ ብቻ ያዝ።
 27 ወደ ቀኝ ወደ ግራ አትበል፤
 እግርህን ከክፉ ጠብቅ።

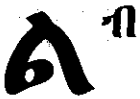
ከእመንዝራነት መጠንቀቅ
5 ልጄ ሆይ፤ ጥበቢን ልብ በል፤
 የማስተዋል ቃሌንም በጥሞና

4+16 መዝ36+41
 ሚክ7+3
 4+17 ዘፍ49+51
 መዝ73+61
 መዝ73+61
 ምሳ1+10-
 19 14+22
 ኢሳ59+61
 ኢር22+31
 ዕን1+2
 ሚል12+16
 4+18
 2ሳሙ23+41
 ኢዮ17+91
 22+28 8ን12+31
 ማቴ5+141
 ዮሐ8+121
 ፊል2+15
 4+19 ዘፍ32+351
 ኢዮ3+231
 ምሳ2+131 13+91
 ኢሳ8+15
 4+20
 መዝ34+11-161
 ምሳ1+8-91 5+1
 4+21 ምሳ3+21
 4+22 ምሳ3+8
 4+23 2ኃ10+311
 ምሳ10+111
 ሉቃ6+45
 4+25 ኢዮ31+1
 4+26 ዕብ12+13
 4+27 ዘሌ10+111
 ዘፍ5+32
 5+1 ምሳ1+81
 4+20
 5+3 መዝ55+211
 ምሳ7+5
 5+4 መዝ7+26
 5+5 መዝ9+171
 ምሳ2+181 7+26-
 27
 5+6 ምሳ9+131
 30+20
 5+7 ምሳ1+8-9
 5+8 ምሳ2+16-
 191 6+20+291
 7+1-27

አድምጥ፤
 2 ይህም ልባምንትን ገንዘብ እንድታደርግ፤
 ከንፈሮችህም ዕውቀትን እንዲጠብቁ
 ነው።
 3 የእመንዝራ ሴት ከንፈር ማር
 ያንጠባጥባልና፤
 አንደበቷም ከቅቤ ይሰሰላል፤
 4 በመጨረሻ ግን እንደ እሬት ትመራለች፤
 ሁለት አፍ እንዳለውም ስለ ሰይፍ
 ትሆናለች።
 5 እግሮቿ ወደ ሞት ይወርዳሉ፤
 ርምጃዎቿም በቀጥታ ወደ ሲኦል
 ያመራሉ።
 6 ስለ ሕይወት መንገድ ደንታ የላትም፤
 መንገዶቿ ዘወርዋራ ናቸው፤ ለእርሷ
 ግን አይታወቃትም።
 7 እንግዲህ፤ ልጆቿ ሆይ፤ አድምጡኝ፤
 ከምንግራችሁ ቃል ፈቀቅ አትበሉ።
 8 መንገድህን ከእርሷ አርት፤ በደጃፏም
 አትለፍ፤
 9 ይኸውም ጉብኝናህን ለሌሎች፤
 ዕድሜህንም ለጨካኞች እንዳትሰጥ
 ነው፤
 10 ባዕዳት በሀብትህ እንዳይፈነጥዙ፤
 ልፋትህም የሌላውን ሰው ቤት
 እንዳያበለጽግ ነው።
 11 በዕድሜህ መጨረሻ ታቃሥታለህ፤
 ሥጋህና ሰውነትህ ሲከዳህ።
 12 እንዲህም ትላለህ፤ "ምነው! ተግሣጽን
 ጠላሁ፤
 ልቤስ ምነው! መታረምን ናቀ፤
 13 የመምህሮቼን ቃል አልሰማሁም፤
 አሰልጣኞቼንም አላደመጥኳቸውም፤
 14 በመላው ጉባኤ ፊት፤
 ወደ ፍጹም ጥፋት ተቃርቢ አለሁ።"
 5+10 ምሳ29+3 5+12 ምሳ12+1 5+14 ምሳ1+24-271
 6+33 31+3
 *4+26 ወይም ተመልከት
 *5+5 ወይም መቃብር

4+23 ልብህን ጠብቅ፤ ልብ ምኞትና ውሳኔ
 የሚመነጭበት ቦታ ነው በገጽ 932 ላይ "ልዝ" በሚል
 ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ)። እግዚአብሔርን
 መከተልና መንገዱንም ማወቅ፤ ለእርሱ ታማኝ
 ሆኖ ለመቆም ቁርጠኛ ውሳኔ ማድረግ፤ አስቀድሞ
 መንግሥቱን መፈለግን ያካትታል (ማቴ 6+33)።
 ለእግዚአብሔርና ለመንግሥቱ ያለን ራብና ተማት
 ቅንሶ ከሆነ፤ ከእግዚአብሔር ይልቅ ትኩረት የሰጠው
 ነገር እንዳለ ራሳችንን መመርመርና ሕይወታችን ለብ
 ማለቱን መቀበል፤ ከዚያም እግዚአብሔርንና ከእርሱ ጋር
 ያለው ግንኙነት የሚፈልግ የታደሰ ልብ እንዲኖረን አጥ
 ብቀን መጸልይ ያስፈልጋል። ልባችንን ባለመጠበቃችን
 ከሰላምና ከድነት መንገድ ተለይተን በሚያጠፋ ወጥመድ
 ልንያዝ እንችላለን (ከ17+24-27 ጋር ያነጻጽሩ)። ከሁሉም
 ይልቅ ልባችንን አጥብቀን መጠበቁ፤ የእግዚአብሔርን
 ሞገስና ጸጋ አግኝተን (ቀ፡ 25-27) በቀናው መንገድ
 ጸንተን ለመሄድ ያስችለናል።
 5+3 የመንግሥቱ ሴት ከንፈር፤ እግብረገባዊ
 የሆነ የግብረ ሥጋ ግንኙነት በሕይወት ላይ ጥፋት፤
 እንደሚያስከትል በመጽሐፈ ምሳሌ ውስጥ በተደጋጋሚ

ማስጠንቀቂያ ተሰጥቶአል። የነውረኛ ሥነ ምግባር
 ውጤት የሆነውና የማታለል ባሕርይ ያለው ደስታ
 አንጓ ቢሆንም ራሱን ለዚያ አላልፎ መስጠት ለጥፋት
 እንደሚዳርግ ሰሌዎን በአጽንዖት ተናግሮአል (ቀ፡ 7-14)።
 ከግብረ ሥጋ ግንኙነት ጋር በተያያዘ ንጽሕናና
 ጨዋነትን አስመልክቶ እግዚአብሔር የሰጠውን መስኪያ
 የመጣሱ ሁኔታ በዚህ ምዕራፍ እንደዚሁም በ2+16-19፤
 6+20-35፤ 22+14፤ 23+27-28፤ 29+3፤ 30+20፤ 31+3 ላይ
 ተጠቅሶአል። እግብረገባዊ ከሆነ የግብረ ሥጋ ግንኙነት
 ለማምለጥ መፍትሔው ራሱን ለእግዚአብሔር አላልፎ
 መስጠት (ቀ፡ 1)፤ ከጋብቻ በፊት የግብረ ሥጋ ግንኙነት
 ከመፈጸም መታቀብ እንዲሁም ተፈጥሮአዊ የግብረ
 ሥጋ ፍላጎትን ለማርካት በተቀደሰ የጋብቻ ሕይወት
 በሚገኝ ፍቅር መተሳሰር ነው (ቀ፡ 15-23 እንዲሁም
 በገጽ 1980 ላይ፤ "ፍካሜ ሥጋ የሚገባበት ሥነ ምግባር"
 በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ)።
 5+14 ወደ ፍጹም ጥፋት፤ ከሥነ ምግባር ውጭ
 ለሆነ የግብረ ሥጋ ግንኙነት ራሳቸውን አላልፈው
 የሚሰጡ ሰዎች የቤተ ሰብ መፍራሪያና መከራ አጋጥ
 ሞአቸው ሕይወታቸው ለሐዘንና ለጸጸት እንዲዳረግ

ምዕሌ 4:23 “ከሁሉም በላይ ልብህን ጠብቅ፤ የሕይወት ምንጭ ነው።”

ልብ ምንድነው? በዘመኑ ያሉ ሰዎች አንጉልን ጨምሮ ራስ የሰውን እንቅስቃሴ ዋና ተቋጣጣሪና ማእከላዊ ክፍልም እንደ ሆነ አጠቃላይ ሐሳብ ይሰጣሉ። ይሁን እንጂ የሕይወት ምንጭ በመሆኑ (4:23፤ ከ6:45 ጋር ያንጻጽሩ) መጽሐፍ ቅዱስ ማእከላዊ እንደ ሆነ የሚናገረው ልብን ነው። እንደ መጽሐፍ ቅዱስ አገላለጽ ልብ የማሰብ ችሎታን፤ ስሜትንና ፈቃድን አጠቃሎ እንደሚይዝ ይታመናል (ማር 7:20-23 እና ማሳብ ይመ)።

(1) ልብ የማሰብ ችሎታ ማእከል ነው፤ ሰዎች አንድን ነገር የሚያውቁት በልባቸው ነው (ዘጸ 8:5)፤ የሚጸልዩት በልባቸው ነው (1ሳሙ 1:12-13)፤ በጥልቀት የሚያሰላስሉት በልባቸው ነው (መዝ 19:14)፤ የእግዚአብሔርን ቃል የሚሰውሩት በልባቸው ውስጥ ነው (መዝ 119:11)፤ የሚያቅዱት በልባቸው ነው (140:2)፤ ቃልን የሚጠብቁት በልባቸው ነው (ምሳ 4:21)፤ የሚያስቡት በልባቸው ነው (ማር 2:8)፤ የሚጠራጠሩት በልባቸው ነው (ማር 11:23)፤ በጥልቀት የሚያስቡት በልባቸው ነው (ሉቃ 2:19)፤ የሚያምኑት በልባቸው ነው (ሮሜ 10:9)፤ የሚዘምሩት በልባቸው ነው (ኢፌ 5:19)። እነዚህ የልብ ተግባር የሆኑ ጉዳዮች ሁሉ በመሠረቱ አእምሮንም የሚመለከቱ ናቸው።

(2) ልብ የሰሜት ማእከል ነው፤ መጽሐፍ ቅዱስ ስለ ደስታችን ልብ (ዘፀ 4:14)፤ ስለሚወድ ልብ (ዘጸ 6:5)፤ ስለሚፈራ ልብ (ኢሱ 5:1)፤ ጽኑ ስለሆነ ልብ (መዝ 27:14)፤ ንስሐ ስለሚገባ ልብ (መዝ 51:17)፤ ሥጉ ስለሆነ ልብ (ምሳ 12:25)፤ ስለሚቋጣ ልብ (ምሳ 19:3)፤ ስለ ታደሰና ሕያው ስለ ሆነ ልብ (ኢሳ 57:15)፤ ስለሚጨነቅ ልብ (ኤር 4:19፤ ሮሜ 9:2)፤ ሐሴት ስለሚያደርግ ልብ (ኤር 15:16)፤ ስለሚያዝን ልብ (ሰቆ 2:18)፤ ስለ ትሑት ልብ (ማቴ 11:29) ስለሚደነቅ ልብ ወይም እንደ እሳት ስለሚቃጠል ልብ (ሉቃ 24:32) ስለሚታወቅ ልብ (ዮሐ 14:1) ይናገራል። እነዚህ ሁሉ ልብን የሚመለከቱ ድርጊቶች በመሠረቱ በባሕርያቸው ከስሜት ጋር የተያያዙ ናቸው።

(3) በመጨረሻም ልብ የሰው ፈቃድ ማእከል ነው። በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የእግዚአብሔርን ትእዛዝ ስለማይቀበል ጠንካራ ልብ (ዘፀ 4:21)፤ ለእግዚአብሔር ስለ ተሰጠ ልብ (ኢሱ 24:23)፤ እግዚአብሔርን ደስ የሚያሰኝ ነገር ለማድረግ ስለሚያስብ ልብ (2ዜና 6:7)፤ ዘወትር እግዚአብሔርን በመፈለግ ስለሚተጋ ልብ (1ዜና 22:19)፤ ስለሚወሰን ልብ (2ዜና 6:7)፤ ከእግዚአብሔር ለመቀበል ስለሚፈልግ ልብ (መዝ 21:1-2)፤ ወደ እግዚአብሔር የምስክር ቃል ስለሚያዝብል ልብ (መዝ 119:36)፤ አንድን ነገር ለማድረግ በጎ ፈቃድ ስላለው ልብ (ሮሜ 10:1) ተጽፎአል። እነዚህ ሁሉ ድርጊቶች የሚከናወኑት በሰው ፈቃድ ውስጥ ነው።

ከእግዚአብሔር ፈቃድ ውጭ የልብ ሁኔታ ምን እንደሚመስል፤ አዳምና ሔዋን እባብ ያቀረበላቸውን ሐሳብ ሰምተው መልካሙንና ክፉውን ከሚያሳውቀው የዕውቀት ዛፍ ለመብላት በመረጡ ጊዜ ውሳኔአቸው በሰው ልብ ላይ አስከፊ ውጤት አስከተለ፤ ይኸውም የሰው ልብ በክፉት የተሞላ ሆነ። ስለዚህ ዛሬም፤ “የሰው ልብ ከሁሉ ይልቅ ተንኮለኛ ነው፤ ፈውስም የለውም፤ ማንስ ሊረዳው ይችላል?” (ኤር 17:9) ብሎ ኤርምያስ እንደተናገረው ነው። ኢየሱስ ኤርምያስ በጥልቀት የተረዳውን ነገር በማጽደቅ፤ ሰውን በእግዚአብሔር ፊት የሚያረክበው እንዳንድ ሥርዐቶችን ያለመፈጸሙ ሳይሆን፤ በአንድ ሰው ልብ ውስጥ ታጭቆ የሚገኘውን፤ “የክፉ አስተሳሰብ፤ ከሰነ ምግባር ውጭ የሆነ የግብረ ሥጋ ግንኙነት የማድረግ፤ የሌብነት፤ የመግደል፤ ዝሙትን የመፈጸም፤ የመስገብገብ፤ የተንኮል፤ የማታለል፤ የገፍረተ ቢስነት፤ የቅናት፤ የሐሜት፤ የትዕቢትና የስሕተት” ዝንባሌን ለመከተል ፈቃደኛ ሆኖ መገኘቱ እንደሆነ ገልጿል” (ማር 7:21-22)። ጌታ ኢየሱስ የቀጣ ጎጢአት ግድያን እንደመፈጸም ነው ብሎ ሲናገር የልብ ጎጢአት ምን ያህል ከባድ እንደሆነ መግለጹ ነው (ማቴ 5:21-22)፤ ዝሙትን መመኘት፤ ዝሙትን የማድረግ ያህል ጎጢአት ነው ማለቱ ነው (ማቴ 5:27-28፤ ዘፀ 20:14 እና ማሳብ፤ ማቴ 5:28 እና ማሳብ ይመ)።

ክፉ ነገር በማድረግ የተጠመደ ልብ ከኋላ ያለው አደጋ የክፉ ቢሆንም እጅግ የደነደነ ነው። የልባቸውን ክፉ ምኞት በመከተል የእግዚአብሔርን ቃል ለመስማትና ትእዛዙን ለማድረግ ሁልጊዜ እምቢ የሚሉ ሰዎች፤ ለቃሉና ለመንፈስ ቅዱስ ፈቃድ ጨርሶ ስሜት እንዳይኖራቸው

(ዘፀ 7:3 እና ምብ፣ ዕብ 3:8 እና ማብ ይመ) በመጨረሻ እግዚአብሔር ልባቸውን ያደነድናል። በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ለዚህ ጥሩ ምዕሌ የሚሆንን አስራኢሳውያን ከግብፅ በሚወጡበት ጊዜ ፈርዖን የነበረው የልብ ሁኔታ ነው (ዘፀ 7:3; 13:22-23; 8:15; 32; 9:12; 10:1; 11:10; 14:17 ይመ)። ጳውሎስ ይኸው አጠቃላይ መርሕ በሮም መንግሥት ውስጥ ተግባራዊ ሆኖ ተመልክቶአል (ከሮሜ 1:24; 26:28 ጋር ያነጻጽሩ)። የክርስቶስ ተቃዋሚ በሚገለጥበትም ጊዜ ተመሳሳይ ነገር እንደሚሆን ትንቢት ተናግሮአል (2ተሰ 2:11-12)። የዕብራውያን ጸሐፊ በመልእክቱ ውስጥ ክርስቲያኖች ልባቸውን እልከኛና ደንዳና እንዳያደርጉ በተደጋጋሚ ያስጠነቅቃል (ዕብ 3:8-12 እንዲሁም ወደ ልብ ድንዳኔ የሚመራን አካሄድ ለመገለጽ በገጽ 1962 ላይ፣ “ከሕደት” በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ)። የእግዚአብሔርን ቃል በተደጋጋሚ ሰምቶ ባለመቀበል እምቢተኛ ሆኖ የሚቀጥል ሰው በመጨረሻ የደነድነ ልብ ይኖረዋል።

የተለወጠ ልብ፤ ኅጢአተኛ ለሆነው ለሰው ልብ እግዚአብሔር የሚሰጠው ምላሽ በዳግም ልደት ያንን ልብ መለወጥ ነው። ከኅጢአታቸው ንስሐ ገብተው ወደ እግዚአብሔር የሚመለሱ፤ ኢየሱስን ጌታና አዳኝ አድርገው በመቀበል በግል በእርሱ የሚያምኑ ሰዎች እንደዚህ ዐይነቱ ልብ ይኖራቸዋል። (1) ዳግም ልደት ልብን የሚመለከት ጉዳይ ነው። ስለ ሠሩት ኅጢአት ሁሉ ከልብ ንስሐ የሚገቡና ኢየሱስ ጌታ እንደ ሆነ በልባቸው የሚያምኑ (ሮሜ 10:9) ዳግም የተወለዱ ናቸው። ከእግዚአብሔርም አዲስ ልብ ይቀበላሉ (ከመዝ 51:10; ከሕዝ 11:19 ጋር ያነጻጽሩ)።

(2) መንፈሳዊ ልደት አግኝተው በአዲስ ሕይወት በሚመላለሱ ሰዎች ልብ ውስጥ እርሱን ለመውደድና ለመታዘዝ እግዚአብሔር መሻትን ያስቀምጣል (በገጽ 1606 ላይ፣ “ዳግም ልደት” በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ)። መውደዳቸው ከልብ እንዲሆን በተደጋጋሚ እግዚአብሔር ለሕዝቡ በአጽንዖት ተናግሮአል (ዘዳ 4:29 እና ማብ፣ 6:6 እና ማብ ይመ)። ለእግዚአብሔር ያለን እንደዚህ ዐይነቱ ፍቅርና ሙሉ በሙሉ ለእርሱ የተሰጠ ልብ ሕጉን ከመታዘዝ ፈጽሞ ወደ ጎሳ አይልም (ከመዝ 119:34; 69:112 ጋር ያነጻጽሩ)። በፍጹም ልብህ እግዚአብሔርን ውደድ። ባልንጀራህንም እንደ ራሱ ውደድ የሚለው ሐሳብ የእግዚአብሔርን ሕግ ሁሉ አጠቃሎ እንደሚይዝ ኢየሱስ አስተምሮአል (ማቴ 22:37-40)።

(3) እግዚአብሔርን ከልብ መውደድ፣ እርሱን ለመታዘዝ ከሚያስችሉ አስፈላጊ ነገሮች አንዱ ነው። ብዙውን ጊዜ የእግዚአብሔር ሰዎች ከልብ በሆነ እውነተኛ ፍቅር ለእግዚአብሔር የሚቀርበውን መታዘዝ በዓላትን ማክበር፣ ስጦታንና መሥዋዕትን ማቅረብ በመሳሰሉና ሃይማኖታዊ በሆኑ ውጫዊ ሥርዐቶች ለመተካት ሞክረዋል (ኢሳ 41:10-17; አሞ 5:21-26; ሚክ 6:6-8 እንዲሁም ዘዳ 10:12 እና ማብ ይመ)። እግዚአብሔርን ለማገልገል ከውስጥ ፍላጎት ሳይኖር ውጫዊ ሥርዐት ማካሄድ ግብዝነት ከመሆኑም በላይ በአምላካችን በጥብቅ የተወገዘ ነው (ማቴ 23:13-28; ሉቃ 21:1-4 እና ማብ ይመ)።

(4) ዳግም በተወለዱ አማኞች ልብ ውስጥ የሚፈጸሙ ሌሎች ብዙ መንፈሳዊ ነገሮች አሉ። እግዚአብሔርን ከልብ ያመሰግናሉ (መዝ 9:1); በልባቸው ያሰላስላሉ (መዝ 19:14); እግዚአብሔርን በመናፈቅ ከልባቸው ወደ እርሱ ይጮኻሉ (መዝ 84:2); በፍጹም ልብ እግዚአብሔርን ይፈልጋሉ (መዝ 119:2:10); በልባቸው ውስጥ የእግዚአብሔርን ቃል ይሰውራሉ (መዝ 119:11; ዘዳ 6:6 እና ማብ ይመ); በፍጹም ልብ በእግዚአብሔር ይታመናሉ (ምሳ 3:5); በልባቸው የፈሰሰውን የእግዚአብሔርን ጸጋ በሕይወታቸው ይገልጻሉ (ሮሜ 5:5); እንደዚሁም በልባቸው ለእግዚአብሔር ይዘምራሉ (ኤፌ 5:19; ዊላ 3:16)።

13 ከገዛ ማጠራቀሚያህ ውሃ፣
ከገዛ ጉድጉድህም የሚፈልቀውን
ውሃ ጠጣ።
16 ምንጮችህ ተርፈው ወደ ሜዳ፣
ወንዞችህን ወደ አደባባይ ሊፈሱ
ይገባል።
17 ለአንተ ብቻ ይሁኑ፤
ባዕዳን አይጋሩህ።
18 ምንጭህ ቡናክ ይሁን፤
በልጅነት ሚስትህም ደስ ይበልህ።
19 እርሷ እንደ ተወደደች ዋላ፣ እንደ
ተዋበች ሚዳቋ ናት፤
ጡቶቿ ዘወትር ያርኩህ፤
ፍትሯም ሁልጊዜ ይማርክህ።
20 ልጄ ሆይ፤ በአመንዝራ ሴት ፍቅር
ለምን ትሰክራለህ?
የሌላዬ ኩነት ሴት ብብት ስለ ምን
ታቅላለህ?
21 የሰው መንገድ በእግዚአብሔር ፊት
ግልጥ ነውና፤
እርሱ መሃጃውን ሁሉ
ይመረምራል።
22 ክፉውን ሰው የገዛ መጥፎ ሥራው
ያጠምደዋል፤
የንጢአቱም ገመድ ጠፍሮ
ይይዘዋል።
23 ከተግሣጽ ጉድለት የተነሣ ይሞታል፤
ከተላላካቱም ብዛት መንገድ
ይስታል።

5+18 ዘፋ20+7፣
ምዕ2+17፣
መክ9+9፣
ማሕ4+12-15፣
ሚል2+14
5+19 ማሕ4+5፣
8+14
5+21 ኢዮ10+4፣
14+6፣ ምዕ15+3፣
መክ119+168፣
ኤር29+23፣
32+19፣ ሐብ4+13
5+22 ዙኑ32+23፣
ኢዮ18+9፣
መክ7+15-16፣
መክ9+16፣
ምዕ1+31-32
5+23 ኢዮ4+21፣
34+21-25፣
ምዕ10+21፣ 11+5

6+1 ኢዮ17+3፣
ምዕ1+8፣ 11+15፣
17+18፣ 22+26-
27
6+4 መክ132+4
6+5 24መ2+18፣
መክ9+13፣
ኢዕ13+14
6+6 ቀ6-11፣
ምዕ20+4
6+8 ምዕ10+4፣
30+24-25
6+9 ምዕ24+30-
34፣ 26፣13-16፣
6+10 ምዕ24+33፣
መክ4+5
6+11 ቀ6-10-11፣
ምዕ20+13፣
24+30-34

ከተላላኝ መራቅ
6 ልጄ ሆይ፤ ለጎረቤትህ ዋስ ብትሆን፤
ስለ ሌላውም ሰው እጅ መትተህ
ቃል ብትገባ፤
2 ባተናገርኸው ነገር ብትጠመድ፤
ከአፍህ በወጣውም ቃል ብትያዝ፤
3 ልጄ ሆይ፤ ራስህን ለማዳን ይህን
አድርግ፤
በጎረቤትህ እጅ ስለ ወደቅህ፤
ሂደህ ራስህን አዋርድ፤
ጎረቤትህን አጥብቀህ ነዝንዘው።
4 ዐይኖችህ እንቅልፍ አይያዛቸው፤
ሽፋሽፍቶችህም አያንጉላጁ።
5 ከአዳኝ እጅ እንዳመለጠች ሚዳቋ፤
ከአጥማጅ ወጥመድ እንዳፈተለክች
ወፍ ራስህን አድን።
6 አንተ ታካች፤ ወደ ጉንዳን ሂድ፤
ዘዴውን አስተውለህ ጠብብ ሁን፤
እዛኹ የለውም፤
አለቃም ሆነ ገዥ የለውም፤
8 ሆኖም ግን በበጋ ምግቡን ያከማቻል፤
በመከርም ወቅት ቀለቡን
ይበሰባል።
9 እንተ ኃካች፤ እስከ መቼ ትተኛለህ?
ከእንቅልፍህ መቼ ትነሣለህ?
10 ጥቂት ማንቀሳሳት፤ ጥቂት ማንጎላሻት፤
እጅን አጣጥፎ "እስቲ ጥቂት ልረፍ"
ማለት፤
11 ድኸነት እንደ ወንበዴ፤
ዕጠትም መሣሪያ እንደ ታጠቀ

እግዚአብሔር አዞአል። ከጋብቻ በፊት የሚደረግ የግብረ
ሥጋ ግንኙነትና ለትዳር ታማኝ አስመሆን ለክፉ ውጤት
የሚዳርግ ነው (ቀ. 5፡11)። ጅግሬው አንድ ማር
የሚጣፍጥ ሊሆን ይችላል (ቀ. 3)፤ ነገር ግን መጨረሻው
አጅግ መራራ ነው። እግዚአብሔር አይዘበትበትም
(ቀ. 2)፤ ሰው የዘራውን ያንኑ ያዋዳልና።
5+15 ከገዛ ማጠራቀሚያህ ውሃ ... ጠ
ጣ፤ አንድ ሰው የጠለቀ ፍቅር (ቀ. 18-20)
ሊኖረው የሚገባው ከሚስቱ ጋር ብቻ መሆን አለበት
(ከዘፀ 20፡17 ጋር ያነጻጽሩ)። በጋብቻ ውስጥ ባለው
የግብረ ሥጋ ግንኙነት ደስ መስኘት ተገቢና እግዚአብሔር
የፈቀደው መሆኑን ልብ በሉ (ከዘኀ 2፡20-25 ጋር
ያነጻጽሩ)። ሚስት ከእግዚአብሔር የምትሰጥ ልዩ ሰጦታ
እንደሆነች በመረዳት በደስታ፣ በንጽሕናና በምስጋና
መንከባከብና ማፍቀር ይገባል (19፡14)።
5+21 የሰው መንገድ በእግዚአብሔር ፊት
ግልጥ ነውና፤ አግብረገባዊ ከሆነ የግብረ ሥጋ
ግንኙነት መራቅ የሚያስፈልግበት አንዱ ምክንያት
እግዚአብሔር ጠማግ መንገዳችንን የሚያወቅና የሚያይ
በዚያም መሠረት የሚፈርድ በመሆኑ አንድ ሆነ መጽሐፈ
ምሳሌ ያመለክታል (ከ15፡3፣ ከኢዮ 31፡4፣ 34፡21፣
ከኤር 16፡17 ጋር ያነጻጽሩ)። ዝሙትን በሚፈጽሙ ላይ
እግዚአብሔር ፈጥኖ ይመሰክርበቸዋል (ሚል 3፡5)።
የምናደርገው ነገር ሁሉ በእግዚአብሔር ፊት የተገለጠ
ስለ ሆነ፤ ዝሙትን የሚያደርግ ማንኛውም ሰው
ከሚያስከትለው ክፉ ውጤት ሊያመልጥ አይችልም
(2፡4መ. 12፡9-13 እና ማብ ይመ)።

6+1 ዋስ ብትሆን፤ ይህ ጥቅስ አንድ ሰው
ለጓደኛውም ቢሆን ዋስ ከመሆን እንዲጠበቅ ያስጠ
ነቅታል (ከ11፡15፣ 17፡18፣ 22፡26 ጋር ያነጻጽሩ)።
ዋስ መሆን ማለት ሰውየው ልዳውን መከፈል
በያቅተው፤ በልዳው ትጠያቂ መሆን ማለት ነው።
በዋስነትና አብሮ የፈረመው ሰው ከልዳ ክፍያ ነጻ
የመሆኑ ሁኔታ ጓደኛው በሚወስደው እርምጃ የተወሰነ
ነው፤ ጓደኛው ነላፈኑን ባለመወጣቱ በዋስነትና
የፈረመው ሰው ከህትሙ በላይ ለሆነ ችግር ሊዳረግ
ይችላል። ይህም ሁኔታ ወደ ድኸነት (ከ22፡26-27
ጋር ያነጻጽሩ) እና የዕድሜ ልክ ጓደኛን ወደ ማጣት
ሊያደርስ ይችላል። ይህም ሲባል ለሕይወት መሠ
ረታዊ የሆነ ነገርች አጥቶ ችግር ላይ የወደቀውን ሰው
መርዳት የለብንም ማለት አይደለም (ዘፀ 22፡14፣
ዘሌ 25፡35፣ ማቴ 5፡42)። ለድኸነት መስጠት
እንጂ ማበደር የለብንም (ከማቴ 14፡21፣ ከማር 10፡21
ጋር ያነጻጽሩ፤ ምዕ 19፡17 እና ማብ ይመ)።
6+6 አንተ ታካች፤ ታካች ወይም ሰነፍ ሰው፤
(1) ማድረግ የሚገባውን ነገር ነገ ተነገ ወዲያ እያለ
በማራዘም በጊዜው አያደርግም (ቀ. 9-10 ይመ፤ ከ22፡13
ጋር ያነጻጽሩ)፤ (2) የጀመረውን ነገር አይጨርስም
(12፡27) እንዲሁም፤ (3) እድካሚ የሆነውን ነገር ማድረግ
አይፈልግም (20፡4)። ሰነፍና ይበልጥ የሚፈታተን
ከሥጋዊ ሕይወት ይልቅ በመንፈሳዊ ሕይወት ውስጥ
ነው። መጠራታችንንና መመረጣችንን ለማጽናት እንተጋ
ዘንድ እግዚአብሔር ይመክረናል (2ጴጥ 1፡10 ይመ፤
ከ2ቆሮ 8፡7፣ ከ2ጴጥ1፡5 ጋር ያነጻጽሩ)።

ሰው ትኩረት ይላቸዋል።
 12 ወርባና ጨካኝ፤
 ነውረኛ አንደበቱን ይዞ የሚዞር፤
 13 በዐይኑ የሚጠቅሰ፤
 በእግሩ ምልክት የሚሰጥ፤
 በጣቶቹ የሚጠቀም፤
 14 በልቡ ተንኩል ክፋትን የሚያውጠን፤
 ምንጊዜም ጠብ ይቃራል።
 15 ስለዚህ በቅጽበት መግት ይወርድበታል፤
 በድንገት ይጠፋል፤ መዳኛም
 የለውም።
 16 እግዚአብሔር የሚጠላቸው ስድስት
 ነገሮች አሉ፤
 የሚጸዩባቸውም ሰባት ናቸው፤
 እነርሱም፡-
 17 ትዕቢተኛ ዐይን፤
 ሐሰተኛ ምላስ፤
 ንጹሕ ደም የሚያፈሱ እጆች፤
 18 ክፋትን የሚያውጠን፤ ልብ፤
 ወደ ክፋት የሚቻሉ ሕግሮች፤
 19 በውሽት ላይ ውሽት የሚጨምር ሐሰተኛ
 ምስክር፤
 በወንድማማቾች መካከል ጠብን
 የሚቃር ሰው።
 ከዝሙት መራቅ
 20 ልጄ ሆይ፤ የአባትህን ትእዛዝ አክብር፤
 የእናትህንም ትምህርት አትተው።
 21 ምንጊዜም በልብህ እነራቸው፤
 በዐንገትህም ዙሪያ እሰራቸው።
 22 በምትሄድበት ሁሉ ይመሩሃል፤
 ብምትተኛበት ጊዜ ይጠብቁሃል፤
 በምትነቃበት ጊዜም ያነጋግሩሃል።
 23 እነዚህ ትእዛዞች መብራት ናቸውና፤
 ይህችም ትምህርት ብርሃን፤
 የተግሣጽ ዕርምጃም የሕይወት
 መንገድ ናት፤
 24 እርሷም ከምግባረ ብልሹ ሴት፤
 ልዝብ አንደበት ካላት ዘልዛላ ሴት
 ትጠብቅሃለች።
 25 ውበቷን በልብህ አትመኝ፤

6+13
 መዝ35+19፤
 ምሳ16+30፤
 ሉላ58+9
 6+14 ቍ16-19፤
 መዝ140+2
 6+15 ሉዮ5+3፤
 መዝ55+15፤
 ምሳ14+32፤ 29+1
 6+16 ቍ16-19፤
 ምሳ3+32፤ 8+13፤
 15+8+9፤26፤
 16+5
 6+17 ዘጸ19+10፤
 ሉዮ41+34፤
 መዝ10+5፤
 ምሳ1+16፤
 12+22፤
 ሉላ1+21፤ 59+7፤
 ሉር2+34፤
 ማዘ7+2
 6+18 ሉዮ15+31
 6+19 ቍ12-
 15፤ ዘጸ19+16፤
 መዝ12+2፤
 ምሳ15+18፤
 ዘጸ8+17
 6+20 ምሳ1+8፤
 3+21
 6+21 ዘጸ6+8፤
 ምሳ3+3፤ 7+1-3
 6+23
 መዝ119+105፤
 ምሳ10+17
 6+24 ዘጸ39+8፤
 መዝ55+21፤
 ምሳ2+16፤ 7+5
 6+26
 ምሳ7+22-23
 6+29 ዘጸ20+14፤
 ምሳ2+16-19፤
 5+8
 6+31 ዘጸ22+14
 6+32 ዘጸ20+14፤
 ምሳ7+7፤ 9+4፤16
 6+33 ምሳ5+9-14
 6+34 ዘጸ34+7፤
 ዘኁ5+14
 6+35 ሉዮ31+9-
 11፤ ማሕ 8+7

በዐይኔም አትጠመድ፤
 26 ጋለሞታ ሴት ቍራሽ እንጀራ
 ታሳጣሃለችና፤
 አመንዝራዬቱም በሕይወትህ በራሱ
 ላይ ትሸምቃለች።
 27 ለመሆኑ ልብሱ ሳይቃጠል፤
 በጉያው እሳት መያዝ የሚችል ሰው
 አለን?
 28 እንደ ሰው እግሮቹ ሳይቃጠሉ፤
 በፍም ላይ መሄድ ይችላልን?
 29 ከሰው ሚስት ጋር የሚተኛም
 እንደዚሁ ነው፤
 የሚደርስባትም ከቅጣት
 አያመልጥም።
 30 ሌባ ቡተራብ ጊዜ ራሱን ለማስታገሥ
 ቢሰርቅ፤
 ሰዎች አይንቁትም።
 31 በቤቱ ያለውን ሀብት ሁሉ የሚጠይቀው
 ቢሆንም፤
 ከተያዘ ሰባት ዕጥፍ መክፈል
 አለበት።
 32 የሚያመንዝር ሰው ግን ማመዛዘን
 ይጎድለዋል፤
 እንዲህ የሚያደርግ ሁሉ ራሱን
 ያጠፋል።
 33 መደብደብና ውርደት ዕጣው ነው፤
 ኅፍረቱም ከቶ አይወገድም፤
 34 ቅናት የባልን ቍጣ ይቀስቅሳልና፤
 በሚባቀልበትም ጊዜ ምሕረት
 አያደርግም።
 35 ምንም ዐይነት ካሣ አይቀበልም፤
 የቱንም ያህል ብዙ ቢሆን መማለጃን
 እሽ አይልም።
 ከአመንዝራ ሴት መራቅ
 7 ልጄ ሆይ፤ ቃሌን ጠብቅ፤
 ትእዛዜንም በውስጥህ አኑር።
 7+1 ምሳ1+8
 *6+11 ወይም እንደ ቦዘ/ አጦት እንደ ለማሚ

6+20 ልጄ ... የአባትህን ... የእናትህን፤
 መጽሐፈ ምሳሌ ለቤተ ሰብ ከፍተኛ ትኩረት ይሰጣል፤
 (1) ቤተ ሰብ የተዋቀረው ከአባት፤ ከእናት እንዲሁም
 ከልጅ ወይም ከልጆች ነው፤ (2) አባትና እናት
 ሁለቱም የልጆቻቸውን መንፈሳዊ ሕይወት የመጠበቅና
 የማሳደግ ኅላፊነት የጋራቸው መሆን አለበት (1+8-9፤
 4+1-5)፤ (3) አስተዋይ ልጆች ወላጆቻቸውን ይታዘዛሉ፤
 ያከብራሉም (1+8፤ 2+1፤ 3+1፤ 10+1)፤ (4) በትዳር
 ውስጥ ታማኝነትና የእርስ በርስ ፍቅር ከፍተኛ ቦታ
 ተሰጥቶታል (5+15-20)።
 6+33 ኅፍረቱም ከቶ አይወገድም፤ የእግዚአብሔር
 የኪዳን ልጆች ቢያመንዝሩ ትግረና ውርደት በመንገዳቸው
 ይሆናል፤ ኅፍረታቸውም ከቶ አይወገድም፤ (1) ማመንዝር
 እግዚአብሔርን (2ኛው 12፤9-10) እና ታማኝ የትዳር
 ዓደኛን የሚያቃልል ከባድና አስከሬ ኅጢአት ነው።
 ኅጢአቱ ያስከተለው ኅፍረትና ነውር በኅጢአተኛው
 ሕይወት ውስጥ ሳይወገድ ዕጅሚ ልክ ይቆያል።
 የማመንዝር ኅጢአት በንስሐ ይቅር ቢባልም ጠባላው

ሙሉ በሙሉ ስለማይወገድ፤ ኅፍረቱ አይጠፋም፤ በቂ
 ማስተካከያም ሊደረግለት አይችልም (2ኛው 12፤10፤
 13፤13፤22፤ 1ኛ 15፤5፤ ነህ 13፤26፤ ማቴ 1+6)።
 (2) ማመንዝር ብዙ ቦታ ስለሚያዳርስና አስፈሪ የሆነ
 ውጤት በአድራጊው ሰው ስለሚያስከትል፤ ከማንኛውም
 ከሚፈታተን ነገር መሸሸና ወደዚህ ኅጢአት ሊመሩ
 ከሚችሉ ነገሮች ጋር የሚደረግ ግንኙነት ሁሉ ማቋረጥ
 ያስፈልጋል። ወደ ፈተና እንዳንገባ መጸለይ (ማቴ 6፤13)፤
 በምንፈተንበትም ጊዜ እጥብቀን ቃሉን ማሳሰል
 አለብን። “ስለዚህ ተደላድዬ ቆሜአለሁ የሚል ቢኖር
 እንዳይወድቅ ይጠንቀቅ” (1ቆሮ 10፤12) የሚለውን
 ቃል ማሰብ ያስፈልጋል።
 7+1 ቃሌን ጠብቅ፤ ቍ1-27 ይመልከቱ። ውጤቱ
 አስከሬ እንደ ሆነ በመግለጽ (ቍ25-27፤ 5+3፤14 እና
 ማሳ፤ 6+32-33 እና ማሳ፤ ይመጣ)፤ መጽሐፈ ምሳሌ እሁንም
 በፍቅር ሳቢያ የሚደረገውን ኢግብረገባዊ የሆነውን
 ነገር ያወግዛል (ቍ18)። ቀጥሎ በተገለጸው ሁኔታ
 ኢግብረገባዊ የሆነውን የግብረ ሥጋ ግንኙነት ማስወገድ

2ትእዛዜን ጠብቅ፤ በሕይወት ትኖራለህ፤
ትምህርቱንም እንደ ሀይንህ ብሌን
ተንከባከብው።
3በጣትህ ላይ እሰረው፤
በልብህ ጽላት ላይ ጻፈው።
4ጥበብን፤ "እኅቱ ነሽ" በላት፤
ማስተዋልንም፤ "ዘመዴ ነህ" በለው፤
5ከአመንዝራ ሴት፤
በአንደበቷም ከምታታልል ዘልዛላ
ሴት ይጠብቁሃል።
6በቤቱ መስኮት፤
በዐይነ ርግቡ ወደ ውጭ
ተመለከትሁ።
7ማስተዋል የጉደለውን ወጣት፤
ብስለት ከሌላቸው መካከል አየሁት፤
ከጎልማሶችም መካከል ለየሁት።
8የቤቷን አትጣጫ ይዞ፤
በቤቷ ማእዘን አጠገብ ባለው
መንገድ ያልፍ ነበር፤
9ቀኑ መሸትሸት ሲል፤
በውድቅት ሊሊት፤ በጽኑ ጨለማ።
10ከዚያም አንዲት ሴት ልታገኘው ወጣች፤
እንደ ዝሙት አዳሪ ለብላ፤
ለማሳሳት ታዋቃ።
11ጪኸና ማን አለብኝ ባይ ናት፤
እግሮቿ አርፈው ቤት
አይቀመጡም፤
12አንዴ በመንገድ፤ አንዴ በአደባባይ፤
በየማእዘኑም ታደባለች።
13አፈፍ አድርጋ ይዛ ሳመችው፤
ነፍረቷንም ጥላ እንዲህ አለችው፤
14"በቤቱ የጎብረት መሥዋዕት ማቅረብ
ነበረብኝ፤
ዛሬ ስእለቱን ፈጸምሁ፤
15ስለዚህ አንተን ለማግኘት ወጣሁ፤
ፈልጌህ ነበር፤ ይኸው አገኘሁሁ።
16ሀልጋዬን ከግብፅ የመጣ፤
ጌጠኝ በፍታ አልብሼዋለሁ።
17ሀልጋዬን፤
የከርቤ፤ የኃልሙንና የቀረፋ ሽቱ
አርከፍክፈቢታለሁ።
18ና፤ እስኪነጋ በጥልቅ ፍቅር እንርካ፤
በፍቅር ራሳችንን እናስደስት።
19ባሌ እቤት የለም፤
ሩቅ አገር ሄድል።
20በገንዘብ የተሞላ በርሳ ወስደል፤
ጨረቃዋ ሙሉ እስክትሆን
አይመለስም።"
21በሚያግባቡ ቃላት አላተችው፤
በለሰለሰ አንደበቷ አታለለችው።
22ለዐርድ እንደሚነጻ በራ፤
ወደ ወጥመድን እንደሚገባ አጋዘን፤
ሳያንገራግር ተከተላት፤
23ፍላጻ ጉብቱን እስኪወጋው ድረስ፤
ሕይወቱን እንደሚያሳጣው
ሳያውቅ፤

7+2 ምዕ4+4
7+3 ምዕ3+3
7+5 ቍ21፤
ኢዮ31፤9፤
ምዕ2፤16፤ 6+24
7+7 ምዕ1፤22፤
6+32
7+9 ኢዮ24፤15
7+11 ምዕ9፤13
7+12 ምዕ8፤1-
36፤ 23+26-28
7+13 ዘፍ39፤12፤
ምዕ1፤20
7+14
ዘሌ7፤11-18
7+17 ዘፍ37፤25፤
አሰ1፤6፤
ኢሳ57፤7፤
ሕዝ23፤41፤
አጥ6፤4
7+18 ዘፍ39፤7
7+21 ቍ5
7+22 ኢዮ18፤10
7+23 ኢዮ15፤22፤
16፤13፤
ምዕ6፤26፤
መካ7፤26

7+24 ምዕ1፤8-9፤
8+32
7+25 ምዕ5፤7-8
7+27 መዕ16፤19፤
ምዕ2፤18፤
ራእ22፤15
8+1 ኢዮ28፤12
8+3 ምዕ7፤6-13
8+4 ኢሳ42፤2
8+5 ምዕ1፤4፤22፤
8+7 ዮሐ8፤14
8+10 ኢዮ28፤17፤
መዝ19፤10

በራ ወደ ወጥመድ እንደምትገባ ወፍ
ሆነ።
24ልጆቹ ሆይ፤ እሁንም አድምጡኝ፤
የምለውንም ልብ ብላችሁ ስሙኝ።
25ልባችሁን ወደፊትም፤ አታዘንብሉ፤
ወደ ስከተት ጎዳናዋም አትግቡ።
26አዋርዳ የባለቻቸው ብዙ ናቸው፤
የገደለቻቸውም ሰፍር ቁጥር
የላቸውም።
27ቤቷ ወደ ሲኦል የሚወስድ፤
ወደ ሞት ማደሪያም የሚያወርድ
ጎዳና ነው።

የጥበብ ጥሪ

8 ጥበብ ሌላች አትጣራምን?
ማስተዋልን ድምፅዋን ከፍ
አድርጋ አታሰማምን?
2በመንገድ አጠገብ ባሉ ኩረብቶች፤
መንገዶቹ በሚገናኙበትም ላይ
ትቆማለች፤
3ወደ ከተማዬ ቢሚያስገቡት በሮች
አጠገብ፤
በመግቢያዎቹ ላይ፤ ድምጹን
ከፍ አድርጋ እንዲህ ስትል
ትሌላለች፤
4"ለዎች ሆይ፤ የምጠራውኩ እናንተን
ነው፤
ለሰው ልጆች ሁሉ ድምጹን ከፍ
አድርጋለሁ።
5እናንተ ብስለት የጉደላችሁ፤
ጠንቃቃነትን ገንዘብ አድርጉ፤
እናንተ ተላሎች፤ ማስተዋልን
አትርፉ።
6የምናገረው ጠቃሚ ነገር ስላለኝ
አድምጡኝ፤
ቀና ነገር ለመናገር ከንፈሮቼን
እከፍታለሁ።
7እንደበቱ እውነትን ይናገራል፤
ከንፈሮቹ ክፋትን ይጸዩፋሉና።
8ከአንደበቱ የሚወጡት ቃሎች ሁሉ
ጽድቅ ናቸው፤
አንዳቸውም ጠማማና ግራ
የሚያጋቡ አይደሉም።
9በጥልቅ ለሚያስተውሉ ሁሉም ቀና
ናቸው፤
ዕውቀት ላላቸውም ስከተት
የለባቸውም።
10ከብር ይልቅ ምክራን፤
ከንጹሕ ወርቅ ይልቅ ዕውቀትን
ምረጡ፤
17፤14 በተለምዶ የሰላም መሥዋዕት ይባላል።
17፤22 የሶርስት (የሰብን ሊቃናትም) ትርጉም እና
ዕብራይስጡ ተሳሳ ይላል።
17፤22 የዚህ ስንጢ የዕብራይስጡ ትርጉም በርግጠ
ሜነት አይ ታወቅም።
17፤27 ወይም መቃብር

ይቻላል፤ (1) እግዚአብሔር ትክክለኛ መልካም ብሎ የተናገረውን ነገር ለማድረግ ራሱን ሙሉ በሙሉ አሳልፎ መስጠት (ቍ 1-5)፤ (2) በፍትወተሥጋ ለሚገኝ ደስታ ሐሳባችን እንዳይወሰድ መቁጣጠር (ቍ 25) እንደዚሁም፤ (3) ገጠአት ማድረግ መጨረሻው ሐዘን፤ ጸጸትና ሞት እንደ ሆነ መረዳት (ቍ 26-27)።

11 ጥበብ ከቀይ ዕንቁ፡ ይበልጥ ውድ ናትና፤
 ከምትመኙት ነገር ሁሉ እንዳች የሚስተካከላት የለም።

12 እኔ ጥበብ ከማስተዋል ጋር አብራ እኖራለሁ፤
 ዕውቀትና ልባምነት ገንዘቦቼ ናቸው።

13 እግዚአብሔርን መፍራት ከፋትን መጥላት ነው፤
 እኔም ትዕቢትንና እብራትን፤
 ክፉ ጠባይንና ጠማማ ንግግርን እጠላለሁ።

14 ምክርና ትክክለኛ ፍርድ የእኔ ናቸው፤
 ማስተዋል አለኝ፤ ብርታት አለኝ።

15 ነገሥታት በእኔ ይነግሣሉ፤
 ገዢዎችም ትክክል የሆነውን ሕግ ይደነግጋሉ።

16 መሳፍንት በእኔ ይገዛሉ፤
 በምድር ላይ የሚገዙ መኳንንትም ሁሉ በእኔ ያስተዳድራሉ።

17 የሚወዱኝን እወዳቸዋለሁ፤
 ተግተው የሚሸኝም ያገኙኛል።

18 ሀብትና ክብር፤
 ዘላቂ ብልጽግናና ስኬት በእኔ ዘንድ አሉ።

19 ፍሬዬ ከንጹሕ ወርቅ ይበልጣል፤
 ስጦታዬም ከነጠረ ብር።

20 እኔ በጽድቅ መንገድ እሄዳለሁ፤
 በፍትሕም ጉዳና እንዳለሁ፤

21 ለሚወዱኝ ብልጽግና እስጣለሁ፤
 ግምጃ ዜታቸውንም እሞላለሁ።

22 እግዚአብሔር ከቀድሞ ሥራዎቼ በፊት፤
 የተግባርቼ መጀመሪያ አድርጎ አመጣኝ።

23 ዓለም ከመፈጠሩ አስቀድሞ፤
 ከጥንት ከዘላለም ተሾምሁ።

24 ከወቅያኖሶች በፊት፤
 የውሃ ምንጮች ከመፍለቃቸው በፊት ተወለድሁ፤

25 ተራሮች ገና ሳይመሠረቱ፤
 ከኩረብቶችም በፊት ተወለድሁ፤

26 ምድርን ወይም ሚዳዎቿን፤
 ወይም ምንም ዐይነት የዓለም ትቢያን ከመፍጠሩ በፊት እኔ ተወለድሁ።

27 ለማያትን በዘረጋ ጊዜ፤
 በወቅያኖስ ላይ የአድማስ ምልክት ባደረገ ጊዜ እኔ እዚያ ነበርሁ፤

28 ደመናትን በላይ ባጸና ጊዜ፤
 የወቅያኖስን ምንጮች በመሠረት ጊዜ፤

29 ለባሕር ድንበርን በከለለ ጊዜ፤
 ውሆችም የእርሱን ትእዛዝ እንዳያልፉ፤

8+11 ቍ19፣
 እዮ 28+17-19፣
 ምዕ3+13-15
 8+12 ምዕ1+4
 8+13 ዘፍ22+12፣
 ዘዐ20+20፣
 እዮ28+28፣
 ኤር44+4
 8+14 እዮ9+4፣
 ምዕ21+22፣
 መዘ7+19
 8+15 መዘ2+10
 8+16 2ዘ5፣10፣
 ምዕ29+4
 8+17
 1ገሳም-2+30፣
 1ዜ5፣16+11፣
 ምዕ1+28፣ 3+13-
 18፣ ማቴ7+7-11፣
 ዮሐ14+21-24
 8+18 ዘፍ8+18፣
 1ፕ3፣13
 8+19 እዮ28+17-
 19፣ ምዕ3+13-14
 8+20 መዘ5+8
 8+21 ምዕ15፣16፣
 24+4
 8+24 ዘፍ7+11
 8+25 እዮ15፣7፣
 38+6
 8+26 መዘ90+2
 8+27 እዮ22+14፣
 26+7
 8+28 ዘፍ1+7፣
 እዮ 9+8፣
 26+10፣ 36+29
 8+29 ዘፍ1+9፣
 1ገሳም-2+8፣
 እዮ38+5፣8፣
 መዘ16+6
 8+30 ምዕ3+19-
 20፣ ራእ5+14
 8+31 እዮ28+25-
 27፣ 38+4-38፣
 መዘ104፣1-30፣
 ምዕ30+4፣
 ዮሐ1፣1-4፣
 ቆላ1፣15-20
 8+32
 2ገሳም-22፣22፣
 መዘ18+21፣
 ሉቃ11፣28
 8+34 1ፕ፣10+8
 8+35 እዮ33+26፣
 ምዕ9+6፣ 3+13-
 18፣ ዮሐ5፣39-40
 8+36 እዮ28+22፣
 ምዕ15+32፣
 ኢዕ3+9፣
 ኤር40+2
 9+1 ኢፌ2+20-
 22፣ 1ጴጥ2፣5
 9+2 ኢፌ25+6፣
 62+8፣
 ሉቃ14፣16-23
 9+3 ቆላ1፣
 ምዕ1+20፣ 8+1-3

የምድርንም መሠረቶች ወሰን ባበጀ ጊዜ፤

30 በዚያን ጊዜ ከጉኑ ዋና ባለሙያ ነበርሁ።
 ሁልጊዜ በፊቱ ሐሜት እያደረግሁ፤
 ዕለት ተዕለት በደስታ እሞላ ነበር፤

31 የእርሱ በሆነው መላው ዓለም ሐሜት እያደረግሁ፤
 በሰው ልጆች ደስ እስኝ ነበር።

32 እንግዲህ፤ ልጆቼ ሆይ፤ አድምጡኝ፤
 መንገዴን የሚጠብቁ ቡሩካን ናቸው።

33 ምክራን አድምጡ፤ ጥበበኞች ሁኑ፤
 ቸልም አትበሉት።

34 በየላኩ ደጃፌ ላይ የሚጠበቅ፤
 በበራፌ ላይ የሚጠበቅ፤
 የሚያዳምጠኝ ሰው ቡሩክ ነው።

35 የሚያገኝ ሁሉ ሕይወትን ያገኛልና፤
 ከእግዚአብሔርም ዘንድ ሞህን ይቀበላል።

36 የሚያጠኝ ሁሉ ግን ራሱ ይጉዳል፤
 የሚጠሉኝም ሁሉ ሞትን ይወዳሉ።

ጠቢብነትና ተላላኝነት

9 ጥበብ ቢታን ሠራች፤
 ሰባቱን ምስሶዎቿንም ጠርባ አቆመች፤
 ፍራዳዋን አረደች፤ የወይን ጠጂን ጠመቀች፤
 ማእደንም አዘጋጀች።

3 ሴት አገላጋዮቿንም ሳክች፤
 ከከተማዬቱም ከፍተኛ ቦታ ተጣራች።

4 እርሷም ማመዛዘን ለጉዳላቸው፤
 "ማስተዋል የሌላችሁ ሁሉ ወደዚህ ትህ አለች።"

5 ኑ፤ ምግቤን ተመገቡ፤
 የጠመቅሁትንም የወይን ጠጅ ጠጡ።

6 የሞኝነት መንገዳችሁን ተዉ፤ በሕይወት ትኖራላችሁ፤
 በማስተዋልም መንገድ ተመላለሱ።

7 ፌዘኛን የሚገለጽ ሁሉ ስድብን በራሱ ላይ ያመጣል፤
 ክፉውን ሰው የሚዘልፍ ሁሉ

9+4 ቆላ16፣ ምዕ1+22፣ 6+32 9+5 መዘ42+2፣ 63+1፣
 143+6፣ ኢዕ44+3፣ 55+1፣ ዮሐ7+37-38
 9+6 ምዕ3+1-2፣ 8+35 9+7 ምዕ23+9፣ ማቴ7+6
 18፣ 16 እዮሌ የዕብራይስጥ ቅጂችና የሰብሳ ሊቃናት ትርጉም፤ ብዙ የዕብራይስጥ ቅጂች በምድር ላይ በጽድቅ የሚገኙ ይላሉ።
 18፣ 22 ወይም የመንገዱ፤ የግላቱ
 18፣ 22 ወይም እግዚአብሔር በሥራው መጀመሪያ ያዘጋጀ ወይም እግዚአብሔር በሥራው መጀመሪያ አመጣጣ
 18፣ 23 ወይም ተሠራው

8+13 እግዚአብሔርን መፍራት ክፋትን ሰዎች ሊያጠፉ የሚችሉውን ንግዶች እንድንጠላ ሊያደርገን ይገባል (በገጽ 291 ላይ፤ "እግዚአብሔርን መፍራት" በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ)።

ውርደት ያገኘዋል።
፩. ዘኛን አትዝለፈው፤ ይጠላሃል፤
ጠቢብን ገሥጸው፤ ይወድሃል።
፪. ጠቢብን አስተምረው፤ ይበልጥ ጥበበኛ
ይሆናል፤
፫. ጻድቁን ሰው አስተምረው፤
ዕውቀቱን ይጨምራል።
፬. የጥበብ መጀመሪያ እግዚአብሔርን
መፍራት ነው፤
ቅዱሱንም ማወቅ ማስተዋል ነው፤
፭. ዘመንህ በእኔ ምክንያት ይረዝማልና፤
ዕድሜም በሕይወትህ ላይ
ይጨመርልሃል።
፮. ጠቢብ ብትሆን ጥበበኛነትህ ለራስህ
ነው፤
፯. ዘኛ ብትሆን የምትገዛው ያው
አንተው ነህ።
፲፩. ጥበብ የለሽ ሴት ለፍላፊ ናት፤
እርሷም ስድና ዕውቀት የለሽ ናት።
፲፪. በቤተ ደጃፍ ላይ ትጉለታለች፤
በከተማዬ ትከፍተኛ ቦታ
በመቀመጫ ላይ ትቀመጣለች።
፲፫. በዚያ የሚያልፉትን
መንገዳቸውን ይዘው የሚሄዱትን
ትጣራለች።
፲፬. እርሷም ማመዛዘን ለጉዳላቸው
“ማስተዋል የሌላችሁ ሁሉ ወደዚህ
ኑ” ትላለች።
፲፭. “የስርቆት ውሃ ይጣፍጣል፤
ተሽሽቅው የበሉት ምግብ ይጥማል።”
፲፮. እነርሱ ግን መታን በዚያ አንዳሉ፤
ተጋባዣቸውም በሲኦል ጥልቀት
ውስጥ እንደ ሆኑ አያውቁም።

የሰሎሞን ምዓሌዎች

10 የሰሎሞን ምዓሌዎች፤
ጠቢብ ልጅ አባቱን ደስ
ያስኛል፤

9+8 መዝ14:5፤
ም415:12
9+9 ም415:7፤
12:15፤ 13:10፤
14:6፤ 15:31፤
19:25
9+10 ዘ84:6፤
መዝ22:3፤
ም41:7፤ 30:3
9+11 ዘ65:15፤15፤
ዘ81:21፤
ም43:1-2፤
10:27
9+13 ም45:6፤
7:11
9+14 ተ3፤
ሕዝ16:25
9+15 ም41:20
9+16 ም41:22
9+17 ም420:17
9+18 ም42:18፤
7:26-27
10+1 ነገ44:32፤
ም41:1፤ 15:20፤
17:21፤ 19:13፤
23:22-25፤
27:11፤ 29:3
10+2 ተ3:16፤
ም41:4፤
11:19፤ 12:28፤
13:11፤ 21:6
10+3 ም413:25፤
ማ6:25-34
10+4 ም46:6-8፤
12:24፤ 19:15፤
21:5፤ 24:30-34
10+5
ም424:30-34
10+6
ተ3:8፤11:14፤
ም412:13፤
13:3፤ መዝ10:12
10+7 ኢዮ18:17፤
መዝ9:6፤ 11:2፤6፤
መዝ109:13
10+8 ተ3:14፤
ኢዮ 33:33፤
ማ6:7-24-27

ተላላ ልጅ ግን ለእናቱ ሐዘንን
ያተርፋል።
፩. የላግባብ የተገኘ ሀብት አይጠቅምም፤
፪. ጻድቅ ግን ከሞት ይታደጋል።
፫. እግዚአብሔር ጻድቁ እንዲራብ
አያደርግም፤
የክፉዎችን ምኞት ግን
ያጨናግፋል።
፬. ሰነፍ እጆች ሰውን ያደክዋሉ፤
ትጉ እጆች ግን ብልጽግናን
ያመጣሉ።
፭. ስብሉን በበጋ የሚሰበሰብ ጠቢብ ልጅ
ነው፤
በመከር ጊዜ የሚተኛ ግን ውርደት
ይከተለዋል።
፮. በረከት በጻድቃን ራስ ላይ ነው፤
መፃት ግን የክፉዎችን አፍ
ይዘጋል።
፯. የጻድቃን መታሰቢያቸው በረከት ነው፤
የክፉዎች ስም ግን እንደጠፋ
ይቀራል።
፪. በልቡ ጠቢብ የሆነ ትእዛዝ ይቀበላል፤
ለፍላፊ ተላላ ግን ወደ ጥፋት
ያመራል።
፯. ሐቀኛ ሰው ያለ ሥጋት ይራመዳል፤
በጠማማ ጉዳና የሚሄድ ግን
ይጋለጣል።
፲፬. በተንኮሎኛ ዐይን የሚጠቅስ ሐዘን
ያስከትላል፤
ለፍላፊ ተላላም ወደ ጥፋት
ያመራል።
፲፫. የጻድቅ እንደበት የሕይወት ምንጭ ናት፤
10+9 መዝ25:21፤ 37:24፤ ም428:18፤
10+10 መዝ35:19 10+11 ተ3:6፤27፤ ም43:18፤ 4:23፤
11:30፤ 13:12፤14:19፤ 14:27፤ 15:4፤ 16:22
፱፻18 ወይም መቃብር
፻10:6 ወይም የክፉዎች አፍ ግን መፃትን
ይስማራል፤ እንዲሁም ተ3:11 ይመጣ።

9+8 ጠቢብን ገሥጸው፤ በእርግጥ እግዚአብሔርን
ደስ ማሰኘት የምንፈልግ ጠቢብን ሰዎች ከሆንን፤
ለመገሥጽና ለመታረም ፈቃደኞች ሆነን እንቀርባለን
(27:6፤ 28:23)። የንደኛ፤ የቤተ ሰብ እንዲሁም
የመጋቢ ተግሣጽና ምክር፤ እግዚአብሔር እንደ ቅዱስ
ፈቃዱ የእኛን ባሕርይ ለመቅረጽ ከሚጠቀምባቸው
መንገዶች ጥቂቶቹ ናቸው (ዮሐ 16:8፤ ኦፊ 5:11፤
2ጢዎ 4:2፤ ቲቶ 2:15፤ ራእ 3:19)። በእግዚአብሔር
ዘንድ ተወዳጅ የሆነው መጋቢ የሚሰጠውን ተግሣጽ
በትሕትናና በመታዘዝ የምትቀበል ቤተ ክርስቲያን
በእርግጥ በመንፈስ ቅዱስ ትባረካለች።
10+2 ከሞት ይታደጋል፤ ቀ 2-7 ይመልከቱ።
በጽድቅ ኑሮ ውስጥ ያለው በረከትና በነጠላት ኑሮ
ውስጥ ያለው መርገም በእነዚህ ጥቅሶች ተነጻጽሮ
ቀርቦአል።

10+3 እግዚአብሔር፤ ጻድቁ እንዲራብ
አያደርግም፤ ሕዝቡ ለሥጋዊ ሕይወት የሚያስፈልጋቸውን
ነገር ማግኘት የሚችሉት በእግዚአብሔር መግባትና
ችሮታ እንደ ሆነ ይህ ምዓሌ ይገልጻል (ከማቴ 6:11:33
ጋር ያነጻጽሩ)። አንዳንድ ጊዜ የራሳችንንም ሆነ የቤተ

ሰቦቻችንን ፍላጎት ለማሟላት የማንችልበት አስቸጋሪ
ሁኔታ ሊገጥመን እንደሚችል አሌ የማይባል ሀቅ ነው።
ጦርነት፤ ራብ፤ የምጣኔ ሀብት ውድመት፤ የንብረተ
ሰብ መናጋትና ስደት በሚሆንበት ጊዜ ጻድቅ ለከፋ
መከራ ሊደረግ ይችላል (3ዮሐ 2 እና ማብ ይመ)።
ይሁን እንጂ እግዚአብሔር በፍጹም ልብ በእርሱ
የሚታመኑትን ልጆቹን አይጥልም።

10+5 በመከር ጊዜ የሚተኛ፤ የሚሠራ ሥራ
እያለ ሀኪተኛ መሆን ምን ያህል አሳፋሪ ነው።
(ከ6:9-11፤ 19:15 ጋር ያነጻጽሩ)። ነፍሳት የሚድነበት
ምቹ ጊዜ ሆኖ ሳለ በትጋት ያለ መሥራት እጅግ
የሚያሳፍር ነገር ነው። ኢየሱስ የተናገረውን አስተውለን
ለሳልም መጻን ከእርሱ ጋር የምንሠራ ሰዎች መሆን
ይገባናል (ማቴ 9:37-38)።

10+11 የሕይወት ምንጭ ናት፤ የእግዚአብሔርን
መንገድ የሚያውቁና የሚከተሉ ሰዎች፤ ሌሎችን
ከእግዚአብሔር ወደ ተሰጠው ምላሽ ሕይወት ሊመሩ
ይችላሉ፤ በሕዝቅኤል 47:1-2 እና ዮሐንስ 4:14፤
7:38 ያለውን በመመልከት ያነጻጽሩ፤ በዚህ ሥፍራ
በአማኞች ውስጥ የሚኖረው መንፈስ ቅዱስ የተጠቀሰው

መግት ግን የክፉዎችን አፍ
ይዘጋል።
12ጥላቻ ጠብን የነሣሣል፤
ፍቅር ግን ስሕተትን ሁሉ
ይሸፍናል።
13ጥበብ በአስተዋይ ሰው ክንፈር
ትገኛለች፤
በቅር ግን ማመዛዘን ለጎደለው ሰው
ጀርባ ነው።
14ጠቢባን ዕውቀት ያከማቻሉ፤
የተላላ አንደበት ግን ጥፋትን
ይጋብዛል።
15የባለጠገኛች ሀብት የተመሸገ ከተማቸው
ነው፤
ድኸነት ግን የድኸች መጥፊያ ናት።
16የጻድቃን ደመወዝ ሕይወት
ታስገኝላቸዋለች፤
የክፉዎች ትርፍ ግን ቅጣትን
ታመጣባቸዋለች።
17ተግሣጽን ነቅቶ የሚጠብቅ የሕይወትን
መንገድ የሳያል፤
ዕርምትን የማይቀበል ግን ሌሎችን
ወደ ስሕተት ይመራል።
18ጥላቻውን የሚሸሽግ ሕሰተኛ አንደበት
ያለው ነው፤
ሐሜትን የሚዘራ ሁሉ ተላላ ነው።
19ከታላት ብዛት ንጠላት አይታጣም፤
አንደበቱን የሚገታ ግን ጠቢብ
ነው።
20የጻድቅ አንደበት የነጠረ ብር ነው፤
የክፉ ሰው ልብ ግን ርባና የለውም።
21የጻድቃን ከንፈሮች ብዙዎችን ያንጸላ፤
ተላሎች ግን ከማመዛዘን ጉድለት
ይሞታሉ።
22የእግዚአብሔር በረከት ብልጽግናን
ታመጣለች፤
መከራንም አያዘልባትም።
23ተላላ ሰው በክፉ ተግባር ይደሰታል፤
አስተዋይ ሰው ግን በጥበብ ደስ
ይለዋል።

10+12 ምሳ17+9፤
14፣13+4-7፤
18፣14+8
10+13 ቀ+31፤
ዘ825+2፤
መዝ37+30፤
ምሳ14+3፤ 15+7፤
26+3
10+14 ቀ+6፤
መዝ59+12፤
ምሳ11+13፤
12+23፤ 14+3፤
18+6፤7፤
ግሌ12+37
10+15
ምሳ18+11፤
ምሳ19+7
10+16 ዘ830+15፤
ምሳ11+18-19፤
15+6፤ ሮሜ6+23
10+17 ምሳ6+23፤
15+5
10+18
መዝ31+18
10+19
ኢዮ11+22፤ 6+24፤
ምሳ17+28፤
20+25፤ 21+33፤
ያሰ1+19፤ 3+2-12
10+21 ምሳ5+22-
23፤ ኢሳ5+13፤
ኢሮ5+4፤
ሆሴ4+16፤14
10+22 ዘ9+13+2፤
49+25፤ ዘ88+18፤
2ዜ525+9፤
መዝ128+2
10+23 ምሳ2+14

10+24
ዘ9+42+36፤
መዝ37+4፤
145+17-19፤
ኢሳ65+7፤
ሕዝ11+8
10+25
መዝ20+8፤
ምሳ12+3፤7፤
ግሌ7+24-27

24ክፉ ሰው የፈራው ይደርስበታል፤
ጻድቅ የሚመኘው ይፈጸምለታል።
25ወውሎ ነፋስ ሲነሣ ክፉዎች ተጠራርገው
ይወሰዳሉ፤
ጻድቃን ግን ለዘላለም ጸንተው
ይኖራሉ።
26ሆምጣጤ ጥርስን፤ ጤስ ዐይንን
እንደሚገባ፤
ሰናፍም ለሚልኩት እንዲሁ ነው።
27እግዚአብሔርን መፍራት ዕድሜን
ያረዝማል፤
የክፉዎች ዕድሜ ግን በአጭር
ይቀጫል።
28የጻድቃን አለኝታ ደስታ ነው፤
የክፉዎች ተስፋ ግን ከንቁ ሆኖ
ይቀራል።
29እግዚአብሔር መንገድ ለጻድቃን
መጠጊያ፤
ክፉ ለሚያደርጉ ግን መጥፊያቸው
ነው።
30ጻድቃን ፈጽሞ አይነቀሉም፤
ክፉዎች ግን በምድር አይኖሩም።
31የጻድቃን አንደበት ጥበብን ያፈልቃል፤
ጠማማ ምላስ ግን ትቈረጣለች።
32የጻድቃን ከንፈሮች ተገቢውን ነገር
ያውቃሉ፤
የክፉዎች አንደበት ግን
የሚያውቀው ጠማማውን ብቻ
ነው።
11 እግዚአብሔር የተጭበረበረ
ሚዛንን ይጸዩል፤
ትክክለኛ መለኪያ ግን ደስ
ያሰኘዋል።

10+26 ምሳ13+17፤ 25+13፤ 26+6፤ ኢሳ65+5 10+27
ቀ+11፤ ዘ811+9፤ ኢዮ15+32፤ ምሳ9+10-11፤ 19+23፤
22+4 10+28 አሰ7+10፤ ኢዮ8+13፤ መዝ112+10፤
ምሳ11+7 10+29 ምሳ21+15፤ ሆሴ14+9
10+30 መዝ37+49፤28-29፤ ምሳ2+20-22 10+31 ቀ+13፤
መዝ52+4፤ ምሳ15+2፤ 31+26 10+32 መዝ59+7፤
መዝ10+12 11+1 ዘሌ19+36፤ ዘ825+13-16፤
ኢዮ 6+2፤ ምሳ20+10፤23፤ 16+11፤ ሕዝ45+10

የሕይወት ውሃ ምንጭ እንደ ሆነ በማመልከት ነው።
ይህ የሕይወት ውሃ በአማኝ ሕይወት ውስጥ በሚፈስበት
ጊዜ ሌሎችም የዘላለም ሕይወት ሊያገኙ ይችላሉ።
አማኞች ይህን ታላቅ ሥራ ለመሥራት መንፈስ ቅዱስ
የሰጥላቸው ዘንድ መጸለይ ይገባቸዋል (1ቆሮ 12፡4-10፤
1ዮሳ1-40)።
10+15 የባለጠገኛች ሀብት የተመሸገ ከተማቸው
ነው፤ ይህ ምሳሌ በግልጽ የሚታየውን የሀብት ጥቅም
(ዘ14፡20፤ 19፡4) እንዲያው ድኸነት የሚያስከትለውን
(ዘ18፡23፤ 19፡4፤7 ጋር ያነጻጽሩ) ጉዳት ያመለክታል።
ጠለቅ ብሎ ለማያስብ ሰው ሀብታሞች ከክፉ ነገር
የተጠበቁና ሥጋት የሌለባቸው ሊመስለው ይችላል
(11፡4 ይመ)። ነገር ግን እግዚአብሔር ፊት፤
“ያላገባብ የተገኘ ሀብት አይጠቅምም” (ቀ. 2)
፤ ሀብታሙንና ድካሙን በተመለከተ ያለውን ሁኔታ
አዲስ ኪዳን ግልጽ አድርጎ ይናገራል። “እግዚአብሔር
በእምነት ባለጠጋ እንዲሆኑና እርሱን ለሚወዱም ተስፋ
የተሰጣቸውን መንግሥት እንዲወርሱ የዚህን ዓለም
ድኸች አልመረጠምን?” (ያዕ 2፡5 ይመ)፤ ከሌቃ

2፡7-12፤ 4፡22 ጋር ያነጻጽሩ)። እንደ ሌሎች የበሉይ
ኪዳን መጻሕፍት፤ መጽሐፈ ምሳሌም በአዲስ ኪዳን
እንደተጻፈው በልጁ በክርስቶስ የታየውን የእግዚአብሔር
ፍጹም መገለጽ በመረዳት መነበብ አለበት (ዕብ 1፡3
እንዲሁም በዝጽ 552፡4ይ፤ “ክርስቶስ በብሉይ ኪዳን”
በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ)።
10+22 የእግዚአብሔር በረከት ብልጽግናን
ታመጣለች፤ ብዙውን ጊዜ ምድራዊ ሀብት የሚገኘው
ክፋትና ስግብግብነት በተሞላበት ሁኔታ ስለ ሆነ
ከእግዚአብሔር አይደለም (ቀ. 2)። እውነተኛ ሀብት
ከእግዚአብሔር በረከት የሚመጣ ነው። ድካ ብንሆን
ወይም ሀብታም የእግዚአብሔር ህልዎችና ሞገስ ከሁሉ
የሚበልጠው ሀብታችን ነው።
11፡1 እግዚአብሔር የተጭበረበረ ሚዛንን
ይጸዩል፤ ሌሎችን ለማጭበርበር አባይ ሚዛን መጠ
ቀም እግዚአብሔር የማይወደው ነው (ከዘሌ 19፡35
ጋር ያነጻጽሩ)። ሁኔታው ለማታለል አመቺ በሚሆንበት
ጊዜ ስፍራችንን ሳንለቅ፤ ከገንዘብና ከሌሎችም ጉዳዮች
ጋር በተያያዘ ከሰው ሁሉ ጋር በምናደርገው ግንኙነት

2ትዕቢት ስትመጣ ውርደትም
ትከተላለች፤
በትሑት ዘንድ ግን ጥበብ
ትገኛለች።
3ቅኖችን ትክክለኛነታቸው ትመራ
ቸዋለች፤
ወሰላቶች ግን በገዛ አታላይነታቸው
ይጠፋሉ።
4በቀጣ ቀን ሀብት ፋይዳ የለውም፤
ጽድቅ ግን ከሞት ትታደጋለች።
5ለፍጹማን ሰዎች ጽድቃቸው
መንገዳቸውን ታቃናላቸዋለች፤
ክፉዎች ግን በገዛ ክፉነታቸው
ይወድቃሉ።
6ቅኖችን ጽድቃቸው ትታደጋቸዋለች፤
ወሰላቶች ግን በክፉ ምኞታቸው
ይጠመዳሉ።
7ክፉ ሰው ሲሞት ተሰፋው ከነቱ
ትሆናለች፤
በጉይሉ የተመነበትም ሁሉ
እንዳልነበረ ይሆናል።
8ጽድቅ ከመከራ ይድናል፤
ይልቁን መከራው በክፉው ላይ
ይደርሳል።
9ክፉ ሰው ባልንጀራውን በአፉ ያጠፋል፤
ጽድቃን ግን በዕውቀት ያመልጣሉ።
10ጽድቃን ሲሳካላቸው ከተማ ደስ ይላታል፤
ክፉዎች ሲጠፉ እልልታ ይሆናል።
11በቅኖች በረከት ከተማ ከፍ ከፍ ትላለች፤
በክፉዎች እንደበት ግን ትጠፋለች።
12መገመዝን የጐደለው ሰው ባልንጀራውን
ያንኳስሳል፤
አስተዋይ ግን አንደበቱን ይገዛል።
13ሐሜተኛ ምስጢር አይጠብቅም፤
ታማኝ ሰው ግን ምስጢር
ይጠብቃል።
14በአመራር ጉድለት መንግሥት
ይወድቃል፤
የመከሮች ብዛት ግን ድልን ርግጠኛ
ያደርጋል።
15ለማይታወቅ ሰው ዋስ የሚሆን መከራ
ያገኘዋል፤
ዋስተና ለመስጠት እጅ የማይመታ

11+2 ምሳ16+18፤
18+12፤ 29+23
11+3 ቀ፡5፤
ምሳ13+6
11+4 አ.ዮ20+20፤
ምሳ10+2፤
ሐገ7+19፤ 27+27
11+5 ቀ፡3፤
1178+36፤
ምሳ21+23፤
13+6፤ 21+7
11+6 አሰ7+9
11+7 አ.ዮ8+13፤
ምሳ10+28
11+8 ምሳ21+18
11+9 ምሳ12+6፤
ኤር45+5
11+10
22711+20፤
አሰ8+17
11+11
ምሳ14+34፤ 29+8
11+12 አ.ዮ6+24፤
ምሳ14+21
11+13
ምሳ10+14፤
20+19
11+14
24ሞ+15+34፤
ምሳ15+22፤
20+18፤ 24+6
11+15 ምሳ6+13፤
17+18፤ 22+26-
27
11+16 ምሳ31+31
11+18 ሠሰ1+20፤
ኢዮ4+8፤
ሆሊ10+12-13
11+19 ዘፋ30+15፤
14ሞ+26፤
መዝ89+48፤
ምሳ1+18-19፤
10+2፤ መዝ7+2፤
ኤር43+11
11+20 ዘጐ14+18፤
1ዜ529+17፤
መዝ15+2፤
101+1-4፤
119+1፤
ምሳ3+32፤
12+2+22፤ 15+9
11+21 ምሳ16+5

ግን ምንም አይደርስበትም።
16ርጉናን ሴት ክብር ታገኛለች፤
ጉልበተኛ ሰዎች ግን ብልጽግናን
ብቻ ያገኛሉ።
17ደግ ሰው ራሱን ይጠቅማል፤
ጨካኝ ግን በራሱ ላይ መከራ
ያመጣል።
18ክፉ ሰው የሚያገኘው ትርፍ መቅና
የለውም፤
ጽድቅን የሚዘራ ግን አስተማማኝ
ዋጋ ያገኛል።
19እውነተኛ ጽድቅ ሕይወትን ያገኛል፤
ክፉትን የሚከተል ግን ወደ ሞት
ይጓዛል።
20እግዚአብሔር ልቦ ጠማሞችን ይጸዩናል፤
በመንገዳቸው ነቀፋ በሌለባቸው
ሰዎች ግን ደስ ይሰኛል።
21ክፉ ላይቀጣ እንደማይቀር ዕውቅ፤
ጽድቃን ግን በነጻ ይሄዳሉ።
22በእርዳ አፍንጫ ላይ እንደ ተሰካ የወርቅ
ቀለበት፤
ማስተዋል የጐደላት ቆንጆ ሴት
እንዲሁ ናት።
23የጽድቃን ምኞት ምንጋዜም ፍጻሜው
ያሟረ ነው፤
የክፉዎች ተሰፋ ግን በቀጣ
ያከትማል።
24እንደ በሊጋስነት ይሰማል፤ ሆኖም
ይበልጥ ያገኛል፤
ሌላው ያለ መጠን ይሰስታል፤ ግን
ይደሽዩል።
25ለጋስ ይበልጽጋል፤
ሌሎችን የሚያረካም ራሱ ይረካል።
26በድብቅ እህል የሚያከማቸውን ሕዝብ
ይረግማል፤
አውጥቶ የሚሸጥ ግን በረከት
ይጐናጽፋል።
27በጎ ነገርን ተግባር የሚሻ በጎ ነገር
ይጠብቀዋል፤
ክፉ ነገር የሚፈልገውን ግን ክፉ
ያገኘዋል።
11+25 1ዜ529+17፤ ምሳ22+9፤ ኢሳ32+8፤ 2ቀር9+6-9
11+27 መዝ7+15-16

እውነተኛች እንድንሆን አግዚአብሔር ያዝዛል።
የእግዚአብሔርን ፊት ሊያዩ የሚችሉና (መዝ 11+7)
በእርሱ ዘንድ የሚኖሩ (መዝ 140+13 ይመ፤ ከ24+3-5
ጋር ያነጻጽሩ) ትን የሆኑ ሰዎች ብቻ እንደ ሆኑ ልብ
ልንል ይገዛል።
11+8 ጽድቅ ከመከራ ይድናል፤ በአጠቃላይ
መርሕ ደረጃ ጽድቅ የሚደርስበት ችግር ከፋ ሰው
ከሚደርስበት ችግር ያነሰ ነው (ከፋ 3-9 ጋር ያነጻጽሩ)፤
እንዲሁም ሲባል እግዚአብሔርን የሚከተሉ ሰዎች ምንም
ዐይነት ችግር አይደርስባቸውም ማለት አይደለም።
ነገር ግን ጽድቅ በሚፈተንበት ጊዜ በመጨረሻ
እግዚአብሔር በራሱ ጊዜ ከመከራው እንደሚታደግው
እርግጠኛ ነው።
11+19 እውነተኛ ጽድቅ ሕይወትን ያገኛል፤
10+11 እና ማብራሪያውን ይመልከቱ።
11+19 ክፉትን የሚከተል ግን ወደ ሞት

ይጓዛል፤ ሕጉን የመጣበ አዳም ያለው ሰው ቅጣት
እንዲደርስበት እግዚአብሔር አዝዞአል። ክፉዎች
ለሠሩት ኅጢአት፤ እግዚአብሔርንና ሰውን ባለማክበር
ላደረጉት ነገር በመጨረሻ ዋጋቸውን ይቀበላሉ (6+29፤
ዘፍ 34+25-30፤ 49+7፤ ሮሜ 6+23፤ ያሰ 1+15)።
11+24-25 አንዱ በሊጋስነት ይሰማል፤ ሆኖም
ይበልጥ ይገኛል፤ በልግሰና የሚሰጡ ሁሉ ከሰጡት
የበለጠ እንደሚቀበሉ እግዚአብሔር ተስፋ ይሰማል።
ራሳቸውንም ሆነ ገዝባቸውን በመስጠት ቸርነትንና
ልግሰናን የሚደሳዩ ሰዎች እግዚአብሔር ይባርካቸዋል።
እኛ የእግዚአብሔር ባለአደራዎች እንደሆንንና
ይህም ሀብት ለእግዚአብሔር ዐላማና የተቸገሩትን
ሰዎች ለመርዳት መዋል እንዳለበት አዲስ ኪዳን
ያስተምራል (ማቴ 25+26-27፤ 2ቀር 8+2 እና ማብ
9+8 እና ማብ ይመ።)

28 በሁብቱ የሚታመን ሁሉ ይወድቃል፤
ጸድቃን ግን እንደ አረንጓዴ ቅጠል
ይለመልማሉ።

29 ቤተ ሰቡን የሚያውክ ሰው ነፋስን
ይወርሳል፤

ተላላም ሰው የጠቢብ ሎሌ ይሆናል።

30 የጸድቅ ፍሬ የሕይወት ዛፍ ናት፤

ነፍሳትን የሚማርክም ጠቢብ ነው።

31 ጸድቃን ለሠሩት ሥራ በምድር

የእጃቸውን የሚያገኙ ከሆነ፤

የክፉዎችና የንጢአተኞችማ የቱን

ያህል የባለ ይሆን?

ተግሣጽን የሚወድ ዕውቀትን

ይወዳል፤

መታረምን የሚጠላ ግን ደነዝ ነው።

2 መልካም ሰው ከእግዚአብሔር ዘንድ ሞገስ

ያገኛል፤

ተንኩለኛውን ግን እግዚአብሔር

ይፈርዳለታል።

3 ሰው በክፋት ባይ ተመሥርቶ ሊጸና

አይችልም፤

ጸድቃን ግን ከበታቸው

አይነቃነቁም።

4 መልካም ሴት ለባሏ ዘውድ ናት፤

አሳፋሪ ሚስት ግን ዐጥንቱ ውስጥ

እንዳለ ንቅዘት ናት።

5 የጸድቃን ሐሳብ ቀና ነው፤

የክፉዎች ምክር ግን ሽር አለበት።

6 የክፉዎች ቃል ደም ለማፍሰስ ታደባለች፤

የቅኖች ንግግር ግን ይታደጋቸዋል።

7 ክፉ ሰዎች ይገለበጣሉ፤ ድራሻቸውም

ይጠፋል፤

የጸድቃን ቤት ግን ጸንቶ ይኖራል።

8 ሰው በጥበቡ ይመስገናል፤

ጠማማ ልብ ያላቸው ግን የተናቁ

ናቸው።

9 የሚበላው ሳይኖረው ከሚከራራ ይልቅ፤

ራሱን ዝቅ አድርጎ ሠራተኛ

የሚያሳድር ይሻላል።

10 ጸድቅ ሰው ለእንስሳቱ ይራራል፤

ክፉዎች ራሩ ቢባል እንኳ ዞሮ ዞሮ

ሥራቸው ጭካኔ ነው።

11 መሪቱን የሚያርስ የተትረፈረፈ ምግብ

11+30 ነፍሳትን የሚማርክ ጠቢብ ነው፤

ሰዎችን ማርክ ወደ ጽድቅ ሕይወት የሚመልስ

ሰው ጠቢብ ነው። አግኞት፤ ሰዎች ወደ ክርስቶስ

እንዲመለሱ ድነትና የጽድቅ ሕይወት እንዲቀበሉ

ማድረግ እንዳለባቸው በአዲስ ኪዳን ውስጥ በአጽንዖት

11+28
ኢዮ31+24-28፤
መዝ49+6፤

52+78፤ 62+10፤

92+12-14፤
ኤር9+23

11+29 ምሳ14+19

11+30 ዘፍ2+9፤

ምሳ10+11

11+31

ኤር25+29፤

49+12፤

1ኢጥ4+18

12+1 ምሳ5+11-

14፤ 9፤7-9፤

13+1፤18፤

15+5፤10፤12፤32

12+2

2ሳሙ15+3፤

ኢዮ33+26፤

መዝ84+11፤

ምሳ11+20

12+3 ምሳ10+25

12+4 ሩት3+11፤

ምሳ18+22፤

31+10-11

12+6 ምሳ11+9፤

14+3

12+7

መዝ37+36፤

ምሳ10+25፤

14+11፤ 15+25

12+8 ኢሳ19+14፤

29+24

12+10

ዘፋ22+29

12+11 ምሳ28+19

12+13

መዝ59+12፤

ምሳ10+6፤ 18+7፤

21+23

12+14 ምሳ13+2፤

14+14፤ 15+23፤

18+20

12+15

ምሳ9፤7-9፤

14+12፤

16+2፤25፤ 19+20

12+16

የገኛል፤
ከንቱ ተስፋን የሚያሳድድ ግን

ማመዘዘን ይጎድለዋል።

12-ጥላን የክፉዎችን ምርክ ይመኛሉ፤

የጸድቅ ሥር ግን ይንሰራፋል።

13 ክፉ ሰው በእኩይ ንግግር ይጠመዳል፤

ጸድቅ ሰው ግን ከመከራ

ይመልጣል።

14 ሰው ከክንፈሩ ፍሬ የተነሣ በበን ነገር

ይሞላል፤

እንደ እጁ ሥራም ተገቢውን ዋጋ

ያገኛል።

15 ተላላ ሰው መንገዱ ትክክል መስሎ

ይታየዋል፤

ጠቢብ ሰው ግን ምክር ይሰማል።

16 ተላላ ሰው ቍጣው ወዲያውኑ

ይታወቅበታል፤

አስተዋይ ሰው ግን ስድብን ንቆ

ይተዋል።

17 ሐቀኛ ምስክር በእውነት ይመሰክራል፤

ሐሰተኛ ምስክር ግን ውሸት

ይናገራል።

18 ግድ የለሽ ቃል እንደ ሰይፍ ይወጋል፤

የጠቢብ አንደበት ግን ፊውስን

ይመጣል።

19 እውነት የሚናገሩ ከንፈሮች ለዘላለም

ጸንተው ይኖራሉ፤

ሐሰተኛ አንደበት ግን ለቅጽበት

ያህል ብቻ ነው።

20 ክፉትን በሚያውጡበት ሰዎች ልብ

አታላይነት አለ፤

ሰላምን የሚያራምዱ ግን ደስታ

አላቸው።

21 ጸድቃን ጉዳት አያገኛቸውም፤

ክፉዎች ግን በመከራ የተሞሉ

ናቸው።

22 እግዚአብሔር ሐሰተኛ ከንፈርን

ይጸየፋል፤

በእውነተኞች ሰዎች ግን ደስ

ይለዋል።

12+17 መዝ12+2፤ ምሳ14+5፤25 12+18 መዝ55+21፤

ምሳ15+4፤ 25+18 12+20 ሮሜ14+19 12+21 ኢዮ4+7

12+22 ነገ13+18፤ መዝ18+19፤ ምሳ6+17፤ 11+30

11+30 ነፍሳትን የሚማርክ ጠቢብ ነው፤ ሰዎችን ማርክ ወደ ጽድቅ ሕይወት የሚመልስ ሰው ጠቢብ ነው። አግኞት፤ ሰዎች ወደ ክርስቶስ እንዲመለሱ ድነትና የጽድቅ ሕይወት እንዲቀበሉ ማድረግ እንዳለባቸው በአዲስ ኪዳን ውስጥ በአጽንዖት ተገልጿል (ዮሐ 14፡6፤ 1ቆሮ 9፡20-22፤ 10፡33፤ 1ኢጥ 3፡1-2፤ ያዕ 5፡19-20 ይመ)። 12+1 መታረምን የሚጠላ ግን ደነዝ ነው። አንዳንድ ጊዜ ሁላችንም ተግሣጽና እርምጃ መቀበል ሊያስፈልገን ይችላል። ትዕዛዞች ሰው መታረምን አይወድም፤ ትሑት ሰው ግን ተግሣጽን በቅንነት ይቀበላል፤ በመሆኑም መልካም ነገር ይገኛል (ከ1፡7፤ 6፡23፤ 10፡17-ጋር ያነጽጽ)። 12+4 መልካም ሰው ለባሏ ዘውድ ናት፤ በመሠረቱ በኑሮ ውስጥ ከምናደርጋቸው ግንኙነቶች ሁሉ የባልና የሚስት ግንኙነት ዋነኛው ነው። ጥሩ ሴት ለቤተሰብዋ የደስታና የድል ሕይወት ለመኖር ምክንያት ስትሆን በአንጻሩ ደግሞ መጥፎ ሴት ለቤተ ሰብዋ ሐዘንና ሥቃይ ታመጣለች። ትክክለኛ ክልሆን ሰው ጋር ጋብቻ መሥርቶ በሕይወት ዘመን ሁሉ ጸጸት ከማትረፍ ለትዳር ዳደኝነት የምንመርጠው ሰው ባሕርይ፤ ለክርስቶስ የሰው ወይም ያላት ፍቅር ምን ያህል እንደ ሆነና የሕይወትዋ ወይም የሕይወቱ ቅድስና ምን እንደሚመስል በቂ ግንዛቤ ማግኘት ያስፈልጋል (1ቆሮ 7፡3፤14 እና ማብ ይመ)። 12+10 ጸድቅ ሰው ለእንስሳቱ ይራራል፤ ከእግዚአብሔር የሚገኘው የጽድቅ ሕይወት ለእንስሳት እንኳ ርኅራኄ እንድናሳይ የሚያደርግ ነው። በሰው ኑሮ ውስጥ እንስሳት ለንደኝነት፤ ለሥራ፤ ለምግብነት ስለሚጠቅሙ አግባብ ባልሆነ መንገድ መገልገል ወይም ጭካኔ በተሞላበት ሁኔታ መያዝ የለብንም (ዘፍ 1፡28፤ 9፡31፤ 24፡32፤ ዘጸ 25፡4)።

23 አስተዋይ ሰው ዕውቀቱን ይሰውራል፤
የተላሎች ልብ ግን ድንቅርናን
ይነዛል።

24 ትጉ እጆች ለገዢነት ሲያበቁ፤
የሰንፍፍ ፍጻሜ ግን የባርነት ሥራ
ነው።

25 ሥጦ ልብ ሰውን በሐዘን ይወጥራል፤
መልካም ቃል ግን ደስ ያሰኘዋል።

26 ጽድቅ ሰው ለወዳጁ መልካም ምክር
ይሰጣል፤
የክፉዎች መንገድ ግን ወደ ስሕተት
ይመራቸዋል።

27 ሰነፍ አድኖ የመጣውን እንኳ
አይጠብስም፤
ትጉ ሰው ግን ለንብረቱ ዋጋ
ይሰጣል።

28 በጽድቅ መንገድ ላይ ሕይወት አለ፤
በዚያ ምዳና ላይ ሞት የለም።

13 ጠቢብ ልጅ የአባቱን ምክር
በማስተዋል ይሰማል፤
ፊዘኛ ግን ተግባሩን አያዳምጥም።

2 ሰው ከከንፈሩ ፍሬ መልካም ነገር
ያገኛል፤

ወሰላቶች ግን በመፅን ይኖሩቃሉ።

3 እንደበቱን የሚጠብቅ ሕይወቱን
ይጠብቃል፤
አፋ እንዳመጣለት የሚናገር ግን
ይጠፋል።

4 ሰነፍ አጥብቆ ይመኛል፤ አንዳችም
አያገኝም፤

የትጉዎች ምኞት ግን ይረካል።

5 ጽድቅ ሐሰትን ይጠላል፤
ክፉ ሰው ግን ኅፍረትንና ውርደትን
ያመጣል።

6 ጽድቅ ቅን የሆነውን ሰው ትጠብቀዋለች፤
ክፉት ግን ኅጢአተኛውን
ትጥለዋለች።

7 ምንም ሳይኖረው ባለጠጋ መስሎ የሚታይ
ሰው አለ፤

ሌላው ድኻ መስሎ ይታያል፤ ግን
ብዙ ሀብት አለው።

8 የሰው ሀብቱ ለሕይወቱ ቤዛ ሊሆነው
ይችላል፤

ድኻሙ ግን ሥጋት የለበትም።

12፥23

መዝ38፥5፣ 59፥7፤

ምሳ10፥14፣ 18፥2

12፥24 ምሳ10፥4

12፥25 ምሳ15፥13

12፥26

መዝ95፥10

12፥28 ዘጸ30፥15፣

ምሳ10፥2

13፥1 ምሳ12፥1፤

15፥5

13፥2 ምሳ12፥14

13፥3 እዮ1፥22፤

መዝ12፥2፤

34፥13፤

ምሳ10፥6፤

18፥7፡20-21፤

21፥23

13፥4

ምሳ21፥25-26

13፥5

መዝ119፥128

13፥6

ምሳ11፥3፤5፤

ኢር44፥5

13፥7 2ቀር6፥10፤

ራእ3፥17

13፥8 ምሳ15፥16

13፥9

እዮ18፥5፤

ምሳ4፥18-19

13፥10

መሳ19፥30፤

ምሳ9፥9

13፥11 ምሳ10፥2

13፥12 ምሳ10፥11

13፥13 ዘ89፥20፤

ዘጉ15፥31፤

ምሳ16፥20

13፥14

ምሳ10፥11፤

14፥27

13፥16 እስ5፥11፤

መዝ38፥5፤

መዝ10፥3

13፥17

ምሳ10፥26፤

25፥13

13፥18

መዝ141፥5፤

ምሳ1፥7፤ 12፥1፤

25፥12፤ መዝ7፥5

13፥19 ምሳ10፥11

13፥20 2ዜ5፥10፤8

9 ጽድቃን ብርሃን ደምቆ ይበራል፤
የክፉዎች መብራት ግን ይጠፋል።

10 ትዕቢት ጠብን ብቻ ያስፋፋል፤
ጥበብ ግን ምክርን በሚቀበሉ ዘንድ
ትገኛለች።

11 ያላግባብ የተገኘ ገንዘብ እየተመናመነ
ያልቃል፤

ገንዘቡን ጥቂት በጥቂት የሚያከማች
ግን ይጠራቀምለታል።

12 ለነገ የሚባል ተስፋ ልብን ያሳምማል፤
የተሳካ ምኞት ግን የሕይወት ዛፍ
ነው።

13 ምክርን የሚያቃልል በራሱ ላይ ጥፋት
ያመጣል፤

ትእዛዝን የሚያከብር ግን ወርቃን
ይቀበላል።

14 የጠቢብ ትምህርት የሕይወት ምንጭ
ናት፤

ሰውን በሞት ወጥመድ እንዳይያዝ
ታደርገዋለች።

15 መልካም ማስተዋል ሞገስን ታስገኛለች፤
የከዳተኞች መንገድ ግን አስቸጋሪ
ነው።

16 አስተዋይ ሰው ሥራውን በዕውቀት
ያከናውናል፤

ተላላ ግን ሞኝነቱን ይገልጣል።

17 ክፉ መልእክተኛ መከራ ውስጥ ይገባል፤
ታማኝ መልእክተኛ ግን ፈውስን
ያመጣል።

18 ተግባሩን የሚገቅ ወደ ድኻነትና
ኅፍረት ይሄዳል፤

ዕርምትን የሚቀበል ሁሉ ግን
ይከበራል።

19 ምኞት ስትፈጸም ነፍስን ደስ ታስኛለች፤
ተላሎች ግን ከክፋት መራቅን
ይጸያፋሉ።

20 ከጠቢቧ ጋር የሚሄድ ጠቢብ ይሆናል፤
የተላሎች ባልንጀራ ግን ጉዳት
ያገኘዋል።

*12፥26 ወይም ለወዳጁ መሪ ነው። ሆኖም የዕ
ብራይስጡ ፍቺ በውል አይታወቅም።

*12፥27 ለዚህ ቃል የዕብራይስጡ ትርጓሜ በርግጠ
ሚነት አይታወቅም

*13፥15 ወይም የከዳተኞች መንገድ ግን አይጸናም

13፥3 አንደቡቱን የሚጠብቅ ሕይወቱን ይጠ
ብቃል፤ የግዴላስነት አነጋገርና ያልተገራ ምላስሰለ ጽድቅ
ያለንን አመለካከት ዝቅ የሚያደርግ ከመሆኑም በላይ ወደ
ኅጢአት ለመራን ይችላል (መዝ 5፥6)፤ ከእግዚአብሔር
ርም ታር ያለንን ግንኙነት ያበላሻል (መዝ 5፥7)።
መንፈሳዊ ሰው የሚናገረውን ቃል በጥንቃቄ መዝና
ይናገራል (8፥6-8፤ ያዕ3፥2)፤ አንደበታችንን መቈጣጠር
እንድንችል እግዚአብሔር ይረዳን ዘንድ በጸሎት መጠ
የቅ አለብን (4ውዝ 141፥3 ይመ፤ ከምሳ 10፥14፤19፤
18፥7፤ ከ2ጠዋ 3፥3፤ ከያዕ 3፥2-13 ጋር ያነጻጽሩ)።
13፥5 ጽድቅ ሐሰትን፣ ይጠላል፤ ጽድቅ ሰው
ከመከራ ለመዳን ብሎ ሐሰትን ከመናገር ይልቅ
እውነትን ተናግሮ መከራ መቀበልን ይመርጣል
(ጳጉ 3፥16-18)፤ እንደዚህ ያሉ ሰዎች ውሸትን በመናገር
መጠመድ በእግዚአብሔር ላይ ኅጢአት መሥራት እንደ

ሆነ ያውቃሉ (12፥22)፤ ይህን ቢያደርጉ ከእግዚአብሔር
መንግሥት ይወገዳሉ (የሐ 8፥44)፤ እንደዚሁም
ራእ 22፥15 እና ማብ ይመ።
13፥10 ትዕቢት ጠብን ብቻ ያስፋፋል፤
ብዙ ጊዜ ሰዎች በግትርነት ያበቡትን ነገር ለመፈጸም
ሲሉ ይጣሉ፤ ጦርም ይማዘዛሉ። ይህም በመሆኑ
ከሌላው በልጠ የመታየት (ሉቃ 22፥24)፤ ሥልጣንን
(ዙጉ 12፥2) ወይም የመጽሐፍ ቅዱስን እውነት የመጋፋት
(2ጠዋ 4፥3-4)፤ የመከፋፈል መንፈስና ፍላጎት
(1ቆሮ 3፥3-4) ያሳወቁ ናቸው። ከርክር በሚሆነበት ጊዜ
ነገሩ በትዕቢት መብረስ ወይም እውነትን ከመረዳት
አንጻር በቅንነት እየተደረገ መሆኑንና አለመሆኑን
ራሳችንን መጠየቅ አለብን (ገላ 2፥4-5፤ 1ተሰ 2፥2፤
ይሁዳ ቍ 3)።

21 መጥሮ ዕድል ኅጢአተኛን ይከታተላል፤
ብልጽግና ግን የጻድቃን ዋጋ ነው።
22 ደግ ሰው ለልጅ ልጆቹ ውርስ ትቶ
ያልፋል፤
የኅጢአተኞች ሀብት ግን ለጻድቃን
ይከማቻል።
23 የድኸች ዕርሻ የተትረፈረፈ ምርት
ያስገኛል፤
የፍትሕ መንደል ግን ጠራርጎ
ይወስደዋል።
24 በአርጨጫ ከመቅጣት የሚሳሳለት ልጁን
ይጠላል፤
የሚወደው ግን በጥንቃቄ
ይቀጣዋል።
25 ጻድቅ እስኪጠግብ ድረስ ይበላል፤
የከፋዎች ሆድ ግን እንደ ተራብ
ይኖራል።
14 ጠቢብ ሴት ቤቷን ትሠራለች፤
ተላላ ሴት ግን በገዛ እጇ
ታፈርስዋለች።
2 አካሄዱ ቅን የሆነ ሰው እግዚአብሔርን
ይፈራል፤
መንገዱ ጠማማ የሆነ ግን
ይንቀዋል።
3 የተላላ ሰው ንግግር ለጀርባው በትር
ታስከትለበታለች፤
የጥበበኛ ከንፈር ግን
ትጠብቃችዋለች።
4 በራዎች ባሌላበት ገንዳው ባዶ ይሆናል፤
በበጁ ጉልበት ግን ብዙ ምርት
ይገኛል።
5 ታማኝ ምስክር አይቀሽም፤
ሐሰተኛ ምስክር ግን ውሸትን
ይዘከካካል።

13+21
24ጠ፡3+39፤
መዝ25፡13፤
32፡10፤
ኤር40፡3፤ 50፡7፤
ሕዝ4፡13፤ 18፡4
13+22 አስ8፡2፤
ኢዮ27፡17፤
መዝ2፡26
13+24
24ጠ፡7፡14፤
ምሳ3፡12፤
19፡18፤ 22፡15፤
23፡13-14፤
29፡15፡17፤
ኤፈ6፡4፤
ዕብ12፡7
13+25 ምሳ10፡3
14፡1 ሩት3፡11፤
ምሳ24፡3
14፡3
ምሳ10፡13፡14፤
12፡6፤ መዝ10፡12
14፡4
መዝ144፡14
14፡5 መዝ12፡2፤
ምሳ12፡17

14፡6 ምሳ9፡9
14፡8 ቍ15፡24፤
ምሳ15፡28፤
21፡29
14፡11 ኢዮ8፡22፤
መዝ72፡71፤
ምሳ3፡33፤ 12፡7፤
21፡12
14፡12 ምሳ12፡15፤
16፡25
14፡13 መዝ2፡2፤
7፡3፡6
14፡14
2ኪና15፡7፤

6 ፊዘኛ ጥበብን ይሻል፤ ሆኖም
እያገኛትም፤
ዕውቀት ግን ለአስተዋዮች በተላላ
ትገኛለች።
7 የተላላ ሰው ራት፤
ከከንፈሮቹ ዕውቀት አታገኝምና።
8 የአስተዋዮች ጥበብ መንገዳቸውን ልብ
ማለት ነው፤
የተላሎች ሞኝነት ግን መታለል
ነው።
9 የተላሎች በሚያቀርቡት የበደል ካሳ
ያፈዛሉ፤
በቅኖች መካከል ግን በጎ ፈቃድ
ትገኛለች።
10 እያንዳንዱ ልብ የራሱን መራራ ሐዘን
ያውቃል፤
ደስታውንም ማንም ሊጋራው
አይችልም።
11 የከፋዎች ቤት ይፈርሳል፤
የቅኖች ድንኳን ግን ይስፋፋል።
12 ለሰው ቀና መስሎ የሚታይ መንገድ
አለ፤
በመጨረሻ ግን ወደ ሞት ያደርሳል።
13 በሣቅ ጊዜ እንኳ ልብ ይተከዛል፤
ደስታም በሐዘን ሊፈጸም ይችላል።
14 ልባቸውን ከጽድቅ የሚመልሱ
የእጃቸውን ሙሉ ዋጋ ይቀበላሉ፤
ደግ ሰውም ወርታውን ያገኛል።
15 የተላላ ሰው ሁሉን ያምናል፤
አስተዋይ ግን ርምጃውን
ያስተውላል።

14+14 ምሳ1፡31፤ 12፡14 14፡15 ቍ8

13+23 የፍትሕ መንደል ግን ጠራርጎ
ይወስደዋል፤ አንዳንድ ሰዎች በኅብረተ ሰቡ ውስጥ
ባለው የፍትሕ መንደል ስለሚጠቁ ድኸች ናቸው።
በጉስቀላናም ይቀጥላሉ (ከመዝ 35፡10 ጋር ያነጻጽሩ፤
ያዕ 5፡1-6 ይመ)።
13+24 በአርጨጫ ከመቅጣት የሚሳሳለት
ልጁን ይጠላል፤ እያደገ ባለብት ጊዜ ልጆቻቸውን
በአርጨጫ በመቅጣት እንዲያቀነሳቸው መጽሐፍ ቅዱስ
ወላጆችን ይመክራል። ልጆችን መምታት የሚያስፈልገው
ሆንብለው ያለመታዘዝ ወይም የእምቢተኝነት ባሕርይ
ሲያሳዩ ብቻ ነው፤ እንደዚህ ዐይነቱ ቅጣት ዐላማው
ከልጆቹ ሕይወት ውስጥ ስሕተትን፤ ዐመፀኝነትንና
ወላጆችን አለማከበርን ለማስወገድ ነው (22፡15)።
በጥበብ፤ በፍቅርና በማስተዋል ላይ በመመሥረት
ወላጆች የሚሰጡት ተመጣጣኝ ቅጣት፤ አጥል ባሕርይ
መያዝ ውጤቱ እንደማያምርና ለመከራ እንደሚጸርግ
ልጆቹ ይማሩ ዘንድ ይረዳል (29፡15)። እንዲህ
ዐይነት ቅጣት ወደፊት ልጆች ብልሹ ባሕርይ ይዘው
እንዳያደጉና ለሞት እንዳይዳረጉ ለመከላከል ይጠቅማል
(19፡18፤ 23፡13-14)። በእግዚአብሔር ቃል መሠረት
ቤተ ሰብን መቅጣት ለዚያ ቤት ደስታንና ሰላምን
ያመጣል (29፡17)፤ ይህም ሁል ጊዜ መደረግ ያለበት
የሰማዩ አባታችን እንደገለጸው ከፍቅር የተነሣ ነው
(ዕብ 12፡6-7፤ ራእ 3፡19)።
14፡1 ጠቢብ ሴት ቤቷን ትሠራለች፤ ጥበበኛና

እግዚአብሔርን የምትፈራ ሴት ቤትዋን ሌሎች
የሚያርፋበት፤ ሰላምና ደስታ የሞላበት ቦታ ታደርገዋለች፤
ሰነፍ ሴት ግን ስለ ቤትዋና ስለ ቤተ ሰብዋ አይገዳትም
(1ጢዎ 2፡15 እና ማጠ፡ቴቱ 2፡4-5 እና ማጠ ይመ)።
14፡2 ይንቀዋል፤ እግዚአብሔርን መናቅ በእርሱ
ላይ ኅጢአት መሥራትና እርሱን ሚቃለል ነው።
14፡12 ቀና መስሎ የሚታይ፤ እውነት ወይም
ውሸት፤ ትክክል ወይም ስሕተት የሆነውን እንዲሁም
ጠቃሚ ወይም ጠቃሚ ያልሆነውን ለመለየት የሰው
ጥበብ ደካማ መመሪያ ነው። ያለምንም ስሕተት
ትክክለኛውን የሕይወት መንገድ መለየት የሚያስችለው
የተጻፈው የእግዚአብሔር ቃል ብቻ ነው። የሰው
መንገድ ለሞት የሚጸርግ ሲሆን፤ የእግዚአብሔር
መንገድ ግን ወደ ሕይወት ይመራል።
14፡14 ከጽድቅ የሚመልሱ፤ በራሳቸው ሥጋዊ
መንገድ ለመሄድ ለባቸውን ከእግዚአብሔር የሚመልሱ
አምነተቢሶች ናቸው (በገጽ 1962 ላይ፤ “ከልጅት”
በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ)።
እንደእነዚህ ያሉ ሰዎች ለልብ ስብራትና ለሥቃይ
በመጸርግ የምርጫቸውን ፍሬ ያጭዳሉ (ከ1፡31፤
12፡14፤ ከገላ 6፡7 ጋር ያነጻጽሩ)። ለእግዚአብሔር
ታማኝ በመሆን በትጋታቸው የሚቀጥሉት (ቍ 15)፤
በዚህ ዓለምም ሆነ በወደፊታቸው ዓለም የጽድቅን ፍሬ
ያጭዳሉ (ራእ 2፡7 እና ማጠ ይመ)።

16ጠቢብ ሰው ጥንቁቅ ነው፤ ከክፉም
ይርቃል፤
ተላላ ግን ችኩልና ደንታ ቢሰ ነው።
17ግልፍተኛ ሰው የቁል ተግባር
ይፈጽማል፤
መሠሪም ሰው አይወደድም።
18በስለት የሌላቸው ተላላነትን ይወርሳሉ፤
አስተዋዮች ግን ዕውቀትን እንደ
ዘውድ ይቀናሉ።
19ክፉዎች በደጎች ፊት፤
ጎጥአንም በጸድቃን ደጅ
ያገኙባሉ።
20ድኾችን ወዳጆቻቸው እንኳ
ይጠሏቸዋል፤
ባለጠጎች ግን ብዙ ወዳጆች
አሏቸው።
21ኅረቤቱን የሚንት ንጢአት ይሠራል፤
ለተቸገሩት የሚራራ ግን ቡሩክ
ነው።
22ክፉ ነገር የሚያቅዱ ህትክክለኛው
መንገድ ይወጡ የለምን?
በሳ ነገር የሚያቅዱ ግን ፍቅርንና
ታማኝነትን ያተርፋሉ።
23ለፍተው የሠሩት ሁሉ ትርፍ ያስገኛል፤
ከንቱ ወራ ግን ወደ ድኽነት
ያመራል።
24ጠቢባን ዝልጥግና ዘውዳቸው ነው፤
የተላሎች ተላላነት ግን ፍሬው
ከንቱነት ነው።
25እውነተኛ ምስክር ሕይወት ያድናል፤
ሐሰተኛ ምስክር ግን አባይ ነው።
26እግዚአብሔርን የሚፈራ ጽኑ አምባ
አለው፤
ልጆቹም መጠጊያ ይኖራቸዋል።
27እግዚአብሔርን መፍራት የሕይወት
ምንጭ ነው፤
ሰውን ከሞት ወጥመድ ያድነዋል።
28የሕዝብ ብዛት የንጉሥ ክብር ሲሆን፤
የዜጎች ማነስ ግን ለገዥ መጥፊያው
ነው።
29ታጋሽ ሰው ትልቅ ማስተዋል አለው፤
ግልፍተኛ ሰው ግን ቁልነትን
ይገልጣል።
30ሰላም ያለው ልብ ለሰውነት ሕይወት

14+16 ዘፀ20+20፤
1ሳሙ25+25፤
ምሳ22+3
14+17 ተ+29፤
2ኀፃ5+12፤
አስ5+9፤
ምሳ15+18፤
16+28፤ 26+21፤
28+25፤ 29+22
14+19 ምሳ11፤29
14+20
ምሳ19+47
14+21
ምሳ11+12፤
19+17
14+22
ምሳ4+16-17
14+24 ተ+8
14+25 ምሳ12+17
14+26 መዝፃ9፤
ምሳ18+10
14+27
መዝ18+5፤
ምሳ10+11፤
13+14
14+28
2ሳሙ19+7
14+29 ተ+17፤
2ኀፃ5+12፤
ምሳ17+27፤
መዝ7፤8-9
14+30 ምሳ17+22

14+31 ዘጸ24+14፤
ኢዮ20+19፤
ምሳ17+5፤
ግቴ10+42
14+32
ኢዮ13+15፤
መዝ34+21፤
ምሳ6+15
14+33
ምሳ2+6-10
14+34 ምሳ11+11
14+35 አስ8+2፤
ግቴ24+45-51፤
25+14-30
15+1 ኃፃ12+7፤
2ዜፍ10+7፤
ምሳ25+15
15+2 ተ+7፤
መዝ59፤7፤
ምሳ10+31፤
መዝ10+12
15+3 2ዜፍ16፤9፤

ይሰጣል፤
ቅናት ግን በጥንትን ያነቅዛል።
31ድኾችን የሚያስጨንቅ ፈጣሪያቸውን
ይንቃል፤
ለተቸገሩ የሚራራ ሁሉ ግን አምባክን
ያከብራል።
32ክፉዎች በክፉታቸው ይወድቃሉ፤
ጸድቃን ግን በሞት ጊዜ እንኳ
መጠጊያ አላቸው።
33ጥበብ በአስተዋዮች ልብ ታድራለች፤
በተላሎች መካከል ራሷን
ትገልጣለች።
34ጽድቅ ሕዝብን ከፍ ከፍ ታደርጋለች፤
ንጢአት ግን ለየትኛውም ሕዝብ
ውርደት ነው።
35ጠቢብ አገልጋይ ንጉሥን ደስ ያስኛል፤
አሳፋሪ አገልጋይ ግን ቀጣውን
በራሱ ላይ ያመጣል።
15 የለዘበ መልሰ ቀጣን ያበርዳል፤
ክፉ ቃል ግን ቀጣን ይቃራል።
2ጠቢብ አንደበት ዕውቀትን ታወድሳለች፤
የተላሎች አንደበት ግን ቁልነትን
ያፈልቃል።
3የእግዚአብሔር ዐይኖች በሁሉም ሰፍራ
ናቸው፤
ክፉዎችንም ደጎችንም ነቅተው
ይመለከታሉ።
4ፊውስ የምታመጣ ምላሽ የሕይወት ዛፍ
ናት፤
አታላይ ምላስ ግን መንፈስን
ትሰብራለች።
5ተላላ የአባቱን ምክር ይንቃል፤
መታረምን የሚቀበል ግን
አስተዋይነቱን ያሳያል።
6የጸድቃን ቤት በብዙ ሀብት የተሞላ ነው፤

15+3 ኢዮ10+4፤ 31+4፤ 34+21፤ ምሳ5+21፤
ኢር16+17፤ ሐብ4+13 15+4 መዝ5፤9፤ ምሳ10+11፤
12+18 15+5 ምሳ10+17፤ 12+1፤ 13+1
15+6 ምሳ8፤21፤ 10+16

214+22 ወይም ታማኝነትን ያሳያሉ
214+33 ዕብራይስጡ፤ የሰብዓ ሊቃናትና የሰርሰት
ትርጉሞች በተላሎች ልብ ግን አትታወቅም
ይላል።

14+31 ድኾችን የሚያስጨንቅ፤ ድኾችን
የሚበድል ወይም የሚጨቅን ማንኛውም ሰው
በአድራጉቱ እግዚአብሔርን ያሳዝናል፤ ይቃልላልም።
ድኾች በእግዚአብሔር አምላል የተፈጠሩ (ዘፍ 9፥6)
እና የአርሱ ልዩ ምሕረት እንዲሁም ፍቅር የተገለጸባቸው
ናቸው (ዘጸ 15፥11)። ወንጌል ለድኾች መሰበክ እንዳለበት
በአዲስ ኪዳን ተገልጿል (ማቴ 11፥5፤ ሐሥ 4፥13፤
ያዕ 2፥5)። ኢየሱስ ክርስቶስ የደካን መልክ ይዞ
ወደዚህ ምድር እንደመጣ ልብ ማለት ያስፈልጋል
(ሉቃ 2፥7፤ 2ቆሮ 8፥9፤ ፊል 2፥7)።
14+32 ጸድቃን ግን ... መጠጊያ አላቸው፤
ብሉይ ኪዳን ሰው ከሞተ በኋላ ስለሚሆነው ነገር
በሚገባ የተጠናከረ አስተምህሮ የያዘ ባይሆንም፤ ጸድቅ
ከሞተ በኋላ የሕይወት ተስፋ እንዳለው ግን በመጽሐፈ
ምዕሌ ውስጥ ተገልጿል። ንጢአተኞች ከሞቱ በኋላ

ወደ ዘላለም ጥፋት ይሄዳሉ እንጂ የሕይወት ተስፋ
የላቸውም። ጸድቃን በሚሞቱበት ጊዜ እግዚአብሔርን
ከሞት ባሻገር ተስፋቸውና መጠጊያቸው በማድረግ
ራሳቸውን ሙሉ በሙሉ ለእርሱ አሳልፈው ይሰጣሉ
(ክነ2+28፤ ከመዝ 49፥14-15፤ 73፥24 ጋር ያንጸጽሩ)።
የጸድቃንንና የኃጥአንን የዘላለም ዕጣ ፊንታ በተመለከተ
በአዲስ ኪዳን ውስጥ የተጻፈው የክርስቶስና የሐዋርያት
ትምህርት ተጨማሪ ራሕይ ይሰጣል።
15+1 የለዘበ መልሰ፤ ቀጣ በሚደርስበት ጊዜ
መልካም ቃል መመለስ፤ ዕርቅንና ሰላምን ይፈጥራል
(ክነ4መ 25፥21-34 ጋር ያንጸጽሩ)፤ መጥፈ ቃል
መናገር ግን ቀጣውንና ቅራኔውን የበለጠ ያባሰበዋል
(ቁላ 4፥5-6 ይመ)።
15+6 የጸድቃን ቤት በብዙ ሀብት የተሞላ
ነው፤ በምድራዊ ሀብት ረገድ የጸድቃን ቤት በግልም ሆነ

የክፉዎች ገቢ ግን መከራን
 ታመጣባቸዋል።
 7።ጠቢባን ከንፈር ዕውቀትን ታስፋፋለች፤
 የተላሎች ልብ ግን እንዲህ
 አይደለም።
 8እግዚአብሔር የክፉዎችን መሥዋዕት
 ይጸዮል፤
 የቅኖች ጸሎት ግን ደስ ያስኘዋል።
 9እግዚአብሔር የክፉዎችን መንገድ
 ይጸዮል፤
 ጽድቅን የሚከታተሉትን ግን
 ይወዳቸዋል።
 10ከመንገድ የሚወጣ ሰው ጥብቅ ቅጣት
 ይጠብቅዋል፤
 ዕርምትን የሚጠላ ይሞታል።
 11ሲልልና የሙታን ዓለም በእግዚአብሔር
 ፊት የተገለጹ ናቸው፤
 የሰዎች ልብም የቱን ያህል የታወቀ
 ነው።
 12ፌዘኛ መታረምን ይጠላል፤
 ጠቢባንም አያማክርም።
 13ደስተኛ ልብ ፊትን ያፈካል፤
 የልብ ሐዘን ግን መንፈስን
 ይሰብራል።
 14አስተዋይ ልብ ዕውቀትን ይሻል፤
 የተላላ አፍ ግን ቂልነትን
 ያመነክራል።
 15የተጨቁኑ ሰዎች ዘመናቸው ሁሉ የክፉ
 ነው፤
 ለበደሉ የተሞላ ልብ ግን
 የማይቋረጥ ፈንጠዘያ አለው።
 16እግዚአብሔርን ከመፍራት ጋር ያለ
 ጥቂት ነገር፤
 ሁከት ካለበት ትልቅ ሀብት
 ይበልጣል።
 17ፍቅር ባለበት ጐመን መሰላት፤
 ጥላቻ ባለበት የሰባ ፍሪያ ከመሰላት
 ይሻላል።
 18ግልፍተኛ ሰው ጠብ ያነሣል፤
 ታጋሽ ሰው ግን ጠብን ያበርዳል።

15+7 ቍ2፤
 ምሳ10+13
 15+8 ቍ29፤
 ኢዮ 35+13፤
 መዝ51+17፤
 ምሳ6+16፤
 21+27፤ 28+9፤
 ኢሳ1+13፤
 ዮሐ 9+31
 15+9 ዘፃ7+13፤
 ምሳ6+16፤
 11+20፤
 15+10 ምሳ1+31-
 32፤ 12+1
 15+11
 14መ2+3፤
 2ዜ56+30፤
 ኢዮ26+6፤
 መዝ44+21፤
 ራእ2+23
 15+12 ምሳ9+8፤
 12+1
 15+13 ቍ15፤
 ምሳ12+25፤
 17+22፤ 18+14
 15+14 ምሳ18+15
 15+15 ቍ13
 15+16 ቍ17፤
 መዝ37+16-17፤
 ምሳ13+8፤ 16+8፤
 17+1
 15+17 ቍ16፤
 ምሳ17+1፤
 መዝ4+6
 15+18 ዘፃ13+8፤
 ምሳ6+16-19፤
 14+17
 15+19 ምሳ22+25
 15+20 ምሳ10+1
 15+21 ምሳ2+14
 15+22 15ገ1+12፤
 መዝ16+7፤
 ምሳ11+14፤ 24+6
 15+23
 ምሳ12+14፤
 25+11
 15+25 ዘፃ19+14፤
 ምሳ12+7፤
 23+10-11

19የሀኪተኛ መንገድ በእሾህ የታጠረች
 ናት፤
 የቅኖች መንገድ ግን የተጠረገ
 አውራ ጐዳና ነው።
 20ጠቢብ ልጅ አባቱን ደስ ያሰኛል፤
 ተላላ ሰው ግን እናቱን ይንቃል።
 21ማመዛዘን የጐደለው ሰው ቂልነት
 ያስደስተዋል፤
 አስተዋይ ሰው ግን ቀጥተኛውን
 መንገድ ይከተላል።
 22ምክር ሲንደል ዕቅድ ይፋለሳል፤
 በብዙ አማካሪዎች ግን ይሳካል።
 23ሰው ተገቢ መልስ በመስጠት ደስታን
 ያገኛል፤
 በወቅቱም የተሰጠ ቃል ምንኛ
 መልካም ነው።
 24ወደ ሲኦል ከመውረድ እንዲድን፤
 የሕይወት መንገድ ጠቢቡን ሰው
 ወደ ላይ ትመራዋለች።
 25እግዚአብሔር የተዕቢተኛውን ቤት
 ያፈርሰዋል፤
 የመሰለቲቱን ዳር ድንበር ግን
 እንዳይደፈር ይጠብቃል።
 26እግዚአብሔር የክፉውን ሰው ሐሳብ
 ይጸዮል፤
 የንጹሐን ሐሳብ ግን ደስ ያስኘዋል።
 27ሰታም ሰው በቤተ ሰቡ ላይ ችግር
 ያመጣል፤
 ጐብን የሚጠላ ግን በሕይወት
 ይኖራል።
 28የጸድቅ ሰው ልብ የሚሰጠውን መልስ
 ያመዛዝናል፤
 የክፉ ሰው አፍ ግን ክፋትን
 ያጐርፋል።
 29እግዚአብሔር ከክፉዎች ሩቅ ነው፤
 15+26 መዝ94+11፤ 18+26፤ ምሳ6+16
 15+27 ዘፃ23+8፤ መዝ15+5፤ ኢሳ1+23፤ 33+15
 15+28 መዝ59፤7፤ ምሳ14+8 15+29 ቍ8፤
 ኢዮ 15+31፤ መዝ145+18-19፤ ኢሳ59+2፤ ዮሐ 9+31
 ፡15+11 በዕብራይስጡ ሲኦልና አባይን ይላል።
 ፡15+24 ወይም መቃብር

በጥበረት ዌድለት ቢኖርበትም፤ የእግዚአብሔርን
 ሕዝብ ሕይወት እጅግ የሚያበላጽግና የሚደግፍ
 መንፈሳዊ ሀብት የሞላበት ነው (ከቀ 16-17 ጋር
 ያነጻጽሩ)። በአንጻሩ ግን የንጢአተኞች ቤት በብዙ
 ችግርና ሥቃይ የተሞላ ነው (ከቀ 27፤ 1፡10-19፤
 10+2 ጋር ያነጻጽሩ)።
 15+8 የክፉዎችን መሥዋዕት፤ ከክፉዎች ይልቅ
 በእግዚአብሔር ፊት ሞገስ ያላቸው ልቦ ትኞችና
 እርስን ለመከተል የሚተጉ ብቻ ናቸው (28+9 እና
 ማለ ይመ)።
 15+14 የተላላ አፍ ግን ቂልነትን ያመነክራል፤
 በመገናኛ ብዙሃንና በመዝናኛ አቅጣጫ የቱክሎጂ
 ዕውቀት ከፍተኛ ደረጃ በደረሰበት በዚህ ጊዜ ልባችንንና
 አእምሮአችንን በጥንቃቄ መጠበቅ ይገባናል። መንፈስ
 ቅዱስን የሚያሳዘንና የእግዚአብሔርን ጽድቅ እንድንጠላ
 የሚያደርግ (ሮሜ 1፡32 እና ማብ ይመ) ሃገር ራሳችንን
 የምንመግብ ከሆነ፤ ቂሎች መሆናችን አይደለምን?
 ጥበብ ሰው የሚያሰጠው የተከበረ፤ እውነተኛና ንጹሕ
 የሆነን ነገር ነው (ፊል 4፡8)።

15+22 ምክር ሲንደል፤ ዐላማችንና ዕቅዳችን ከግቡ
 እንዲደርስ የሌሎችን ምክር መፈለግ ጥበብናት ስለሆነ፤
 ይህን እንድናደርግ በመጽሐፈ ምሳሌ ውስጥ በአጽንዖት
 ተገልጿል (11፤14፤ 20፤18፤ 24+6 ይመ)።
 15+24 የሕይወት መንገድ ... ወደ ላይ
 ትመራዋለች፤ የወደፊቱን ተስፋ በተመለከተ ብሉይ
 ኪዳን በውልብታ የሚያሳየው ሌላው ሐሳብ ነው።
 ጥቅሱ ቃል ቢቃል ሲተረጎም፤ “ወደ ሲኦል ከመውረድ
 እንዲድን፤ የሕይወት መንገድ ጠቢቡን ሰው ወደ ላይ
 ትመራዋለች” ይላል። በተጨማሪም ሲኦል ከሞት በኋላ
 ነጢአተኛ ነፍስ የሚቀጣበት ቦታ ነው (ከመዝ 16፤10
 እና ማብ ጋር ያነጻጽሩ)። ስለዚህ እግዚአብሔርን
 የሚፈራ ሰው ከሞት በኋላ ፈጽሞ ወደ ሲኦል ከመውረድ
 ተጠብቆ ወደ ላይ (ወደ ሰማይ) ይሄዳል (ከመዝ 23፤6፤
 73፤24-25 ጋር ያነጻጽሩ)።
 15+29 የጸድቃንን ጸሎት ግን ይሰማል፤
 ጸሎትን መጸለይና የእግዚአብሔርን ትዕዛዝ ማክበር
 በተመለከተ 1ዮሐ 3፡22 እና ማብ ይመ።

የጸድቃንን ጸሎት ግን ይሰማል።
30 ብሩህ ገጽታ ልብን ደስ ያሰኛል፤
መልካም ዜናም ዐጥንትን

ያለመልማል።
31 ሕይወት ሰጪ የሆነውን ተግሣጽ
የሚሰማ።
በጠበባን መካከል ይኖራል።

32 ተግሣጽን የሚንቅ ራሱን ይንቃል፤
ዕርምትን የሚቀበል ግን ማስተዋልን
ያገኛል።

33 እግዚአብሔርን መፍራት ጥበብን
መማር ነው፤
ትሕትናም ክብርን ትቀድማለች።

16 የልብ ዕቅድ የሰው ነው፤
የአንደበት መልስ ግን
እነግዚአብሔር ዘንድ ነው።

2 ለሰው መንገዱ ሁሉ ንጹሕ መስሎ
ይታየዋል፤
መነሻ ሐሳቡ ግን በእግዚአብሔር
ይመዘናል።

3 የምታደርገውን ሁሉ ለእግዚአብሔር
ዐደራ ስጥ፤
ዕቅድህም ሁሉ ይሳካልሃል።

4 እግዚአብሔር ሁሉንም ነገር ለራሱ
ሀሳማ ሠርቶአል፤
ክፉዎችንም እንኳ ለጥፋት ቀን
አዘጋጅቶአል።

5 እግዚአብሔር በልብ የሚታበዩትን ሁሉ
ይጸዩልሉ።
እነርሱም ከቅጣት እንደማይመልጡ
በርግጥ ዕውቅ።

6 በፍቅርና በታማኝነት ኀጢአት ይሰረዳል፤
እግዚአብሔርን በመፍራት ሰው
ከክፋት ይርቃል።

7 የሰው መንገድ እግዚአብሔርን ደስ
ሲያሰኘው
ጠላቶቹ እንኳ አብረውት በሰላም
እንዲኖሩ ያደርጋል።

8 ከጽድቅ ጋር ጥቂቱ ነገር፤

15+30 ምሳ25+25
15+31
ምሳ9+7-9፣ 12፣1
15+32 ምሳ1+7፣
9+7-9፣ 12፣1፣
መከ7+5

15+33 ምሳ1+7፣
16+18፣ 18+12፣
22+4፣ 29+23፣
ኢሳ66+2
16+1 ቀፋ፣
ምሳ19+21

16+2 1ሳጦ፡2+3፤
2ዜ56+30፤
ምሳ12+15፤
20+27፣ 21+2፤
30+12፤
ሉቃ16+15
16+3

2ዜ520+20፤
መዝ20+4፤
37+5-6፤
ምሳ3+5-6
16+4 ዘዐ9+16፤
2ዜ534+24፤
መዝ18+18፤
ሮሜ9+22

16+5 መዝ40+43፤
ምሳ6+16፤
11+20-21
16+6 ዘፍ20+11፤
ዘዐ1+17፣ 20+20
16+7 ዘፍ39+21፤
መዝ105+15፤
ኤር39+12፤
40+1፣ 42+12፤
ጳጌ1+9

16+8
መዝ37+16፤
ምሳ15+16፤
መከ4+6
16+9 ቀፋ፤
ኢዮ 33+29፤
መዝ90+12

16+10 ምሳ17+7
16+11 ምሳ11+1፤
ሕዝ45+10
16+12 ምሳ25+5፤

በግፍ ከሚገኝ ብዙ ትርፍ ይሻላል።
9 ሰው በልቡ መንገዱን ያቅዳል፤
እግዚአብሔር ግን ርምጇውን
ይወስንለታል።

10 የንጉሥ ከንፈሮች እንደ አምላክ ቃል
ይናገራሉ፤
እንደበቱ ፍትሕን ያዛባ ዘንድ
አይገባም።

11 ሐቀኛ መስፈሪያና ሚዛን እነግዚአብሔር
ናቸው፤
በከረጢት ውስጥ ያሉት
መመዘኛዎችም ሁሉ ሥራዎቹ
ናቸው።

12 ክፋትን ማድረግ ለነገሥታት እጸያፈ
ነው፤
ዙፋን የሚጸናው በጽድቅ ነውና።

13 ነገሥታት በታማኝ ከንፈሮች ደስ
ይላቸዋል፤
እውነት የሚናገረውን ሰው
ይወዱታል።

14 የንጉሥ ቀጣዩ የሞት መልእክተኛ ነው፤
ጠቢብ ሰው ግን ቀጣውን
ያበርዳል።

15 የንጉሥ ፊት ሲፈካ ሕይወት አለ፤
በንጉሱም ዝናብ እንዳዘለ የበልግ
ደመና ነው።

16 ከወርቅ ይልቅ ጥበብን ማግኘት፤
ከብርም ማስተዋልን መምረጥ ምንኛ
ይበልጣል፤

17 የቅድስት ጉዳና ከክፋት የራቀ ነው፤
መንገዱንም የሚጠብቅ ሕይወቱን
ይጠብቃል።

16+12 ምሳ26+28፣ 29+14፣ 31+5 16+13 ምሳ22+11
16+14 ዘፍ40+2፣ ኢዮ29+24፣ ምሳ20+2፣ 25+15፣
29+8መዝ10+4 16+15 ዘፍ40+2፣ ኢዮ29+24፣
ምሳ19+12፣ 25+2-7 16+16 ኢዮ28+15፣ መዝ49+20፤
ምሳ3+13-14 16+17 ምሳ19+16
15+33 ወይም ጥበብ እግዚአብሔርን መፍራት
ታስተምራለች

16+1 የአንደበት መልስ፤ ሰዎች እንደመሆናችን
አንድ ነገር ለማድረግ እናቅዳለን፤ ነገር ግን ዕቅዳችንን
ተግባራዊ ለማድረግ ችሎታ የሚሰጠን እግዚአብሔር
ብቻ ነው (ከቀ 9፡33፣ 21፡31 ጋር ያነጻጽሩ)።

16+2 ንጹሕ መስሎ ይታየዋል፤ ብዙ ጊዜ
አማኞች የራሳቸው ስሕተትና መንፈሳዊ ድኸነት
አይታዩቸውም። በጸሎት ወደ እርሱ በምንቀርብበት
ጊዜ እውነተኛነት ከሆንን፣ የበለጠ መንፈስ ቅዱስን
ለመከተልና ንጹሕ ለመሆን፣ እግዚአብሔር የልባችንን
ትክክለኛ ሁኔታ ይለጻልናል (ሉቃ 16፡15፣
1ቄር 4፡4-5፣ ዕብ 4፡12)።

16+3 የምታደርገውን ሁሉ ለእግዚአብሔር
ዐደራ ስጥ፤ አማኞች ከራሳቸው አይታ አንጻር፤
አንድ ነገር ለማድረግ በልብ ሙሉነት መንግሥት
የለባቸውም፤ ለሁሉም ነገር አስቀድመው የእግዚአብሔርን
ፈቃድ መፈለግና ማወቅ ይገባቸዋል (ያዕ 4፡14-16)።
ሥራችንና ዕላማችን ትክክለኛ ከሆነ፣ ለእግዚአብሔር
አሳልፈን በመስጠት እርሱ እንደሚያጸናውና እኛንም
እንደሚባርክን እርግጠኞች መሆን እንችላለን (3፡6፣
መዝ 37፡5፣ 90፡16-17፣ 1ጴጥ 5፡7)።

16+4 ክፉዎችንም እንኳ ለጥፋት ቀን
አዘጋጅቶአል፤ በመጨረሻ ሁሉም የሚገባውን ዋጋ
ያገኛል፤ ክፉ የሚያደርጉ ሰዎች የእግዚአብሔር ቅጣት
ይጠብቃቸዋል (ከቀ 5 ጋር ያነጻጽሩ)። እግዚአብሔር
በክፉዎች ላይ የሚሰጠው ፍርድ ትክክለኛ እንደ ሆነ
በዚህ ክፍል በአጽንዖት ተገልጿል። እግዚአብሔር
ክፋትን አልፈጠረም፤ ሰዎችም ክፋትን ይዘው እንዲጓዙ
አይፈቅድም (ያዕ 1፡13፣17)።

16+5 በልብ የሚታበዩትን፤ ያዕ 4፡6፣16 እና
ማብራሪያውን ይመልከቱ።
16+7 ጠላቶቹ እንኳ አብረውት በሰላም
እንዲኖሩ ያደርጋል፤ ይህ ጥቅስ እስራኤላውያን
የእግዚአብሔርን ፈቃድ ቢያደርጉ፣ እግዚአብሔር
አገራቸውን ከጠላት ጥቃት እንደሚጠብቅ የሰጠውን
ተስፋ የሚያመለክት ነው (ዘዕ 34፡24፣ 2ዜያ 17፡10)።

የአዲስ ኪዳን አማኞች በብዙ አቅጣጫ የእግዚአብሔርን
ፈቃድ ስለሚያደርጉ፣ ጠላቶቻቸው የሆኑት ሰይጣንና
ዓለም ዘወትር ይፈታተኑአቸዋል (ከማቴ 5፡10፣
ከሉቃ 21፡17-18፣ ከዮሐ 15፡20፣ ከኤሥ 14፡19 ጋር
ያነጻጽሩ)።

18 ትዕቢት ጥፋትን፤
የእብሪት መንፈስም ውድቀትን
ትቀድማለች።

19 በተዋረደ መንፈስ ከተጨቁኑት ጋር
መሆን፤
ከትዕቢተኞች ጋር ብዝዛዋን
ከመካፈል ይሻላል።

20 ምክርን የሚሰማ ይለመልማል፤
በእግዚአብሔርም የሚታመን ቡሩክ
ነው።

21 ልባቸው ጠቢብ የሆነ አስተዋዮች
ይባላሉ፤
ደስ የሚያሰኝ ቃላትም ዕውቀትን
ያዳብራሉ።

22 ማስተዋልን ገንዘብ ላይረጋት የሕይወት
ምንጭ ናት፤
ቂልነት ግን በተላሎች ላይ ቅጣት
ታመጣባቸዋለች።

23 የጠቢብ ሰው ልብ አንደበቱን ይመራል፤
ከንፈሮቹም ዕውቀትን ያዳብራሉ።

24 ደስ የሚያሰኝ ቃል የማር ወለላ ነው፤
ለነፍስ ጣፋጭ፣ ለዐጥንትም ፈውስ
ነው።

25 ለሰው ቀና መስሎ የሚታይ መንገድ
አለ፤
በመጨረሻ ግን ወደ ሞት ይመራል፤

26 ሠራተኛን የዕለት ጉርስ ፍላጎቱ ታታሪ
ያደርገዋል፤
ራሱም ይገፋፋዋል።

27 ወራዳ ሰው ከፋትን ያውጠጥናል፤
ንግግሩም እንደሚለበልብ አሳት
ነው።

28 ጠማሚ ሰው ጠብን ይዘራል፤
ሐሜተኛም የቅርብ ወዳጆችን
ይለያያል።

29 ከፋ ሰው ባልንጀራውን ያባብለዋል፤
መልካም ወዳልሆነውም መንገድ
ይመራዋል።

30 በዐይኑ የሚጠቅስ ሰው ጠማማትን
ያውጠነጥናል፤
በከንፈሩ የሚያሸጋጥም ወደ
ከፋት ያዘነብላል።

31 ሽበት የክብር ዘውድ ነው፤
የሚገኘውም በጽድቅ ሕይወት ነው።

32 ታጋሽ ሰው ከጠረኛ፣
ሰሜኑን የሚገዛም ከተማን
በጉላበቱ ከሚይዝ ይበልጣል።

33 ዕጣ በጉዳ በውስጥ ይጣላል፤
ውሳኔው በሙሉ ግን ከእግዚአብሔር

16+18
1400-17+42፤
አስ5+12፤
መዘ18+27፤
ም411+2፤
15+33፤ 18+12፤
29+23፤
ኢሳ13+11፤
ኤር48+29
16+20
መዝ32+10፤
40+4፤
ም413+13፤
19+18፤ 29+25፤
ኤር17+7
16+21 ቀ+23
16+22 ም410+11
16+23 ቀ+21፤
ኢዮ 15+5
16+24
1400-14+27፤
ም424+13-14
16+25 አስ3+6፤
ም412+15፤
14+12
16+27
መዘ140+12፤
ያሰ3+6
16+28
ም414+17፤ 17+9
16+29 ም41+10፤
12+26
16+30 ም46+13
16+31 ም420+29
16+33
ዘለ16+18፤
ኢሱ7+14፤
1400-10+21፤
14+41፤
ም418+18፤
29+26፤
ሕዝ21+21፤
ዮና1+7

17+1
ም415+16፤17፤
16+8
17+3
ዘፍ29+17፤
መዝ26+2፤
139+23፤
ም427+21፤
18፤1+7
17+5 ኢዮ5+16፤
ኢዮ5+16፤
31+29፤
ም414+31፤
ሕዝ25+3፤
ኦብ1+12
17+6 መዝ125+5
17+7 ም416+10

ዘንድ ነው።

17 ጠብ እያል ግብዣፈ ከሞላበት
ቤት ይልቅ፤
በሰላምና በጸዋታ የእንጀራ ድርቆሽ
ይሻላል።

2 ጠቢብ አገልጋይ በወራዳ ልጅ ላይ
ሥልጣን ይኖረዋል፤
ከወንድማማቾቹም እንደ አንዱ
ውርስ ይካፈላል።

3 ማቅለጫ ለብር፣ ከውር ለወርቅ ነው፤
እግዚአብሔር ግን ልብን
ይመረምራል።

4 እነሆ ሰው ከፋ ንግግር ያዳምጣል፤
ሕስተኛም የተንከለኛን አንደበት
በጥንቃቄ ይሰማል።

5 በድኾች የሚያፈዝ ፈጣሪያቸውን
ይንቃል፤
በሌላው ሰው መከራ ደስ የሚለው
ከቅጣት አያመልጥም።

6 የልጅ ልጆች ለአረጋውያን ዘውድ ናቸው፤
ወላጆችም ለልጆቻቸው አለኝታ
ናቸው።

7 መልካም አነጋገር፣ ለተላላ
አይሰምርለትም፤
ለገዢም ሐሰተኛ አንደበት የቱን
ያህል የከፋ ይሆል፤

8 እጅ መንሻ ለሰዊው እንደ ድግምት ዕቃ
ነው፤
ጸሃደበትም በታ ሁሉ ይሳካለታል።

9 በደልን የሚሸፍን ፍቅርን ያዳብራል፤
ነገርን የሚደገግም ግን የልብ
ወዳጆችን ይለያያል።

10 መቶ ግርፋት ተላላን ከሚሰማው
ይልቅ፤
ተግዣጽ ለአስተዋይ ጠልቆ
ይሰማል።

11 ከፋ ሰው ዐመፅን ብቻ ይፈልጋል፤
በእርሱም ላይ ጨካኝ መልእክተኛ
ይላክበታል።

12 ተላላን በቂልነቱ ከመገናኘት፣
ግልገሎቹን የተነጠቀችን ድብ
መጋፈጥ ይሻላል።

13 በበጎ ፈንታ ከፋ የሚመልስ ሰው፣
17+8 ዘ023+8፤ ም419+6 17+9 ም410+12፤ 16+28
17+12 1400-25+25፤ 17+13 ዘፍ44+4፤ 1400-19+4፤
መዝ35+12
16+21 ወይ ም ጥላት ተደማይነትን ያስገጥላል
16+23 ወይም አንደበቱን አላማን ያደርጋል
17+1 በሰራይስጡ መሥዋዕት
17+7 ወይም የቦራት እነጋገር

16+33 ዕጣ በጉዳ ውስጥ ይጣላል፤ በፉ19
ላይ እንደ ተገለጸው ሁሉ ይህ ጥቅስ በጽድቃን
ሕይወት ውስጥ የእግዚአብሔር ቸሮታና ምሪት እንዳለ
የሚያመለክት ነው። ይህም ቢባል እግዚአብሔር
እያንዳንዱን የሕይወት እርምጃ በቀጥታ ይቈጣጠራል፤
ይወስናልም ማለት አይደለም። ይልቁን ይህ ሐሳብ
መንፈሳዊ መርሕን የሚገልጽ ሲሆን ይኸውም መንገዱን
ለእግዚአብሔር አላልፎ የሚሰጥና እርሱንም የሚያከብር
ጻድቅ ሰው (ፉ 3፡9) እግዚአብሔር እንደሚመራው
ያመለክታል (3፡5-6 እና ማብ ይመ)።

17+5 በድኾች የሚያፈዝ 14+31 እና
ማብራሪያውን ይመለከቱ።
17+8 እጅ መንሻ፤ ጉቦ መቀበል አንዳንድ ጊዜ
ጊዜያዊ ድልና ብልጽግናን ሊያስገኝ ይችላል። ይሁን
እንጂ ጉቦ መቀበል ገጠአት ነው፤ ትክክለኛ ፍርድን
ስለሚያጣምም፤ ድርጊቱ በመጽሐፍ ቅዱስ የተወገነ
ነው (ፉ 23፤ 15፡27፤ 1400- 12+3፤ ኢሳ 1፡23፤
1ጢሞ 6፡10)።
17+13 ከፋ ነገር ከቤቱ አይርቅም፤ ይህ
እውነት በጻዊት ሕይወት ታይቷል። ጻዊት ለእርዮን

ክፉ ነገር ከቤቱ አይርቅም።
14 ጠብ መጫር ግድብን እንደ መሸንቁር ነው፤ ስለዚህ ጠብ ከመጫሩ በፊት ከነገር ራቅ።
15 በደለኛውን ንጹሕ ማድረግ ሆነ፤ ንጹሐን በደለኛ ማድረግ ሁለቱም በእግዚአብሔር ዘንድ አጸያፊ ናቸው።
16 ጥበብን ለማግኘት ፍላጎት ስለሌለው ተላላ እጅ የገባ ገንዘብ ጥቅሙ ምንድን ነው?
17 ወዳጅ ምንጊዜም ወዳጅ ነው፤ ወንድምም ለክፉ ቀን ይወለዳል።
18 ማስተዋል የጉደለው ሰው ቃል በመግባት እጅ ይመታል፤ ለወዳጁም ዋስ ይሆናል።
19 ጠብ የሚወድ ኅጢአትን ይወዳል፤ በሩን ከፍ አድርጎ የሚሠራም ጥፋትን ይጋብዛል።
20 ጠማማ ልብ ያለው ሰው አይሳካለትም፤ በአንደበቱ የሚቀላምድም መከራ ላይ ይወድቃል።
21 ተላላ ልጅ መውለድ ሐዘን ያስከትላል፤ የተላላም አባት ደስታ የለውም።
22 ደስተኛ ልብ ጥሩ መድኃኒት ነው፤ የተሰበረ መንፈስ ግን ዐጥንትን ያደርቃል።
23 ክፉ ሰው ፍትሕ ለማካባት በስወር ጉቦ ይቀበላል።
24 አስተዋይ ሰው ጥበብን ከፊቱ አይለያትም፤ የተላሎች ዐይኖች ግን እስከ ምድር ዳርቻ ይንከራተታሉ።
25 ተላላ ልጅ በአባቱ ላይ ሐዘን ያስከትላል፤ ለወለደውም ምሬት ይሆንበታል።
26 ንጹሐን ሰው መቅጣት ተገቢ አይደለም፤ ሹሞችን ስለ ቅንነታቸው መግረፍ መልካም አይደለም።
27 ዐዋቂ ሰው ንግግሩ ቊጥብ ነው፤ አስተዋይም መንፈሱ የረጋ ነው።
28 አላዋቂ እንኳ ዝም ቢል ጠቢብ፤ እንደበቱንም ቢገዛ አስተዋይ

17+14 ማቴ5፡25-26
17+15 ዘፀ23፡6-7፤ መዝ94፡21፤ ምዕ18፡5፤ ኢሳ5፡23፤ በቆ3፡34-36
17+16 ምዕ23፡23
17+17 2ሳሙ15፡21፤ ምዕ27፡10
17+18 ምዕ6፡1-5፤ 11፡15፤ 22፡26-27
17+21 ምዕ10፡1
17+22 ዘፀ12፡46፤ መዝ38፡8፤ ምዕ14፡30፤ 15፡13፤ 18፡14፤ 17፡23 ዘፀ18፡21፤ 23፡8፤ 1ሳሙ8፡33፤ ኢዮ34፡33
17+24 ኢዮ31፡1
17+25 ምዕ10፡1
17+26 መዝ94፡21
17+27 ኢዮ6፡24፤ ምዕ14፡29
17+28 ኢዮ2፡13፤ 13፡5፤ ምዕ10፡19
18+2 ምዕ12፡23
18+4 መዝ18፡16
18+5 መዝ82፡2፤ ምዕ17፡15፤ 24፡23-25፤ 28፡21
18+6 ምዕ10፡14
18+7 መዝ64፡8፤ 140፡9፤ ምዕ10፡14፤ 12፡13፤ 13፡3፤ መዝ10፡12
18+8 ምዕ26፡22
18+9 ምዕ28፡24
18+10 መዝ20፡1፤ 61፡3፤ ምዕ14፡26
18+11 ምዕ10፡15
18+12 ምዕ11፡2፤ 15፡33፤ 16፡18
18+13 ምዕ20፡25

ይመስላል።
18 ወዳጅነትን የማይፈልግ ሰው የራሱን ፍላጎት ብቻ ይከተላል፤ ቅን የሆነውን ፍርድ ሁሉ ይቃወማል።
2 ተላላ ከማስተዋል ርካታን አያገኝም፤ የራሱን ሐሳብ በመግለጥ ግን ደስ ይለዋል።
3 ክፉት ስትመጣ ንቀት ትከተላለች፤ ከዕፍረትም ጋር ውርደት ትመጣለች።
4 ከሰው አፍ የሚወጡ ቃላት ጥልቅ ውሆች ናቸው፤ የጥበብም ምንጭ እንደሚንደለደል ፏፏቱ ነው።
5 ለክፉ ሰው ማድላት፤ ንጹሐንም ፍትሕ መንግት ተገቢ አይደለም።
6 የተላላ ከንፈር ጠብ የመጣበታል፤ አፉም በትር ይጋብዛል።
7 ተላላ ሰው አፉ መጥፊያው ነው፤ ከንፈሮቹም ለነፍሱ ወጥመድ ናቸው።
8 የሐሜተኛ ቋል እንደ ጣፋጭ ጉርሻ ነው፤ ወደ ሰው ውስጣዊ ክፍል ዘልቆ ይገባል።
9 ለሥራው ደንታ የሌለው ሰው፤ የአጥፊ ወንድም ነው።
10 የእግዚአብሔር ሰም ጽኑ ግንብ ነው፤ ጸድቅ ወደ እርሱ በመርጥ ተገኝ ያገኝበታል።
11 የባለጠንች ሀብት የተመሸገ ከተማቸው ነው፤ እንደሚወጣ ረጅም ግንብም ይቁጥሩታል።
12 ከውድቀቱ በፊት ሰው ልቡ ይታበያል፤ ትሕትና ግን ክብርን ትቀድማለች።
13 ከማዳመጡ አስቀድሞ የሚመልስ፤ ቁልነትና ዕፍረት ይሆንበታል።
14 በሕመም ጊዜ፤ ሰውን መንፈሱ ትደግፈዋለች፤
18+14 ምዕ15፡13፤ 17፡22

ጨዋነትና ታማኝነት ብድር የመለሰው ክፉ ነገር በማድረግ ነው። ከዚያን ጊዜ ጀምሮ ከራሱ ከዳዊት ቤት ክፉ ነገር አልጠፋም (2ሳሙ12፡10-12)።
17+17 ወንድምም ለክፉ ቀን ይወለዳል፤ ወንድም በችግር ቀን ሊረጸን ይወለዳል።
17+18 ለወዳጁም ዋስ ይሆናል፤ 6፡1 እና ማብራሪያውን ይመልከቱ።
17+27 ዐዋቂ ሰው ንግግሩ ቊጥብ ነው፤ ዐዋቂ ሰዎች ንግግራቸው ቊጥብ ነው፤ ስለሚናገሩትም ነገር ይጠነቀቃሉ። ትክክለኛውን ነገር ከመናገር በስተቀር አጋንነው አይናገሩም ወይም በንግግራቸው ሌላውን ሰው አያሳዝኑም፤ ነገር ግን በጥንቃቄ በመናገር የሌላውን ሰው ሕይወት ያንጸሉ (ከመዝ 39፡1-2 ጋር ያነጻጽሩ)።
18+10 የእግዚአብሔር ስም፤ ከቀፋ 10-11 ይመልከቱ። ስሙ ማንነቱን፤ ሥልጣኑንና ባሕርዩን የሚገልጽ ነው (ከዘፀ 3፡14-15፤ ከሐሥ 4፡12 ጋር

ያነጻጽሩ)። ጸድቅ በመከራ ጊዜ ለመሸሸግና እርዳታን ለማግኘት ወደ አምላኩ ዘወር ይላል። ነገር ግን የተሳሳተ አመለካከት ያላቸው ሀብታሞች በሕይወት ውስጥ የችግር ማዕበል በሚያጋጥም ጊዜ ዋስትና የሚያደርጉት ገንዘባቸውን ነው (ባገጽ 1577 ላይ፤ “ብልጽግና ደህነት” በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመልከቱ)።
18+12 ልቡ ይታበያል፤ የኩራት ስሜት ራሱን በመካብ በራሳችን እንድንታመን የሚያደርግ ነው። ጥሪና እብራት ከትዕቢት ጋር የተያየዙ ኅጢአቶች ናቸው፤ ካልተጠነቀቅን ለጥፋት ይዳርጉናል (ከ15፡33፤ 16፡18 ጋር ያነጻጽሩ)። ለእግዚአብሔርም ሆነ ለሰው በትሕትና እንዳንመልስ ስለሚያደርገን ኩራት አታላይ ነው (ኢሮ 49፡16)። እግዚአብሔር ትዕቢተኛውን ይቀጣል፤ ለትሕታን ግን ጸጋንና ክብርን ይሰጣል (ዮዕ 4፡6)።

የተሰበረውን መንፈስ ግን ማን
 ሊሸከም ይችላል?
 15 የአስተዋይ ልብ ዕውቀትን ይገባል፤
 የጠቢብም ጆር አጥብቆ ይሻታል።
 16 እጅ መንሻ ለሰፊው መንገድ
 ትከፍተለታለች፤
 ታላላቅ ሰዎች ፊትም
 ታቀርብዋለች።
 17 አስተዋይ ጉዳዩን የሚያሰማ ትክክለኛ
 ይመስላል፤
 ይኸውም ባላንጣው መጥቶ
 እስከሚመረመር ድረስ ነው።
 18 ዕጣ መጣጣል መግትን ያስቆማል፤
 ጎይለኛ ባላንጣውንም ይገላግላል።
 19 የተበደለ ወንድም ከተመሸገ ከተማ
 ይበልጥ የማይበገር ነው፤
 ጠቡም እንደ ጠንካራ የግንብ
 መዝጊያ ነው።
 20 ሰው በአንደበቱ ፍሬ ሆዱ ይጠግባል፤
 በከንፈሩም ምርት ይረካል።
 21 አንደበት የሞትና የሕይወት ጎይል
 አላት፤
 የሚወድትም ፍሬዋን ይበላል።
 22 ሚስት የሚያገኝ መልካም ነገርን
 ያገኛል፤
 ከአግዚአብሔርም ዘንድ ሞገስን
 ይቀበላል።
 23 ድኻ በመለማመጥ ምሕረት ይለምናል፤
 ህብረቱም ግን በማናሰብኝነት
 ይመልሳል።
 24 ወዳጅ የሚያበሃ ሰው ራሱን ለጥፋት
 ይዳርጋል፤
 ነገር ግን ከወንድም አብልጦ
 የሚቀርብ ንደኛም አለ።
19 ንግግሩ ጠማማ ከሆነ ፀጉላ ሰው
 ይልቅ፤
 ያለ ነገር የሚሄድ ድኻ ሰው
 ይሻላል።
 2 ዕውቀት አልባ የሆነ ቀናዲነት መልካም
 አይደለም፤
 ጥድፈያም መንገድን ያስታል።
 3 ሰው በራሱ ተላላነት ሕይወቱን ያበላሻል፤
 በልቡ ግን እግዚአብሔርን
 ያማርራል።
 4 ህብት ብዙ ወዳጅ ታፈራለች፤
 ድኻን ግን ወዳጁ ገሸሽ ያደርገዋል።

18+15 ምዕ15:14
 18+16 ዘፍ32+13፤
 14ጦ፡10+4፤
 ምዕ19+6
 18+18 ምዕ16+33
 18+19
 14ጦ፡17+28
 18+20 ምዕ12+14
 18+21 መዝ12+4፤
 13+2-3፤
 ማቴ12+37
 18+22
 ኢዮ33+26፤
 ምዕ12+4፤
 19+14፤ 31+10
 18+24
 14ጦ፡20+42፤
 ዮሐ15+13-15
 19+1 ምዕ28+6
 19+2 ምዕ29+20
 19+3 መዝ14+1፤
 ምዕ9+13፤
 24+9፤ ኢሳ32+6፤
 ያሰ1+13-15
 19+4 ቀ+7፤
 ምዕ14+20
 19+5 ቀ+9፤
 ዘፀ23+1፤
 ዘፍ19+19፤
 መዝ56+7፤
 ምዕ21+28
 19+6 ምዕ17+8፤
 18+16፤ 29+26
 19+7 ቀ+4፤
 ምዕ10+15፤
 19+8 ምዕ16+20
 19+9 ቀ+5፤
 ዘፍ19+19
 19+10 ምዕ26+1፤
 30+21-23፤
 መዝ10+5-7
 19+11 2ኃ፡5+12
 19+12
 አስ1+12፤ 7+7፤
 መዝ72+5-6፤
 133+3፤ ምዕ16+14-
 15፤ 20+2
 19+13 አስ1+18፤
 ምዕ10+1፤ 21+9
 19+14
 ምዕ18+22፤
 2ቆ፡12+14
 19+15 ምዕ10+4፤
 20+13
 19+16
 ምዕ16+17፤
 ሮሜ10+5

5 አስተኛ ምስክር ከቅጣት አያመልጥም፤
 ውሸት የሚነሳም ሳይቀጣ
 አይቀርም።
 6 ብዙ ሰዎች በገዢ ዘንድ ሞገስ ለማግኘት
 ያሸረግዳሉ፤
 ስጦታን ከሚሰጥ ሰው ጋር ሁሉም
 ወዳጅ ነው።
 7 ድኻ በሥጋ ዘመዶቹ ሁሉ የተጠላ ነው፤
 ታዲያ ወዳጆቹም የቱን ያህል
 ይሸሹት!
 እየተከታተለ ቢለማመጣቸውም፤
 ከቶ አያገኛቸውም።
 8 ጥበብን ገንዘቡ የሚያደርጋት ነፍሱን
 ወዳጃል፤
 ማስተዋልን የሚወዳት ይሳካልታል።
 9 አስተኛ ምስክር ከቅጣት አያመልጥም፤
 ውሸት የሚነሳም ይጠፋል።
 10 ተላላ ተንደላቆ መኖር አይገባውም፤
 ባሪያ የመሳፍንት ገዢ ከሆነም የቱን
 ያህል ይከፋ፤
 11 ጥበብ ሰውን ታጋሽ ታደርገዋለች፤
 በደልን ንቆ መተውም መከበሪያው
 ነው።
 12 የንጉሥ ቁጥጣ እንደ አንበሳ ግሣት ነው፤
 በፊቱ ሞገስ ማግኘትም በማር ላይ
 እንዳለ ጠል ነው።
 13 ተላላ ልጅ ለአባቱ መጥፊያ ነው፤
 ጨቅጫቃ ሚስትም እንደማያቋርጥ
 ነጠፈጠፍ ናት።
 14 ቤትና ሀብት ከወላጆች ይወረሳሉ፤
 አስተዋይ ሚስት ግን ከአግዚአብሔር
 ዘንድ ናት።
 15 ስንፍና ከባድ እንቅልፍ ላይ ይጥላል፤
 ዋልጊም ሰው ይራባል።
 16 ትእዛዛትን የሚያከብር ሕይወቱን
 ይጠብቃል፤
 መንገዱን የሚንቅ ግን ይሞታል።
 17 ለድኻ የሚራራ ለአግዚአብሔር
 ያበድራል፤
 ስላደረገውም ተግባር ዋጋ
 ይከፍለዋል።
 19+17 ዘፍ24+14+19፤ ምዕ14+21፤ 22+9፤ ማቴ10+42
 *19+7 ለዚህ በረፍተ ነገር የገባው የዕብራይስጥ
 ትርጓሜ በትክክል አይታወቅም።

19+4 ሀብት ብዙ ወዳጅ ታፈራለች፤ ይህ
 ምዕሌ ብዙ ጊዜ አንድ ነገር እንደ ሆነ የሚያመለክት
 እንጂ ነገሩ በዚያ መልክ መፈጸም እንዳለበት የሚናገር
 አይደለም። ዝንቦች በማር ዙሪያ እንደሚሰበሰቡ
 ሁሉ፤ አስመልክቶ ወዳጆችም ሀብት ባለው ሰው ዙሪያ
 ይከማቻሉ፤ ነገር ግን ድኻ በገንዘብ ማንንም ስለማይጠ
 ቅም፤ ወዳጁ ጥቂት ነው (ቀ 6)። በአማኞች ዘንድ
 እንደዚህ ዐይነት አመለካከት እንደይኖር አዲስ ኪዳን
 ያስጠነቅቃል (ያዕ 2+1-9)።
 19+14 አስተዋይ ሚስት ግን ከአግዚአብሔር
 ዘንድ ናት፤ የተጻር ጓደኛ በሚመረጥበት ጊዜ ለመልክ
 ወይም ለቀመና ትኩረት ከመስጠት ይልቅ ለአስተዋይነት
 ቦታ መስጠት አስፈላጊ ነው። ጋብቻችን ሰላምና

ደስታ ያለበት እንዲሆን ከተፈለገ፤ የአግዚአብሔርን
 ጥበብ ምሪትና በረከት ማግኘት አማራጭ የለለው
 ነው። አማኝ ለጌታ እየሰብሰበ ለቃሉና ለመንግሥቱ
 ሥርዐት መሉ በመሉ የተገዛችዋን እንት ለማግባት
 መሻት አለበት። እግዚአብሔርን በመምልላል ለሚኖር
 ሰው ጋብቻ ከአግዚአብሔር የተሰጠ ልዩ በረከት
 ነው (ከ18+22፤ ከዘፍ 24+14 ጋር ያንጸጽሩ)። ያለ
 እግዚአብሔር ምሪት በጋብቻ መጠመድ ሥቃይን፤
 ሐዘንና ጥፋትን በራስ ላይ መጋበዝ ነው።
 19+17 ለአግዚአብሔር ያበድራል፤ ድኻውን
 ለመርዳት ያለንን ነገር በልገባና መስጠት፤ እግዚአብሔርን
 ማገልገል ነው። እንደዚህ ለሚያደርጉ ሰዎች እግዚአብሔር
 ብድራታቸውን ይከፍላል (6+1 ማለ ይመ) ።

18ገና ተሰፋ ሳለ፤ ልጅህን ሥርዐት አስይዘው፤
 ሲሞት ዝም ብለህ አትየው።
 19ግልፍተኛ ሰው ቅጣትን መቀበል ይገባል፤
 በምሕረት ካለፍኸው ሌላም ጊዜ አይቀርልህም።
 20ምክርን ስማ፤ ተግማጽን ተቀበል፤ በመጨረሻም ጠቢብ ትሆናለህ።
 21በሰው ልብ ብዙ ሐሳብ አለ፤ የሚፈጸመው ግን የእግዚአብሔር ሐሳብ ነው።
 22ሰው የሚመኘው ጽኑ ፍቅር ነው፤ ውሸታም ከመሆንም ድኻ መሆን ይሻላል።
 23እግዚአብሔርን መፍራት ወደ ሕይወት ይመራል፤
 እንዲህ ያለውም ሰው እፍይ ብሎ ያርፋል፤ መከራም አያገኘውም።
 24ሰነፍ እጁን ከወጭቱ ያጠልቃል፤ ወደ አፉ ግን መመለስ እንኳ ይሳነዋል።
 25ፌዘኛን ግረፈው፤ ብስለት የሌለውም ማስተዋልን ይማራል፤
 አስተዋይን ዝለፈው፤ ዕውቀትን ይገባል።
 26አባቱን የሚዘርፍ፤ እናቱንም የሚያሳድድ፤
 ዕፍረትና ውርደት የሚያመጣ ልጅ ነው።
 27ልጅ ሆይ፤ እስቲ፤ ምክርን ማዳመጥ ተው፤
 ከዕውቀትም ቃል ትስታለህ።
 28ባባይ ምስክር በፍትሕ ላይ ያፈዛል፤ የክፉዎችም አፍ በደልን ይሰለቅጣል።

19+18
 ምዕ13+24፤
 23+13-14
 19+20 ምዕ4+1፤
 12+15
 19+21
 መዝ33+11፤
 ምዕ16+9፤
 20+24፤
 ኢዓ8+10፤
 14+24+27፤
 31+21 40+8፤
 46+10፤ 48+14፤
 55+11፤
 ኢር44+29፤
 ሰፋ3+37
 19+23 ኢዮ4+7፤
 ምዕ10+27
 19+24 ምዕ26+15
 19+25
 መዝ141+5፤
 ምዕ9+9፤ 21+11
 19+26 ምዕ28+24
 19+27 ምዕ18
 19+28
 ኢዮ15+16
 19+29. ዘጸ25+2
 20+1 ዘሌ10+9፤
 14ጦ-25+36፤
 13፡20+16፤
 ምዕ31+41 ሰጋ2+5
 20+2 እስ7+7፤
 ምዕ16+14፤ 19+12
 20+3 ዘፍ13+8፤
 14ጦ-25+25
 20+4 ምዕ6+6፤
 መዝ10+18
 20+5 መዝ18+16
 20+6 መዝ12+1
 20+7 መዝ26+1፤
 37+25-26፤
 112+2
 20+8 ቀ+26፤
 15፡77+7፤
 ምዕ25+4-5

29ለፌዘኞች ቅጣት፤
 ለተላላቾችም ጀርባ ጅራፍ ተዘጋጅቶአል።
20የወይን ጠጅ ፌዘኛ፤ ብርቱ ሙጠኞም ጠበኛ ያደርጋል፤
 በእነዚህ የሳተ ሁሉ ጠቢብ አይደለም።
 2የንጉሥ ቀጣጣ እንደ አንበሳ ግሣት ነው፤ የሚያስቁጣውም ሰው ሕይወቱን ለመከራ ይዳርጋል።
 3ከጠብ መራቅ ለሰው ክብሩ ነው፤ ተላላ ሁሉ ግን ለጥል ይቸነባል።
 4ሰነፍ ሰው በወቅቱ አያርስም፤ ስለዚህ በመክር ወራት ይፈልጋል፤ አንዳችም አያገኝም።
 5የሰው ልብ ሐሳብ እንደ ጥልቅ ውሃ ነው፤ አስተዋይ ሰው ግን ከዚያ ቀድቶ ያወጣል።
 6ብዙ ሰው ጽኑ ፍቅር እንዳለው ይናገራል፤ ታማኝን ሰው ግን ማን ሊያገኘው ይችላል?
 7ጸድቅ ነቀፋ የሌለበት ሕይወት ይመራል፤ ከእርሱም በኋላ የሚከተሉት ልጆቹ በፋክን ፍቸው።
 8ንጉሥ ለፍርድ ዙፋኑ ላይ በሚቀመጥበት ጊዜ፤ ክፉውን ሁሉ በዐይኖቹ አበጥሮ ይለያል።
 9ለመሆኑ "ልቤን በንጽሕና ጠብቄነዳሁ፤ ንጹሕ ነኝ፤ ኅጢአት የለብኝም" የሚል ማን ነው?
 10ሁለት ዐይነት ሚዛን፤ ሁለት ዐይነት መስፈሪያ።
 20+9 15፡78+46፤ ኢዮ15+14፤ መዝ7፡20፤ 1ዮሐ1፡8
 20+10 ቀ+23፤ ምዕ11፤1
 21፡9+22 ወይም የሰው ስስት ውርደት/ ኅፍረት የመዛባታል።

19+18 ልጅህን ሥርዐት አስይዘው፤ ሕይወታቸውን በመልካም ሁኔታ ለመቅረጽና የእግዚአብሔርን መንገድ ለማስተማር ምቹ በሚሆንበት በለጋ ዕድሜአቸው ልጆች በሥርዐት ታንጸው እንዲያድጉ ማድረግ ያስፈልጋል። ወላጆች ይህን ከማድረግ ቸል ቢሉ፤ በልጆቻቸው ላይ ለሚደርሰው ውድቀት በከፊል ተጠያቂ ይሆናሉ (13፡24 እና ማገባ ይመ)።
 20+1 የወይን ጠጅ ፌዘኛ፤ ብርቱ መጠኑም ጠበኛ ያደርጋል፤ ይህ ጥቅስ የፈላውን መጠጥ ባሕርይና ወደ ክፉ ነገር ለመምራት ያለውን ኃይል የሚገልጽ ነው። የሚያስከር መጠኑና የሚያስከትለው ውጤት ሁሉ የተወጣ እንደሆነ ልብ ማለት ያስፈልጋል። (1) የወይን ጠጅ ፌዘኛ ስለሚያደርግ መልካሙን ነገር እንድንገታ ምክንያት ይሆናል (ከ9፡7-8፤ 13፡1፤ 14፡6፤ 15፡12 ጋር ያንጸጽር)። የአልኮል መጠጥ ጠበኛ ስለሚያደርግ በቤተ ሰባና በንብረተሰብ ውስጥ ረብሻን፤ ጥላቻና ግጭትን ያስከትላል።
 (2) መጠኑ አነሰም በዛ የወይን ጠጅና የሚያስከፍ መጠጦች ፌዘኛና ጠበኛ የሚያደርጉ መጠጦች በመባል ይታወቃሉ።
 (3) የሚያስከፍ መጠጦች በልክ ቢወሰዱ ተሰማሚ፤ ጥሩና ጤናማ እንደ ሆኑ ወይም ጥጂ እንዳልሆኑ በማሰብ የተሳሳት ሁሉ መጽሐፍ ቅዱስ ግልጽ አድርጎ የሰጠውን ማስጠንቀቂያ ትላ ማለት ነው (23፡29-35)።
 (4) መጽሐፍ ቅዱስ የሚያስከርን መጠጥ ሁሉ ሲያወግዝ፤ የወይን ጠጅ ዐይነት ሁሉ የሚሰጠውን ጥቅም መንቀፋ አይደለም። ብብሉይ ኪዳን የወይን ጠጅ የሚጠራበት "ያዪን" የሚለው የተለመደው የዕብራይስጥ ቃል ብዙውን ጊዜ ያልፈላ የወይን ፍሬ ጭማቂን ያመለክት ነው፤ እንደዚህ ያለውን ያልፈላ የወይን ጠጅ መጠጣት መጽሐፍ ቅዱስ አይከለክልም (23፡29-35 እና ማጣቢያ እንዲሁም በገጽ 232 ላይ፤ "የወይን ጠጅ ባብሉይ ኪዳን" በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ያመለክቱ)።
 20+9 ለመሆኑ ... በንጽሕና ... ንጹሕ ነኝ የሚል ማንነት? ቢካነትን ከማግኘቱ በስተቀር ማንም ክርስቲያን ልቡን በንጽሕናና ከኅጢአት ወቀሳ ነጻ በመሆን የጠበቀ የለም (ከሮሜ 3፡9-12 ጋር ያንጸጽር)። ምሕረትን ለመጠየቅና ለመፃጸት ወደ እግዚአብሔር የሚቀርብ ሁሉ "ንጹሕ እጅና ቅን ልብ" ሊኖረው ይገባል (መዝ 24፡4)። ማንም ሰው ንጹሕ ኅሊና ይዞ ሊኖር የሚችለው እግዚአብሔር በሚሰጠው ጸጋና ቤካነት ብቻ ነው (ሐዲ 24፡16 እና ማገባ ይመ)።

ሁለቱንም እግዚአብሔር
ይጸዳቸዋል።
11 ሕፃን እንኳ ጠባዩ ንጹሕና ቅን መሆኑን
ከአድራጊነቱ ይታወቃል።
12 የሚሰሙ ጆሮዎችን የሚያዩ ዐይኖችን
ሁለቱንም እግዚአብሔር
ሠርቷቸዋል።
13 እንቅልፍ አትውደድ፤ አለዚያ ድኻ
ትሆናለህ፤
ዐይንህን ክፈት፤ የተትረፈረፈ
ምግብ ይኖርሃል።
14 ዕቃ የሚገዛ፤ “የማይረባ ነው፤ የማይረባ
ነው” ብሎ ያራክሳል፤
ሲመለስ ግን በግዢው ይከራራል።
15 ወርቁም አለ፤ ቀዩም ዕንቁ
ተትረፍርፎአል፤
ዕውቀት የሚናገሩ ከንፈሮች ግን
ብርቅ ጌጦች ናቸው።
16 ለማይታወቅ ሰው ዋስ የሆነውን ልብሱን
ግፈውው፤
ለዘልዛላ ሴት የተዋሰውን በቃሉ
ያዘው።
17 ሰው በማጭበርበር ያገኘው ምግብ
ይጣፍጠዋል፤
በመጨረሻ ግን እፋን ከራሱ
ሞልቶት ያገኘዋል።
18 ምክር ጠይቀህ ዕቅድ አውጣ፤
ጦርነት የምትገጥም ከሆነ መመሪያ
ትቀበል።
19 ሕሜተኛ ምስጢር ያባክናል፤
ስለዚህ ለፍላጊነት ሰው አርቀው።
20 አባቱን ወይም እናቱን የሚሰድብ፤
መብራቱ በድቅድቅ ጨለማ
ይጠፋል።
21 ከጅምሩ ወዲያው የተገኘ ርስት፤
በመጨረሻ በረከት አይኖረውም።
22 “ለደረሰብኝ በደል ብድራን ባልመልሰ!”
አትበል፤

20፡11 መዝ39፡1
20፡12 መዝ94፡9
20፡13 ምዕ6፡11፤
19፡15
20፡16 ዘፀ22፡26፤
ምዕ27፡13
20፡17
ኢዮ20፡14፤
ምዕ9፡17፤
ሰቆ3፡16
20፡18
ምዕ11፡14፤ 24፡6
20፡19 ምዕ11፡13
20፡20 ዘፀ21፡17፤
ኢዮ18፡5፤
ምዕ30፡11
20፡22
ምዕ24፡29፤
ኢዕ37፡20፤
ኢር1፡19፤
42፡11፤
ሮሜ12፡19

20፡23 ቀ፡10፤
ዘጸ25፡13
20፡24
ኢዮ33፡29፤
መዝ90፡12፤
ምዕ19፡21፤
ኢር10፡23
20፡25
ምዕ10፡19፤
18፡13፤
መዝ5፡24-5፤
ኢር44፡25
20፡26 ቀ፡8
20፡27
መዝ119፡105፤
ምዕ16፡2
20፡28
መዝ40፡11፤
ምዕ16፡12፤
ኢዕ16፡5
20፡29 ምዕ16፡31
20፡30
መዝ15፡2፤
ምዕ22፡15፤
ኢዕ1፡5

እግዚአብሔርን ጠብቅ፤ እርሱ
ይታደግሃል።
23 ሁለት ዐይነት ሚዛን በእግዚአብሔር
ዘንድ አጸደፈ ነው፤
ዐባይ ሚዛን አይወደድም።
24 የሰው አካሄዱ በእግዚአብሔር ይመራል፤
ሰውስ የገዛ መንገዱን እንዴት
ማስተዋል ይችላል?
25 በችኩሳ ስእለት መሳል፤
ከተሳሉም በኋላ ማቅማማት ለሰው
ወጥመድ ነው።
26 ጠቢብ ንጉሥ ክፉዎችን አበጥሮ
ይለያል፤
የመውቂያ መንኲራከርንም
በላያቸው ላይ ይነጻል።
27 የሰው መንፈስ ለእግዚአብሔር መብራት
ነው፤
ውስጣዊ ማንነቱንም ይፈትሻል።
28 ፍቅርና ታማኝነት ንጉሥን ይጠብቁታል፤
በፍቅርም ዙፋኑ ይጸናል።
29 የእግዚአብሔር ክብር ብርታታቸው፤
የሽማግሌዎችም ሞገስ ሽቦታቸው
ነው።
30 የሚያቁስል በትር ክፉትን ያሰወግዳል፤
ግርፋትም የውስጥ ሰውነትን
ያጠራል።
21 የንጉሥ ልብ በእግዚአብሔር እጅ
ነው፤
እርሱም እንደ ዐይ ውሃ ደስ
ወዳለኝው ይመራዋል።
2 ለሰው መንገዱ ሁሉ ቀና ይመስለዋል፤
እግዚአብሔር ግን ልብን
ይመዝናል።
3 ከመሥዋዕት ይልቅ ጽድቅንና ፍትሕን
ማድረግ፤

21፡1 አሰ5፡1፤ ኢር39፡11-12 21፡2 ምዕ16፡2
21፡3 1ሳጦ15፡22፤ ኢዕ1፡11፤ ሚክ6፡8
*20፡27 ወይም የእግዚአብሔር መብራት የሰውን
መንፈስ ይመረምራል።

20፡22 ብድራን ባልመልሰ፤ ሰዎች ክፉ
ቢያደርጉበት ራሳችን ለመበቀል መነሣት የለብንም
(ከዘፀ 32፡35፤ ከሮሜ 12፡19፤ ከዕብ 10፡30 ጋር
ያነጻጽሩ)፤ ይልቁን ችግራችንን ወደ እግዚአብሔር
ይዘን በመቅረብ ታማኝ ለሆነው አምላካችን ራሳችንን
አሳልፈን መስጠት አለብን (ከ1ኦፐ 2፡23፤ 4፡19 ጋር
ያነጻጽሩ)፤ ቀንና ሌሊት ወደ እርሱ በሚጮኹ ጽድቃን
(ሉቃ 18፡7-8 ይመ) ላይ የደረሰውን በደል እግዚአብሔር
በራሱ ጊዜ ይበቀልላቸዋል።
20፡24 ሰውስ የገዛ መንገዱን እንዴት
ማስተዋል ይችላል? እየተፈጸመ ያለው ምን እንደ
ሆነ ለመረዳት አስቸጋሪ እስከሚሆንባቸው ድረስ አንጻንድ
ጊዜ እግዚአብሔር በጽድቃን ሕይወት ውስጥ ይሠራል።
አንጻንድ ሁኔታዎች መልካም ናቸው ብለን ለመቀበል
አስቸጋሪ ሊሆንብን ይችላል፤ ነገር ግን እግዚአብሔር
ር ሁኔታውን ለእኛ ለቡን እንደሚያደርገው ማመን
እንደሚገባን መጽሐፍ ቅዱስ ያደፋፍረናል (ሮሜ 8፡28
እና ማብ ይመ፤ ከመዝ 37፡23 ጋር ያነጻጽሩ)።
21፡1 የንጉሥ ልብ በእግዚአብሔር እጅ
ነው፤ ይህ ጥቅስ አንድ የእገር መሪ የሚፈልገው

ወይም የሚያደርገው ነገር ሁሉ በቀጥታ ከእግዚአብሔር
የሚመጣ መሆኑን አያመለክትም። በገዢዎች እጅ
የተፈጸመው ክፉ ነገር ምንጩ እግዚአብሔር አይደለም
(ያዕ 1፡13-15)። ነገር ግን እግዚአብሔር በዓለም ገዢዎች
ላይ የመጨረሻው የበላይ ባለሥልጣን ሲሆን አንጻንድ
ጊዜ ውሳኔያቸውንና የሚያደርጉትን ነገር በታሪክ
ውስጥ የቢዛነት ዕቅዱን ለመፈጸም ይጠቀምበታል
(ከዘፀ 10፡1-2፤ ከዕዝ 7፡21፤ ከኢሳ 10፡5-7፤ 45፡1-6
ጋር ያነጻጽሩ)። እግዚአብሔር የገዢዎችን ውሳኔ እንደ
ፈቃዱ እንዲሆን ያደርግ ዘንድ የእግዚአብሔር ሕዝብ
የሚጸልዩው ጸሎት ትልቅ አስተዋዕል እንጸልጥ አዲስ
ኪዳን የስተምራል (1ጢዮ 2፡1-3)።
21፡3 ከመሥዋዕት ይልቅ ... ተቀባይነት
አለው፤ በሃይማኖታዊ ሥርዐቶች ከመሳተፍ ይልቅ
እግዚአብሔር ሕዝቡ ጽድቅና ትክክለኛ እንዲሆን
ይፈልጋል። እንደ ፈቃዱ የማንኛር ከሆነ መሥዋዕት፤
አምልኮና ስጦታ በእግዚአብሔር ዘንድ ተቀባይነት
ላላቸውም (ከሆሴ 6፡6፤ ከሚክ 6፡7-8፤ ከሮሜ 12፡1-2፤
ከዕብ 10፡5-9 ጋር ያነጻጽሩ)። ለእግዚአብሔር ስጦታ
መስጠቱ በቅድስና ሕይወት መኖርን ያካተተ መሆን

ፋትሕትናና እግዚአብሔርን መፍራት፤
 ሀብትን፤ ክብርንና ሕይወትን
 ያስገኛል።
 5ባከፋዎች መንገድ ላይ እሾህና ወጥመድ
 አለ፤
 ነፍሱን የሚጠብቅ ግን ከእነዚህ
 ይርቃል።
 6ልጅን የሚሄድበትን መንገድ
 አስተምረው፤
 በሚሸመግልበት ጊዜ ከዚያ ፈቀቅ
 አይልም።
 7ባለጠጋ ድኻን ይገዛል፤
 ተበዳሪም የአበዳሪ ባሪያ ነው።
 8ከፋትን የሚዘራ መከራን ያጭዳል፤
 የቀጣውም በትር ይጠፋል።
 9ቸር ሰው ራሱ ይባረካል፤
 ምግቡን ከድህች ጋር ይካፋላል።
 10ፊዛኛን አስወጣው፤ ጠብ ይወገዳል፤
 ጥልና ስድብም ያከትማል።
 11የላብ ንጽሕናን ለሚወድና ንግግሩም
 ሞገስ ላለው ሰው፤
 ንጉሥ ወዳጁ ይሆናል።
 12የእግዚአብሔር ዐይኖች ዕውቀትን
 ይጠብቃሉ፤
 የማይታመኑትን ሰዎች ቃል ግን
 እርሱ ከንቱ ያደርጋል።
 13ሰነፍ፤ "እንበሳ ውጪ አለ፤
 መንገድ ላይ እንደላለሁ" ይላል።
 14የአመንዝራ ሴት አፍ ጥልቅ ጉድጓድ
 ነው፤
 እግዚአብሔር የተቈጣውም
 ይገባበታል።

22+4 ምዕ10+27፤
 15+33፤ ዳገ4+36
 22+5 ምዕ15+19
 22+6 ዘፍ14+14፤
 ዘፍ6+7፤ እፈ6+4
 22+8 ዘዐ1+20፤
 እዮ 4+8፤
 ዘሰ8+7፤
 ገላ6+7-8
 22+9 ዘፍ14+29፤
 ምዕ11+25፤
 19+17፤ 28+27
 22+10 ምዕ26+20
 22+11
 ምዕ16+13፤
 ማቴ5+8
 22+13 ምዕ26+13
 22+14
 ምዕ513-5፤
 23+27፤ መከ7+26
 22+15
 ምዕ13+24፤
 20+30
 22+17
 ምዕ1+6+8፤
 ምዕ2+2፤ 30+1፤
 31+1
 22+21
 መከ12+10
 22+22 ዘዐ23+16፤
 ዘላ25+17፤
 እዮ5+16
 22+23 አስ8+1፤
 9+1፤ እዮ29+16፤
 መከ140+12፤
 ምዕ23+10-11

15ምኝነት በሕፃን ልብ ታስርክል፤
 የተግግጽ በትር ግን ከእርሱ
 ያርቅለታል።
 16ሀብቱን ለማክበት ድኻን የሚበድል፤
 ለባለጠጋም ስጦታ የሚያቀርብ፤
 ሁለቱም ይደሽያሉ።
 የጠቢባን ምክር
 17የጠቢባንን ቃል ልብ ብለህ ሰማ፤
 ልብህም ወደ ትምህርቱ ያዘንብል፤
 18በልብህ ስትጠብቃቸው፤
 ሁሉም በከንፈሮችህ ላይ የተዘጋጁ
 ሲሆኑ ደስ ይላልና።
 19ስለዚህ እምነትህ በእግዚአብሔር ላይ
 እንዲሆን፤
 ዛሬ አንተን ራስህን አስተምርሃለሁ።
 20የምክርና የዕውቀት ቃል የሆኑ፤
 መልካም ትምህርቶችን፤
 አልጽፍሁልህምን?
 21ለላከህ ተገቢውን መልስ ትሰጥ ዘንድ፤
 እውነተኛውና የታመኑ ቃላትን
 እንዳስተምርህ አይደለምን?
 22ድህች በመሆናቸው ብቻ ድህችን
 አትበዝብዛቸው፤
 ችግረኛውንም በአደባባይ
 አታንገላታው፤
 23እግዚአብሔር ይፋረድላቸዋልና፤
 የሚቀጥቻቸውንም ይቀማቸዋል።
 24ከግልፍተኛ ጋር ወዳጅ አትሁን፤
 22+6 ወይም አስጀምረው
 22+20 ወይም አስቀድሙ አልጽፍሁልህምን?
 ወይም ለሰላም ትምህርቶችን

22+4 ሀብትን፤ ክብርንና ሕይወትን፤
 ለእግዚአብሔር ታማኝ ሆነው የሚኖሩ። አማኞች
 እግዚአብሔር በወሰነው ጊዜ እነዚህን በረከቶች ይቀበላሉ።
 የእግዚአብሔር ሕዝብ ሁሉ አዳሲቷን የተሰፋፋቱን
 ምድር ይወርሳሉ (ማቴ 5+5)። በእግዚአብሔር ድህች
 የሆኑ አሁንም እንኳ ሲሆን በመንፈሳዊ ሀብትና ክብር
 ባለጸገኑ ናቸው (ራእ 2፡9 2ቆሪ 6፡10)።
 22+6 ልጅን የሚሄድበትን መንገድ
 አስተምረው፤ ወላጆች ልጆቻቸውን የእግዚአብሔርን
 መንገድ ለማስተማርና በዚያም እንዲመሩ ለማድረግ
 አተብቀው ሊተጉ ይገባል (ከቀ 15፤ 13፤24፤ 19፤18፤
 23፤13-14፤ 29፤17 ጋር ያነጻጽሩ) (1) "ማስተማር"
 ለሚለው ቃል የቆመው የዕብራይስጡ አባባል "ሙሉ-
 በሙሉ ለአንድ ነገር መሰጠት" የሚል ትርጉም
 አለው። ስለዚህ ክርስቲያናዊ ትምህርትን የማስተማሩ
 ዐላማ ልጆች በዓለም ካለው የከፋት አካሄድ ተለይተው
 በእግዚአብሔር መንገድ እንዲመሩ በማድረግ፤ ሙሉ-
 በሙሉ ለእግዚአብሔርና ለፈቃዱ የተሰጡ እንዲሆኑ
 ነው። በሌላ በኩል ይኸው ሥርወ ቃል "ትክክለኛውን
 ነገር ማንጸባረቅ" ማለት ነው። ልጆች ራሳቸው
 እግዚአብሔርን እንዲፈልጉና የማይረሳ እውነተኛ
 መንፈሳዊ ሕይወት በመኖር ይስ እንዲሰኙ ወላጆች
 ሊያበረታቷቸው ይገባል።
 (2) "ከዚያ ፈቀቅ አይልም"፤ አጠቃላይ ግንዛቤ
 ውጫዊነቱን ትምህርት በሚገባ የተማረ ልጅ ወላጆች
 ካስተማሩት ከእግዚአብሔር መንገድ ዘወር እንደማይል

ነው። ይሁን እንጂ ይህ ሁኔታ እግዚአብሔርን የሚፈሩ
 ወላጆች ልጆቻቸው ሁሉ ለእግዚአብሔርና ለቃሉ ታማኝ
 ሆነው እንደሚኖሩ ሙሉ ዋስትና የሚሰጥ አይደለም።
 ብዙ የእግዚአብሔር ሰዎች ራሳቸው ታማኝ ሆነው
 ለመኖር በሚቸገሩበት በዚህ ክፍት በተሞላ ገብረተ ሰብ
 ውስጥ የክርስቲያን ቤተ ሰብ ልጆች በነጠላት መፈተንና
 መውደቅ ሊያጋጥማቸው ይችላል (ሕዝ 14፡14-20
 ይመጥ በዚህ ክፍል ታላቅ እምነትን የመካድ ጊዜ
 እንደሚሆን እግዚአብሔር ይናገራል። ከዚህም የተነሣ
 እንደ ኖፋ፤ እንደ ዳንኤልና እንደ ኢዮብ የመሳሰሉ
 ጻድቅ ሰዎች እንኳ ልጆቻቸውን ከዚህ ክስደት ሊጠብቁ
 አይችሉም)።
 22+7 ተበዳሪም የአበዳሪ ባሪያ ነው፤ ከገቢያቸው
 በላይ የሚኖሩ ሰዎች በመጨረሻ የአበዳሪያቸው ባሪያ
 ከመሆን አያመልጡም (21+20 እና ማገ ይመጥ)።
 22+9 ቸር ሰው ራሱ ይባረካል፤ እግዚአብሔር
 ሊጋስ የሆኑትን ሰዎች ይባርካል (11፡24-25 እና ማገ
 ይመጥ)።
 22+14 እግዚአብሔር የተቈጣውም፤
 ከእግዚአብሔር ፈታቸውን የማመልሱ፤ የራሳቸውን
 መንገድ መከተል ይፈልጋሉ። ከእግዚአብሔር ቁጥጥና
 መርገም የተነሣ የሚደርስባቸውን ግጭ አይቀበሉም።
 እግዚአብሔርም ለወሲባዊ ርብሶትና በነጠላት ለተሞላ
 ምኞት አሳልፎ ይሰጣቸዋል (ሮሜ 1፡18-21 እና ማገ
 ይመጥ)።

በቀላሉ ቱግ ከሚልም ሰው ጋር
አትወዳጅ፤
25 አለበለዚያ መንገዱን ትማራለህ፤
ራስህም ትመድበታለህ።
26 በዋስትና ቃል እጅ አትምታ፤
ለብድር ተያዥ አትሁን፤
27 የምትከፍለው ካሣህ
የምትተኛበት ዐልጋ ከሥርህ
ይወሰድብሃል።
28 የቀድሞ አባቶችህ የስቀመጡትን፤
የጥንቱን የወሰን ምልክት
አታፋልህ።
29 በሙያው ሥልጣን የሆነውን ሰው
አይተሃልን?
በነገሥታት ዘንድ ባለሟል ይሆናል፤
አልባሌ ሰዎችን አያገለግልም።
23 ከገዥ ጋር ለመብላት
በምትቀመጥበት ጊዜ፤
በፊትህ ያለውን በሚገባ አስተውል፤
ስግብግብም ብትሆን እንኳ፤
በጉሮሮህ ላይ ካራ አጋድምበት፤
3የእርሱ ጣፋጭ መብል አያስጉምጅህ፤
ምግቡ አታላይ ነውና።
4ህብት ለማግኘት ስትል ራስህን
አታድክም፤
ሐሳብህን የመግታት ጥበብ ይጽርህ።
5በህብት ላይ ዐይንህን ብትጥል፤
ወዲያው ይጠፋል፤
ወደ ሰማይ እንደሚበርር ንስር፤
በርግጥ ክንፍ አውጥቶ ይበራል፤
6የሰበታምን ምግብ አትብላ፤
ጣፋጭ መብልም አያስጉምጅህ፤
7ሁልጊዜ ስለ ዋጋ የሚያሰላ ሰው ነውና፤
“ብላ፤ ጠግ” ይልሃል፤
ልቡ ግን ከአንተ ጋር አይደለም።
8የበላሃት ትንሽ እንኳ ታስመልስሃለች፤
የምስጋና ቃልህንም ከንቱ
ታደርጋለህ።
9ከጅል ጋር አትነጋገር፤
የቃልህን ጥበብ ያንኳስሳልና።
10የጥንቱን የወሰን ምልክት አታፋልህ፤
አባት የሌላቸውንም ልጆች መሬት
አትግፋ፤
11 ታዳጊያቸው ብርቱ ነውና፤
እርሱ ይፋረድላቸዋል።
12 ልብህን ለምክር፤
ጀሮህንም ለዕውቀት ቃል ስጥ።
13 ልጅን ከመቅጣት ወደ ጓሳ አትበል፤
በእርጪሜ ብትገርፈው አይሞትም።
14 በእርጪሜ ቅጣው፤
ነፍሱንም ከሞት አድናት።

22+25
1ቁ፣15+33
22+26 ምሳ1+5
22+27
ምሳ11+15፤
17+18
22+28 ዘ፳19+14
22+29 ዘ፳39+4፤
41+46፤
19፡11+28
23+1 ቀ፡6-8፤
መዝ141+4
23+5 ምሳ27+24፤
ማቴ6+19
23+6 ቀ፡1-3፤
መዝ141+4
23+9 ምሳ9+7
23+10 ዘ፳19+14
23+12 ምሳ2+2
23+11 ዘወ22+22-
24፤ ኢዮ19+25፤
መዝ24+18፤
ምሳ15+25፤
22+22-23
23+14
ምሳ13+24፤
19+18

23+16 ቀ፡24፤
ምሳ27+11፤ 29+3
23+17
መዝ37+1፤ 73+3
23+18
መዝ9+18፤
37+1-4፤
ምሳ24+14፤19-20
23+19 ዘ፳4+9፤
ምሳ28+7
23+20
ኢሳ5+11፤22፤
56+12፤ ዕፃ2+15
23+21 ምሳ21+17
23+22 ዘሌ19+32
23+23 ምሳ4+7፤
17+16
23+24 ቀ፡15-16
23+25 ምሳ10+1፤
23+26
መዝ18+21፤
ምሳ5+1-6
23+27 ምሳ22+14
23+28
ምሳ7+11-12
23+30 ቀ፡20-21፤
ኢሳ5+11

15 ልጄ ሆይ፤ ልብህ ጠቢብ ቢሆን፤
የእኔም ልብ ሐሜት ያደርጋል፤
16 ከንፈሮቼ ትክክሉን ቢናገሩ፤
ውስጣዊ ሁለንተናዬ ሐሜት
ያደርጋል።
17 ልብህ በነጠላተኞች አይቅና፤
ነገር ግን ዘወትር እግዚአብሔርን
ለመፍራት ትጋ።
18 ለነገር ግጥኛ አለኝታ ይኖርሃል፤
ተስፋህም ከንቱ አይሆንም።
19 ልጄ ሆይ አድምጥ፤ ጠቢብም ሁን፤
ልብም ከትክክለኛው መንገድ
አይውጣ።
20 ብዙ የወይን ጠጅ ከሚጠጡ፤
ሥጋ ከሚሰለቅጡ ጋር አትወዳጅ፤
21 ሰካራሞችና ሆጻሞች ደኸች ይሆናሉና፤
እንቅልፋምነትም ቡትቶ
ያለብላቸዋል።
22 የወለደህን አባትህን አድምጥ፤
እናትህንም ባረጀች ጊዜ አትናቃት።
23 እውነትን ግዛት እንጂ አትሸጣት፤
ጥበብን፤ ተግግጽንና ማስተዋልን
ገንዘብህ አድርግ።
24 የጽድቅ ሰው አባት እጅግ ደስ ይለዋል፤
ጠቢብ ልጅ ያለውም በእርሱ
ሐሜት ያደርጋል።
25 አባት እናትህ ደስ ይበላቸው፤
ወላጅ እናትህም ሐሜት ታድርግ።
26 ልጄ ሆይ፤ ልብህን ስጠኝ፤
ዐይኖችህም ከመንገዱ አይውጡ፤
27 ዘልዛላ ሚስት ጠባብ ጉድጓድ፤
አመንዝራም ሴት ዐዘቅት ናትና፤
28 እንደ ወንበዴ ታደባለች፤
በሰዎችም መካከል ወስላቶችን
ታበዛለች።
29 የዶታ የማን ነው? ሐዘንስ የማን ነው?
ጠብ የማን ነው? ብሶትስ የማን ነው?
በክንቱ መቀሰል የማን ነው? የዐይን
ቅላትስ የማን ነው?
30 የወይን ጠጅ በመጣጣት ጊዜያቸውን
ለሚያባክት ነው፤
እየዶ ድብልቅ የወይን ጠጅ
ለሚቀማምሉ ሰዎች ነው።
31 መልኩ ቀይ ሆኖ፤
በብርቱቆ ውስጥ ሲያንጸባርቅ፤
ስተት ብሎ በሚወርድበትም ጊዜ፤

“23+1 ወይም ማን መሆኑን
+23+7 ወይም በልቡ እንዳለበ እንዲሁ ነውና ወይም
ግላዮ አዘጋጅቶ
+23+14 ዕብራይስጡ ሲላል ይላል

23+4 ህብት ለማግኘት ስትል ራስህን
አታድክም፤ ይህ ትእዛዝ በድጋሚ በአዲስ ኪዳን
ተነግሮአል (ማቴ 6፡19፤ 1ጢሞ 6፡9-11፤ ዕብ 13፡5
እንዲሁም በገጽ 1577 ላይ፤ “በላጽጥና ድክነት”
በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመልከቱ)።
23+30 ድብልቅ የወይን ጠጅ፤ ከቀ፡ 29-35
ይመልከቱ። የፊላ የወይን ጠጅ መመኘትም ሆነ
መጣጣት በእግዚአብሔር ከተሰጠው ቀጣይ ራእይ ውስጥ
የመጀመሪያው ግልጽ ትእዛዝ እዚህ ጥቅስ ላይ ይገኛል
(የሚቀጥለውን ማብራሪያ ይመልከቱ)። እዚህ ላይ
እግዚአብሔር ስለ አልኮል መጠጣትና ስለሚያስከትሉት
ጉዳት ያስተምረናል (ይህን ጉዳይ ላይ በበፋት ለመረዳት
በገጽ 232 ላይ፤ “የወይን ጠጅ በብሉይ ኪዳን”
በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመልከቱ)።
23+31 ወደ ወይን ጠጅ ትክ ብለህ
አትመልከት፤ ይህ ጥቅስ የወይን ጠጅ (በዕብራይስጡ

ወደ ወይን ጠጅ ትክ ብለህ
አትመልከት።
32 በመጨረሻው እንደ እባብ ይነድፋል፤
እንደ እፋኝትም መርዙን ይረጫል።
33 ዐይኖችህ እንግዳ ነገር ያያሉ፤
አእምሮህም ይቀባዥራል።
34 በባሕር ላይ የተኛህ
በመርከብ ምሰሶ ጫፍ ላይ
የተጋደምህ ትመስላለህ።
35 እንተምት "መቱኝ፤ አልተጎዳሁም፤
ደበደቡኝ፤ አልተሰማኝም፤
ታዲያ፤ ሌላ መጠጥ እንዳገኝ፤
መቼ ነው የምነቃው?" ትላለህ።

24 በክፉ ሰዎች አትቅና፤
ንደኝነታቸውም አይመርህ፤
2 ልባቸው በመፅን ያውጠኑላቸዋልና፤
ከንፈራቸውም ሽፍጥ ያወራል።
3 ቤት ዘጥበብ ይሠራል፤
በማስተዋልም ይጸናል፤
4 በዕውቀትም ውድና ውብ በሆነ ንብረት፤
ክፍሎቹ ይሞላሉ።
5 ጠቢብ ሰው ታላቅ ጎይል አለው፤
ዕውቀት ያለውም ሰው ብርታትን
ይጨምራል፤
6 ጦርነት ለመግጠም መልካም ምክር፤
ድል ለማድረግም ብዙ አማካሪዎች
ያስፈልጋሉ።
7 ጥበብ ለተላላ በጣም ሩቅ ናት፤

23+35 ምዕ20+1
24+1 ምዕ3+31-
32፣ 23+17-18
24+2 መዝ2+11፣
10+7፣ አፄ32+6፣
55+7-8፣ 59+7፣
65+2፣ 66+18፣
ሆላ4+1
24+3 ምዕ14+1
24+4 ምዕ8+21
24+6 ምዕ11+14፣
20+18፣
ሉቃ14+31

24+10 ሉቃ4+5
24+11 መዝ82+4
24+12
1ሳመ2+3፣
ሉቃ34+11፣
መዝ54+5፣
62፣12፣ 139+2፣
ማቴ 16+27፣
ሮሜ2+6
24+14
መዝ119+103፣
ምዕ16+24፣
23፣18

በከተማዬ ብር ሸንጎ ላይም መናገር
አይችልም።
8 ከፋት የሚያውጠኑትን፤
'ተንኩሰኝ' በመባል ይታወቃል።
9 የተላላ ዕቅድ 'ገጠአት ነው፤
ሰዎችም ፈዘኝን ይጸዩላሉ።
10 በመከራ ጊዜ ፈራ ተባ ካልሆነ
ዐቅም ምንኛ ደካማ ነው፤
11 ወደ ሞት የሚነዱትን ታዲያቸው፤
እየተጎተቱ ለዕርድ የሚሄዱትን
አድናቸው።
12 እንተምት "ስለዚህ ነገር ምንም
አላውቅም" ብትል፤
ልብን የሚመረምር እርሱ
አያስተውልምን?
ሕይወትህን የሚጠብቃት እርሱ
አያውቅምን?
ለእያንዳንዱ እንደ ሥራው መጠን
አይከፍለውምን?
13 ለጄ ሆይ፤ መልካም ነውና ማር ብላ፤
የማር ወለላም ጣዕም ይጣፍጥሃል።
14 ጥበብም ለንፍስህ እንደዚሁ ጣፋጭ
እንደ ሆነች ዕውቅ፤
ብታገኛት ለነገ አለኝታ ይናርሃል፤
ተስፋህም ከንቱ አይሆንም።
15 በጸድቅ ስው ዜት ላይ እንደ ወንበዴ
አታድፍጥ፤
መኖሪያውንም በድንገት አታጥቃ፤

ያዩን) እየፈላ በሚሄድበት ጊዜ አይሻገር እንደ ሆነ
ያስጠነቅቃል። በዚህ ክፍል የተጠቀሰው የፈላው "ያዩን"
ካልፈላው "ያዩን" (አ.ሳ.16፣10 እንዲሁም በገጽ 232 ላይ፤
"የወይን ጠጅ በብሉይ ኪዳን" በሚል ርእስ የቀረበውን
የትኩረት ጽሑፍ ይመልከት) ተለይቶ መታወቅ አለበት።
መፍላት፤ በወይን ፍሬ ጭማቂ ውስጥ ያለው ስኬር ወደ
አልኮላኒትና ወደ ካርቦን ዳይኦክሳይድነት የሚለወጥበት
ሂደት ነው። (1) "አተኩሮ መመልከት" (በዕብራይስጥ
“ራኽ”) የሚለው የተለመደ ቃል ሲሆን፤ "ማየት፤
መመልከት፤ መመርመር" ማለት ነው (ከዘፍ 27፣1
ጋር ያንጸፍ)። በዕብራይስጥ “ራኽ” የሚለውን ቃል፤
"መሥረት" ከሚል አንጻርም መጠቀም ይቻላል። ይህም
የፈላውን የወይን ጠጅ ለመጠጣት በመመኘት መመልከት
እንደሚይዝ ያመለክታል። "እግዚአብሔር ሕዝቡን
የፈላ የወይን ጠጅ መጠጣት ይቅርና ማሰብ እንደሌለ
ለባቸው ያስተምራል፤ በመጠኑም ቢሆን እንድንጠጣ
አልተፈቀደልንም። (2) "ቀይ" የሚለው ቅጽል (በዕ
ብራይስጥ "አደም") ትርጉሙ "ቀይ፤ ቀይማ ወይም
ጽጌረዳ መልክ" ያለው ማለት ነው። ጄሴንየስ የጻፈው
የቃላት አመጣጥንና ፍቺን የሚገልጸው መጽሐፍ፤
የወይን ጠጅ በብርጭቆ ውስጥ እንደሚያንፃባርቅ ይህም
ከመፍላቱ ጋር የተያያዘ መሆኑን ያመለክታል።
23+32 በመጨረሻው እንደ እባብ ይነድፋል፤
ክቅላቱ የተነሣ ወደ የወይን ጠጅ እንዳይመለከቱ
እግዚአብሔር ሕዝቡን ያዛል፤ ምክንያቱም የፈላ የወይን
ጠጅ እንደ እባብ ነድፎ ይገድላል፤ እንደ እፋኝትም
መርዙን ይረጫል። የአልኮል ምጣኔ የሚያስከትለው
ጭዛዝ በይጣላዊና አጥፊ ነው፤ የዐይን መቅላት፤
ብሻታ፤ የሚቀባዥር አእምሮ፤ የተዛባና የማስመሰል
ቃል መናገር ይህን ተከትለው ከሚመጡ ጌጂ ውጤቶች
ጥቂቶቹ ናቸው (ቀ 29፣33)። የአልኮል መጠጥ መጠጣት

የሰውን ሕይወት ለስኬራምነት (ቀ 34)፤ ለሞይታና ለሐ
ዘን፤ ለመጽጽና ለጥል፤ ለሰውነት ጉዳትና (ቀ 29፣35)
ለሰብ ይዳርጋል (ቀ 35 እና ቀጥሎ ያለውን ማብራሪያ
እንዲሁም ሮሜ 14፣21 እና ማሳ ይመ)።
23+35 ታዲያ ሌላ መጠጥ እንዳገኝ፤ ይህ ክፍል
የፈላ የወይን ጠጅ በሰብ መጠመድን የሚያስከትል
መሆኑን ይገልጻል። ብዙውን ጊዜ ጠጪ ሰው ራሱን
መቁጣጠር እስከማይችል ድረስ ያለ ገደብ ይጠጣል፤
ስለዚህ እግዚአብሔር፤ "ወደ ወይን ጠጅ ትክ ብለህ
አትመልከት" የሚለው ከዚህ የተነሣ ነው። አማኞች
የሚያስከርን መጠጥ መጠጣት ቀርቶ ስለዚያ ማሰብም
የለባቸውም። ይህ መመሪያ ዛሬም በእግዚአብሔር
ሕዝቦች ላይ የሚሠራና ሊከተሉት የሚገባ ደንብ ነው።
በአሁኑ ዘመን ያሉትን ክርስቲያኖች አይመለከትም
በሚል ፈሊጥ በቀ 29-35 ላይ እግዚአብሔር የሰጠ
ውን ትምህርት በምክንያት መጣልና ከሌላ ነገር ጋር
ማዛመድ አይገባም። በቀ 31 ላይ የተጠቀሰውን ሐሰብ፤
"የወይን ጠጅ በብርጭቆ ውስጥ እንደሚፃባርቅ ራሱን
በመግዛትና በመቁጣጠር ትክ ብለህ ተመልከት" ማለት
እንደ ሆነ ከሚናገሩ ሰዎች ተጠንቀቁ።
24+10 በመከራ ጊዜ፤ በዚህ ሕይወት እስካለን
ድረስ ሁላችንም በተለያዩ ሁኔታ ትግርና ሕዘን
ይገጥመናል (ኢ.ድ 7፣7፤ ያሰ1፣3-4)። ይህ በሚሆንበት
ጊዜ አማኞች እንደ መሆናችን በጌታ የበረታን፤
መሸሸጊያችን ወደ ሆነው ወደ እርሱ የምንመለከት
(ዘጸ 33፣27)፤ እርሱን የምንጠራ፤ እንደሚይተውን የሰጠ
ን ተስፋ እውነት በመሆኑ (ዕሳ 13፣5) በዚህ የምንታመን
መሆን ይገባናል። በፍጹም ልብ በእርሱ ለሚታመኑ
በመከራ ጊዜ ጸንተው ለመቆም የሚያስችላቸውን
ንገልጻና ጸጋ ያበላገታቸዋል (ኢ.ሳ 40፣29፤ 2ቆሮ 12፣9፤
ቂላ 1፣11)።

16 ጸድቅ ሰባት ጊዜ እንኳ ቢወድቅ
ይነግልና፤
ከፋዎች ግን በጥፋት ይወድቃሉ።
17 ጠላትህ ሲወድቅ ደስ አይበልህ፤
ሲሰናከልም ልብህ ሐሜት
አያድርግ፤
18 እለዚያ እግዚአብሔር ይህን አይቶ
ደስ አይለውም፤
ቀጣውንም ከእርሱ ይመልሳል።
19 በጨካኞች ድርጊት አትጨነቅ፤
በክፋዎችም አትቅና፤
20 ግራኛ ተስፋ የለውምና፤
የክፋዎችም መብራት ድርግም ብላ
ትጠፋለች።
21 ለጄ ሆይ፤ እግዚአብሔርንና ንጉሥን
ፍራ፤
ከዐመቦችም ጋር አትተባበር፤
22 ሁለቱም የሚያመጡት መፃት፤
ምን እንደሚሆን ማን ይውቃል?

ተጨማሪ የጠቢባን ምሳሌዎች
23 እነዚህም ደግሞ የጠቢባን ምሳሌዎች
ናቸው፡-
በዳኝነት አድልዎ ማድረግ ተገቢ
አይደለም፤
24 በደለኛውን፤ “አንተ ንጹሕ ነህ”
የሚለውን፤
ሕዝቦች ይረግሙታል፤
መንግሥታትም ይግዙታል።
25 በደለኛውን፤ “አንተ ጥፋተኛ ነህ”
የሚሉት ግን መልካም ነገር
ይገጥማቸዋል፤
የተትረፈረፈ በረከትም
ይወርድላቸዋል።
26 እውነተኛ መልስ መስጠት፤
ከንፈርን እንደ መሳም ነው።
27 በደጅ ያለውን ሥራህን ፈጽም፤
ዕርሻህን አዘጋጅ፤
ከዚያም በኋላ ቤትህን ሥራ።
28 በባልንጀራህ ላይ ያለ ምክንያት
አትመስክር፤
በከንፈርህም አትሸንግል።
29 “በእኔ ላይ እንደ ሠራብኝ እሠራለሁ፤
ስለ አድራጎቱም የጁን
እመልስለታለሁ” አትበል።
30 በሰነፍ ሰው ዕርሻ በኩል አለፍሁ፤

24+16 ኢዮ5+19፤
መዝ34+21
24+17
24መ3+32፤
አብ1+12፤
ሚክ7+8
24+18
ኢዮ31+29
24+19 መዝ37+1
24+20 ኢዮ18+5፤
ምሳ23+17-18
24+21
ሮሜ13+1-5
24+22
መዝ73+19
24+23 ዘላ18+16፤
ዘላ19+15፤
መዝ72+2፤
ምሳ1+6፤ 28+21፤
31+8-9፤
ኤር22+16
24+24 ምሳ17+15
24+28 መዝ7+4
24+29
ምሳ20+22፤
ማቴ5+38-41
24+30 ምሳ6+6-
11፤ 26+13-16

24+33 ምሳ6+10
24+34 ምሳ10+34፤
መዝ10+18
25+1 ሃን4+32፤
ምሳ1+1
25+2
ምሳ16+10-15
25+5
24መ7+13፤
ምሳ16+12፤
20+8፤ 29+14
25+7
ሉቃ14+7-10
25+8
ማቴ5+25-26

ማስተዋል የጉዳዩውን ሰው የወይን።
ቦታ አልፎ ሄድሁ፤
31 በደልበት እጅህ በቅሎበታል፤
መሬቱም ዐረም ለብሰአል፤
ትጥሩም ፈረረሰል።
32 ያየሁትን ነገር አወጣሁ አወረድሁ፤
ካስተዋልሁትም ትምህርት አገኘሁ፤
33 “ጥቂት ሳንቀላፍ፤ ጥቂት ላሸልብ፤
እጄን አጣጥፌ ጥቂት ልረፍ”
ብትል፤
34 ድክነት እንደ ወንበይ፤
እጦትም እንደ ታጠቀ ሰው
ይመጣብሃል።

የሰሎሞን ተጨማሪ ምሳሌዎች
25 እነዚህ የቃላት ንጉሥ የሕዝቅያስ
ሰዎች የቀደቸው ሌሎች የሰሎሞን
ምሳሌዎች ናቸው፡-
2ኛ ነገርን መሰወር በእግዚአብሔር ክብሩ ነው፤
ነገርን ፈልፍሎ ማውጣት ግን
ለነገሥታት ክብራቸው ነው።
3ኛ ሰማያት ከፍ ያሉ እንደ ሆኑ፤ ምድርም
ጥልቅ እንደ ሆነች ሁሉ፤
የነገሥታትም ልብ እንደዚሁ
አይመረመርም።
4ኛ ብር ዝገትን አስወግድ፤
አንጥረኛውም ንጹሕ ቃር ያገኛል፤
5ኛ ከንጉሥ ፊት አርቅ፤
ዙፋኑም በጽድቅ ትጸናለች።
6ኛ ንጉሥ ፊት ራስህን ከፍ ከፍ አታድርግ፤
በታላላቆች መካከል መገኘትም
አይመርህ፤
7ኛ በትልቅ ሰው ፊት ከሚያዋርድህ
ራስ፤ “ወደዚህ ከፍ በል” ቢልህ
ይሻላልና።
በባይንህ ያየኸውን ሁሉ፤
8ኛ ወደ ፍርድ አደባባይ በችኩላ
አታውጣው፤
ባልንጀራህ ካሳፈረህ፤
ኋላ ምን ይውጥሃል?
9ኛ ስለ ራስህ ጉዳይ ከባልንጀራህ ጋር

24+34 ወይም እንደ ቦዛ/ እጦትም እንደ ለማኝ
25+4 ወይም ጽዋ
25+7-8 ወይም ዐይንህን የጣልበት ሰው፤ ...
አትወጣ

24+16 ጸድቅ ... ይነግልና፤ ጸድቃን
በሕይወታቸው መከራ፤ ፈተናና መሰናክል በሚገጥማቸው
ጊዜ የእግዚአብሔር ጸጋ ስለሚደግፋቸው ነዳቸው
ይታደሳል (ቀደም ሲል የተጻፈውን ማብ ይመ)።
ከመከራ ነጻ የሆነ ሕይወት እንኖር ዘንድ እግዚአብሔር
ዋስትና አልሰጠንም፤ ነገር ግን ምንም ዐይነት መከራና
ፈተና ቢገጥመን ደግሞ እንደሚያቆመን ተስፋ ሰጥቶናል፤
“ከየአትጣጣው ብንገፋም አንንኩታኩትም፤ ግራ ብንጋባም
ተስፋ አንቀርጥም፤ ብንሰደድም ተጥለን አንቀርም፤
መትተው በጥሉንም አንጠፋም።” (2ቆሮ 4፡8-9)
እንዲሁም 4፡7 እና ማብ ይመ)።
25+1 ሕዝቅያስ፤ ከንጉሥ ሰሎሞን በኋላ ሁለት መቶ
ዓመት ቆይቶ ሕዝቅያስ በእስራኤል ላይ ነገሠ (715—

686 ዓ.ቅ.ዘ. 1፤ ገደማ)። ስለ መንግሥቱ ለመረዳት 27፤
18—20፤ 2ዜና 29—32፤ ኢሳ 36—39 ይመልከቱ።
25+2 ነገርን መሰወር፤ ሁሉንም ነገር ግልጽ
ማድረግ እግዚአብሔር አልፈቀደም (ከሮሜ 11፡33
ጋር ያንጸጽሩ)። ላይ ላይን በማንበብ እንዲገኝ ሳይሆን
እግዚአብሔር ብዙ ነገር ከሥር እንዲደበቅ ያደረገ
ስለ ሆነ፤ ቃሉን ጠለት ብለው በማንበብ እርሱን
በትጋት የሚከተሉ ምስጢር የሆነውን ነገር ይረዳሉ።
የእግዚአብሔርን ሕዝብ የሚጠብቁ መሪዎች በቃሉ
ውስጥ ያለውን የእግዚአብሔርን መንገድ ጠለት
ብለው ለመረዳት በጉጉት የሚፈልጉ መሆን አለባቸው
(1ቆሮ 2፡6-16 ይመ)።

በምትከራከርበት ጊዜ፤
 የሌላውን ሰው ምስጢር አታውጣ፤
 10 ያለዚያ ይህን የሚሰማ ያሳፍርሃል፤
 እንዴ የጠፋውን ስምህንም ፈጽሞ
 መመለስ አትችልም።
 11 ባግባቡ የተነገረ ቃል፤
 በብር መደብ ላይ እንደ ተቀረጸ
 የወርቅ እንከይ ነው።
 12 የጠቢብ ሰው ዘለፋ ለሚሰማ ጆሮ፤
 እንደ ወርቅ ጉትቻ ወይም እንደ
 ጥሩ የወርቅ ጌጥ ነው።
 13 በመከር ጊዜ የበረሶ ቅዝቃዜ ለሰሰ
 እንደሚያደርግ ሁሉ፤
 ታማኝ መልእክተኛም ለላኩት
 እንደዚሁ ነው፤
 የጌቶቹን መንፈስ ያሳርፋልና።
 14 የማይለግሰውን ሰጦታ እቸራለሁ ብሎ
 ጉራ የሚነዛ ሰው፤
 ዝናብ እንደ ሊለው ደመናና ነፋስ
 ነው።
 15 በትዕግሥት ገዢን ማግባባት ይቻላል፤
 ለሰላሳ አንደበትም ዐጥንት
 ይሰብራል።
 16 ማር ስታገኝ በልክ ብላ፤
 ከበዛ ያስመልስሃል።
 17 ወደ ባልንጀራህ ቤት እግር አታብዛ፤
 ታሰለቸውና ይጠላሃል።
 18 በባልንጀራው ላይ በሐሰት የሚመስክር፤
 እንደ ቈመጥ፤ እንደ ሰይፍና እንደ
 ተሳለ ፍጻዜ ነው።
 19 በመከራ ጊዜ በወሶላታ ሰው መተማመን፤
 በተበላሽ ጥርስና በሰለለ እግር እንደ
 መታመን ነው።
 20 ለዘን ልብ የሚዘምር፤
 በብርድ ቀን ልብሱን
 እንደሚያወልቅ፤
 ወይም በሰጻ ላይ እንደ ተጨመረ
 ሆምጣጤ ነው።
 21 ጠላትህ ቢራብ አብላው፤
 ቢጠማም ውሃ አጠጣው።
 22 ይህን በማድረግህም፤ በራሱ ላይ ፍም
 ትከምራለህ፤
 እግዚአብሔርም ሞጋህን ይከፍልሃል።
 23 የሰሜን ነፋስ ዝናብ እንደሚያመጣ
 ሁሉ፤
 ሐሜተኛ ምላስም ቁጡ ፊት
 ታስክትላለች።

25+11 ቍ12፤
 ምዓ15፤23
 25+12 ቍ11፤
 መዝ141፤5፤
 13፤18
 25+13
 ምዓ10፤26፤
 13፤17
 25+15 ምዓ15፤13
 መዝ10፤4
 25+16 ቍ27
 25+18 ምዓ12፤18
 25+22
 2ዜ፤28፤15፤
 መዝ18፤8፤
 ማቴ5፤44፤
 ሮሜ12፤20
 25+24 ምዓ21፤9
 25+25 ምዓ15፤30
 25+27 ቍ16፤
 ምዓ47፤2፤
 ማቴ23፤12
 26+1 ቍ8፤
 14፤መ፡12፤17፤
 ምዓ19፤10
 26+2 ዘጸ23፤5
 26+3 መዝ32፤9፤
 ምዓ10፤13
 26+4 ቍ5፤
 አሳ36፤21
 26+5 ቍ4፤
 ምዓ3፤7
 26+6 ምዓ10፤26
 26+7 ቍ9
 26+8 ቍ1
 26+9 ቍ7
 26+11
 መዝ85፤8፤
 2ጴጥ2፤22
 26+12 ምዓ3፤7፤
 29፤20

24 ከጨቅጫቃ ሚስት ጋር በአንድ ቤት
 ከመኖር፤
 በጣራ ማእዘን ላይ መኖር ይሻላል።
 25 ከሩቅ የሚመጣ መልካም ዜና፤
 የተጠማችን ነፍስ እንደሚያረካ
 ቀዝቃዛ ውሃ ነው።
 26 ለክፉ ሰው የሚንበረከክ ጻድቅ፤
 እንደ ደፈረስ ምንጭ ወይም እንደ
 ተበክለ የጉድጓድ ውሃ ነው።
 27 ከመጠን በላይ ማር መብላት ጥሩ
 አይደለም፤
 የራስንም ክብር መሻት
 አያስከብርም።
 28 ራሱን የማይቈጣጠር ሰው፤
 ቅጥሯ እንደ ፈረሰ ከተማ ነው።
26 በረዶ በበጋ፤ ዝናብ በመከር
 እንደማያስፈልግ ሁሉ፤
 ክብርም ለተላላ አይገባውም።
 ንክፍፎን እንደምታርገበግብ ድንቢጥ
 ወይም ቱር እንደምትረፍ ጨረባ፤
 ከንቱ ርግማንም በማንም ላይ
 አይደርስም።
 3 ለፈረስ አለንጋ፤ ለአህያ መሸበቢያ፤
 ለተላላ ጀርባም በትር ይገባዋል።
 4 ቂልን እንደ ቂልነቱ አትመልስለት፤
 ለዚህም አንተም ራስህ እንደ እርሱ
 ትሆናለህ።
 5 ቂልን እንደ ቂልነቱ መልስለት፤
 አለዚያ ጠቢብ የሆነ ይመስለዋል።
 6 በተላላ እጅ መልእክትን መላክ፤
 የገዛ እግርን እንደ መቀረጥ ወይም
 ዐመፃን እንደ መጋት ነው።
 7 በቂል አንደበት የሚነገር ምሳሌ፤
 ሰላላ የሽባ ሰው እግር ነው።
 8 ለተላላ ክብር መስጠት፤
 በውንጭፍ ላይ ድንጋይ እንደ ማሰር
 ነው።
 9 በአላዋቂ አንደበት የሚነገር ምሳሌ፤
 በሰካራም እጅ እንዳለ እሾዝ ነው።
 10 ቂልን ወይም የትኛውንም ዐላፊ አገዳሚ
 የሚቀጥር፤
 ፍላጻውን በነሲብ እየወረወረ ወገኖቹን
 እንደሚያቁሰል ቀስተኛ ነው።
 11 ውሻ ወደ ትፋቱ እንደሚመለስ ሁሉ፤
 ተላላም ቂልነቱን ይደጋግማል።
 12 ራሱን እንደ ጠቢብ የሚቈጥረውን ሰው
 አይተሃልን?

25+21 ጠላትህ ቢራብ፤ ለጠላቶቻችን በን ነገር
 ማድረግ በአድራጊታቸው እንዲያፍሩ፤ በመጨረሻም
 ምናልባት ወደ እግዚአብሔር እንዲቀርቡና ድነትን
 እንዲያገኙ ምክንያት ሊሆን ይችላል (ሮሜ 12፡20)።
 26+11 ውሻ ወደ ትፋቱ እንደሚመለስ፤
 ጴጥሮስ ይህን ምሳሌ በአንድ ወቅት ክርስቶስን
 በመከተል የጽድቅን መንገድ ያውቁ የነበሩትን፤ በኋላም
 ከእግዚአብሔርና ከቅዱስ ትእዛዙ ፊታቸውን መልሰው
 በገጠአት መኖር የጀመሩትን ሰዎች ሁኔታ ለመግለጽ
 ተጠቅሞበታል (2ጴጥ 2፡20-22)።
 26+12 ራሱን እንደ ጠቢብ የሚቈጥረውን፤
 ትዕቢትና ራሱን መካብ ሰዎች በራሳቸው ግምት

ጥበበኞች መስለው እንዲታዩና በግትርነትም በራሳቸው
 ሐሳብ እንዲታሙ ያደርጋቸዋል። ጥበብና እውነት
 የሚገኘው ከሰው የምርምር ሐሳብ ሳይሆን፤ እግዚአብሔር
 የተናገረውንና በቅዱሳት መጻሕፍት ሁሉ የተገለጸ
 ውን በመቀበል ነው። ማታለልና ተንኲል የመፈጸም
 እምቅ ፍላጎት በልባችን ውስጥ እንዳለ በመገንዘብ፤
 ትክክለኛውንና ስሕተቱን ለመለየት እኛ የምንጠቀምበት
 መለኪያ የእግዚአብሔር መለኪያ ነው በማለት ፈጥንን
 መናገር አይገባንም (ኤር 17፡9 እና ማብ ይመ)።
 ይልቁን ጥፋታችንን እንድንረዳውና በተላሳትነበት ነገር
 እንዲያስተካክለን በመፈለግ፤ ሐሳባችንን ሁሉ ለመንፈስ
 ቅዱስ አገልግሎትና ለቃሉ ሥልጣን እንድናስገዛ

ከእርሱ ይልቅ ለተላላ ተሰፋ አለው።
13 ሰነፍ፣ "በመንገድ ላይ አንበሳ አለ፤
አስፈሪ አንበሳ በአውራ ጉዳና ላይ
ይገመገልላል" ይላል።
14 መዝጊያ በማጠፊያው ላይ እንደሚዞር፣
ሰነፍም በሀላጋው ላይ ይገባበባል።
15 ሰነፍ እጁን ወይም ውስጥ ያጠልቃል፤
ወደ አፋ ለመመለስ ግን እጅግ
ይታከታል።
16 በማስተዋል መልስ ከሚሰጡ ከሰባት
ሰዎች ይልቅ፤
ሰነፍ ራሱን በጢብ አድርጎ
ይቁጥራል።
17 በሌሎች ጠብ ጥልቅ የሚል መንገደኛ፣
የውሻ ጆሮ እንደሚይዝ ሰው ነው።
18 ትንታግ ወይም የሚገድል ፍላጻ
እንደሚወረውር ዕብድ፤
19 "ቀልዴን እኮ ነው" እያለ
ባልንጀራውን የሚያታልል ሰውም
እንደዚሁ ነው።
20 ዕንጨት ከሌለ እሳት ይጠፋል፤
አሸክሻኪ ከሌለም ጠብ ይበርዳል።
21 ከሰል ፍምን፣ ዕንጨትም እሳትን
እንደሚያቀጣጥል፤
አዋኪ ሰውም ጠብን ያባብሳል።
22 የሐሜተኛ ቃል እንደ ጣፋጭ ጉርሻ
ነው፤
ወደ ሰው ውስጠኛው ክፍል ዘልቆ
ይገባል።
23 ክፋትን በልብ ቋጥሮ ለሰላሳ ቃል
የሚናገር ከንፈር፤
በብር ፈሳሽ እንደ ተለበጠ የሸክላ
ዕቃ ነው።
24 ተንኩሶኛ በከንፈሩ ይሸነግላል፤
በልቡ ግን ክፋትን ይቋጥራል።
25 ንግሩ ማራኪ ቢሆንም አትመነው፤
ሰባት ርዞሶት ልቡን ሞልቶታልና።
26 ተንኩሶ በሸንገላው ይሸፈን ይሆናል፤
ነገር ግን ከፋቴ በጉባኤ ይገለባል።
27 ጉድጓድ የሚምስ ራሱ ይገባበታል፤
ድንጋይ የሚያንከባልም ተመልሶ
በላዩ ላይ ይገለበጥበታል።
28 ሐሰተኛ ምላስ የግዳጅቸውን ትጠላለች፤
ሸንጋይ አንደበትም ጥፋትን
ታመጣለች።
27 ነገ በሚሆነው አትመካ፤
ቀን የሚያመጣውን
አታውቅምና።
2 ሌላው ያመስግንህ እንጂ የገዛ አፍህ
አይደለም፤
ሌላ ሰው ያወድስህ እንጂ የገዛ
ከንፈርህ አይሁን።

26+13 ምሳ6+6-
11፣ 22+13፣
24+30-34
26+14 ምሳ6+9
26+15 ምሳ19+24
26+20 ምሳ22+10
26+21 ምሳ14+17
26+22 ምሳ18+18
26+24
መዝ31+18፣
41+6
26+25
መዝ28+31
ኢር9+4
26+27 አስ2+23፣
6+13፣ 7+9፣
መዝ7+15፣
35+8፣ 141+10፣
ምሳ28+10፣
29+6፣ ኢላ50+11
26+28
መዝ12+3፣
ምሳ29+5
27+1 1ነገ20+11፣
ማቴ6+34፣
ያሐ4+13-16
27+2 ምሳ25+27

27+3 ኢዮ 6+3
27+4 ዘ፣ 5+14
27+6
መዝ141+5፣
ምሳ28+23
27+8 ኢላ16+2
27+9 አስ2+12፣
መዝ45+8
27+10 ምሳ17+17
27+11
ዘ፣ 24+60፣
ምሳ10+1፣
23+15-16
27+12 ምሳ22+3
27+13 ምሳ20+16
27+15 አስ1+18
27+18
ሉቃ19+12-27፣
1ቆሮ9+7

3 ድንጋይ ይከብዳል፤ አሸዋም ሸክም ነው፤
የተላላ ሰው ጉንጣ ግን ከሁለቱም
ይከብዳል።
4 ዴት ጨካኝ፣ ቀጣም ጉርፍ ነው፤
በቅኖት ፊት ግን ማን መቆም
ይችላል?
5 የተገለጠ ዘለፋ፤
ከተደበቀ ፍቅር ይሻላል።
6 ከጠላት ደጋግሞ መሳም ይልቅ፤
የወዳጅ ማቀሳል ይታመናል።
7 ለጠገብ ማር አይጥመውም፤
ለተራብ ግን እራት እንኳ
ይጣፍጠዋል።
8 ከቤቱ ወጥቶ የሚባዝን ሰው፤
ጎጆዋን ሊቃ እንደምትባዝን ወፍ
ነው።
9 ሽቱና ዕጣን ልብን ደስ ያሰኛሉ፤
የወዳጅ ማስደሰትም ከትን ምክሩ
ይመነጫል።
10 የራሱህንም ሆነ የአባትህን ወዳጅ
አትተው፤
መከራ በሚያጋጥምህ ጊዜ ወደ
ወሃድምህ ቤት አትሂድ፤
ሩቅ ካለ ወንድም ቅርብ ያለ ጎረቤት
ይሻላል።
11 ልጄ ሆይ፤ ጠበቅ ሁን፤ ልቤን ደስ
አሰኘው፤
ለሚገቱን ሁሉ መልስ መስጠት
እችል ዘንድ።
12 ጥንቁቅ አደጋን አይቶ ይሸሸጋል፤
ማስተዋል የጉደለው ግን ወደዚያው
ይሄዳል፤ ይጉዳልም።
13 ለማይታወቅ ሰው የተዋሰነ ልብሱን
ግፈፈው፤
ለዘልላላ ሴት ከተዋሰነ አግተው።
14 ሰው ደምፁን ከፍ አድርጎ ባልንጀራውን
በማለጻ ቢመርቅ፤
እንደ ርግማን ይቁጠራል።
15 ጨቅጫቃ ሚስት፤
በዝናብ ቀን እንደሚወርድ
የማይቋርጥ ጠፈጠፍ ናት፤
16 እርሷን ለመግታት መሞከር፤
ነፋሱን እንደ መግታት ወይም
ዘይትን በእጅ እንደ መጨበጥ
ነው።
17 ብረት ብረትን እንደሚሰል፤
ሰውም ሌላውን ሰው እንደዚሁ
ይሰለዋል።
18 በለሰን የሚንከባከብ ፍሬዋን ይበላል፤
ጌታውን የሚያገለግልም ከብርን
ይጉናጽፋል።
26+23 ወይም በሚያብላጠልጭ ነገር

(ዮሐ 16+18-14) እግዚአብሔር በትሕትና ይጠራል (ከራሉ 3+17 ጋር ያነጻጽሩ)።
27+1 ነገ በሚሆነው አትመካ፤ ያላቀብ፤ "ነገ የሚሆነውን እንኳ አታውቁም። ሕይወታችሁ ምንድን ናት? ለጥቂት ጊዜ ታይቶ ጓሳ እንደሚጠፋ እንፋሎት ናችሁ" (ያሐ 4+14) ብሎ ሲጽፍ ይህን ጥቅስ በማሰብ ሊሆን ይችላል። በሕይወት የምንኖርበት ጊዜ አዋርና አስተማማኝ ባለመሆኑ፣ ዕቅዳችን ራሳችን እንደምናስበው ሳይሆን ሁል ጊዜ "የጌታ ፈቃድ ቢሆን" (ያሐ 4+15) በሚለው ሐሳብ ላይ የተመሠረተ ሊሆን ይገባዋል። ክርስቶስ ጸግም ምጽአቱ መቼ እንደ ሆነ ስለማይታወቅ ሁል ጊዜ ተዘጋጅቶ የመጠበቁ አስፈላጊነት በመናገር ይህን እውነት ገልጸዋል (ማር 13+35 እና ማገብ ሉቃ 12+35-40 እና ማገብ፣ 21+34 እና ማገብ ይመ)።

19ውሃ ፊትን እንደሚያሳይ፤
 የሰውም ልብ ማንነቱን ገልጦ
 ያሳያል።

20ሲኤልና የሙታን ዓለምስ እንደማይጠግቡ
 ሁሉ፤
 የሰውም ዐይን አይረካም።

21ብር በማቅለጫ፤ ወርቅ በከውር
 እንደሚፈተን፤
 ሰውም በሚቀበለው ምስጋና
 ይፈተናል።

22ጅልን በሙቀት ብትወቅጠው፤
 እንደ እህልም በዘነዘና ብታደቀው፤
 ጅልነቱን ልታስወግድለት
 አትችልም።

23በጎችህ በምን ሁኔታ እንዳሉ ደህና
 አድርገህ ዕወቅ፤
 መንጋህንም ተንከባከብ፤

24ሀብት ለዘላለም አይኖርምና፤
 ዘውድም ከትውልድ ወደ ትውልድ
 ጸንቶ አይኖርም።

25ደረቂቅ ሃር ተወግዶ፤ አዲሱ ብት ሲል፤
 በየኩረብታው ላይ ያለው ሃር
 ተሰብስቦ ሲገባ፤

26ከበግ ጠቦቶች ልብስ ታገኛለህ፤
 ፍየሎችም የዕርሻ መሬት መግዣ
 ይሆኑሃል።

27እንተንና ቤተ ሰባህን፤
 ገረዶችህንም ጭምር ለመመገብ፤
 የተትረፈረፈ የፍየል ወተት
 ይኖርሃል።

28 ክፉ ሰው ማንም ሳያሳድደው
 ይሸሻል፤
 ጸድቅ ግን እንደ አንበሳ ልብ ሙሉ
 ነው።

2አገር ስታምፅ፤ ገዢዋ ይበዛሉ፤
 አስተዋይና ዐዋቂ ሰው ግን
 ሥርዐትን ያሰፍናል።

3ድኾችን የሚያስጨንቅ ሰው፤
 ሰብል እንደሚያጠፋ ንይለኛ ዝናብ
 ነው።

4ሕግን የሚተዉ ክፉዎችን ያወድሳሉ፤
 ሕግን የሚጠብቁ ግን
 ይቋቋሚቸዋል።

5ክፉዎች ፍትሕን አያስተውሉም፤
 እግዚአብሔርን የሚሹ ግን ሙሉ

27+20
 ምዕ30፥15-16፤
 መዝ1፥8፤ 6፥7፤
 ዕን2፥5
 27+21 ምዕ17፥3
 27+23 ምዕ12፥10
 27+24 ምዕ23፥5
 28+1 ዘሌ
 26፥17፤ 27፥7፤7፤
 መዝ138፥3

28+6 ምዕ19፥1
 28+7
 ምዕ23፥19-21
 28+8 ዘዐ18፥21፤
 ኢዮ3፥15፤
 27፥17፤
 መዝ112፥9፤
 ሉቃ14፥12-14፤
 ሉቃ14፥12-14
 28+9
 መዝ109፥7፤
 ምዕ15፥8፤
 ኢሳ1፥13
 28+10
 መዝ57፥6፤
 ምዕ26፥27
 28+12 ቍ28፤
 27፥11፥20፤
 ኢዮ24፥4፤
 ምዕ29፥2
 28+13 ዘሌ5፥5፤
 2፥10፥12፥13፤
 ኢዮ 31፥33፤
 መዝ32፥1-5፤
 8፥4፥27፤
 1ዮሐ1፥9
 28+17
 1፥10፥30፥17፤
 1፥120፥20፤
 ኤር41፥15፤
 44፥14

በሙሉ ያውቁታል።

6በአካሄዱ ነውር የሌለበት ድኻ፤
 መንገዱ ጠማማ ከሆነ ባለጠጋ
 ይሻላል።

7ሕግን የሚጠብቅ አስተዋይ ልጅ ነው፤
 ከሆዳዎች ጋር ጓደኛ የሚሆን ግን
 አባቱን ያዋርዳል።

8በከፍተኛ ወለድ ሀብቱን የሚያካብት፤
 ለድኻ ለሚራራ፤ ለሌላው ሰው
 ያከማችሉታል።

9ሕግን ላለመስማት ጆሮውን የሚደፍን፤
 ጸሎቱ እንኳ አስጸያፊ ነው።

10ቅድሾችን በክፉ መንገድ የሚመራ፤
 በቁፈረው ጉድጓድ ይገባል፤
 ንጹሕን ግን መልካም ነገርን
 ይወርሳሉ።

11ባለጠጋ ራሱን ጠብብ አድርጎ ይቁጥር
 ይሆናል፤
 አስተዋይ የሆነ ድኻ ግን መርምሮ
 ይውቀዋል።

12ጸድቃን ድል ሲነሡ ታላቅ ደስታ
 ይሆናል፤
 ክፉዎች ሥልጣን ሲይዙ ግን ሕዝብ
 ይሸሸጋል።

13ነጢአቱን የሚሰውር አይለማም፤
 የሚናዘዝና የሚተወው ግን
 ምሕረትን ያገኛል።

14እግዚአብሔርን ዘወትር የሚፈራ ሰው
 ቡናክ ነው፤
 ልቡን የሚያደነድን ግን መከራ ላይ
 ይወድቃል።

15ታዳጊ በሌለው ሕዝብ ላይ የተሾመ
 ጨካኝ ገዥ፤
 እንደሚያገዛ አንበሳ ወይም
 ተንደንድር እንደሚይዝ ድብ
 ነው።

16ጨካኝ ገዥ ማመዘዝን ይጎድለዋል፤
 ያላግባብ የሚገኝን ጥቅም የሚጸየፍ
 ግን ዕድሜው ይረዝማል።

17የሰው ደም ያለበት ሰው፤
 ዕድሜ ልኩን ሲቅበዘበዝ ይኖራል፤
 ማንም ሰው አይርዳው።

27+20 ወይም ምትና ጥፋት
 28+3 ወይም ድኻ

27+21 ሰው በሚቀበለው ምስጋና ይፈተናል፤
 ከሌሎች ለሚቀርብልን ምስጋና የምንሰጠው ምላሽ
 በመታወቁ ወይም በትሕትና ስለሚሆን ይህ መፈተሻችን
 ነው። የትዕቢት ሐሳብ በልባችን ካለ እኛ ራሳችን ምን
 እንደ ሆንን፤ በእግዚአብሔርና በሌሎች ሰዎች እርዳታ
 ምን እንዳደርግን አለማስተዋል ከመሆኑም በላይ ራስንም
 ማታለል ነው (ፈል 2፥3 እና ማብ ይመ)። የምንሠራው
 ሁሉ ለእግዚአብሔር፤ ለቃሉና ለመንግሥቱ ካለን
 ፍቅር የተነሣ የምናደርገው እንጂ ለራሳችን ምስጋናና
 ክብር ከመፈለግ አንጻር መሆን የለበትም። ከምስጋና
 የተነሣ የሚመጣውን ፈተና ማለፋችን፤ ከሰዎች ይልቅ
 እግዚአብሔርን፤ ደስ ለማስገኘት የምንኖር መሆናችንን
 ያረጋግጥልናል፤ የልባችንን ንጽሕናና የመንፈሳችንን
 ከእግዚአብሔር ጋር አንድ መሆን ይመሰክራልናል።

28+5 እግዚአብሔርን የሚሹ፤ 2ዜና 14፥4 እና
 ማብራሪያውን፤ 26፥5 እና ማብራሪያውን ይመልከቱ።

28+9 ጸሎቱ እንኳ አስጸያፊ ነው፤ እንደ ቃሉ
 በመኖር በፍጹም ልብ እርሱን ለማይታዘዙ እግዚአብሔር
 ጸሎታቸውን አይሰማም። በተቀቱ እንኳ ቢሆን ንጢአትን
 ለማድረግ ደስ የሚሰኝ ልብ ይዘን ለእግዚአብሔርና
 ለቃሉ ለመገዛት ማመቻመች ጸሎታችንን ፍሬ ቢስ
 ያደርገዋል (ከ15፥29፤ ከመዝ 66፥18፤ ከኢሳ 59፥2 ጋር
 ያንጸጽፍ፤ እንዲሁም በገጽ 528 ላይ፤ “መልስ የሚያሰገኝ
 ጸሎት” በሚል ርዕስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ
 ይመ)። የእግዚአብሔርን ቃልና ሕጉን ሳንወድ መጸለይ
 ግብዝነት ከመሆኑም በላይ በእግዚአብሔር ፊት ስድብ
 ነው (1ዮሐ 3፥22 እና ማብ ይመ)።

16አካሄዱ ነቀፉ የሌለበት ሰው ክፉ አያገኘውም፤ መንገዱ ጠማማ የሆነ ግን ድንገት ይወድቃል።

17መሬቱን የሚያርስ የተትረፈረፈ ምግብ ያገኛል፤ ከንቱ ተስፋን ይዞ የሚጓዝ ግን ድኽነትን ይወርሳል።

20ታማኝ ሰው እጅግ ይባረካል፤ ሀብት ለማግኘት የሚጣደፍ ግን ከቅጣት አያመልጥም።

21አድልዎ ማድረግ መልካም አይደለም፤ ሰው ግን ለቀራሽ እንጀራ ሲል በደል ይፈጽማል።

22ስራታም ሀብት ለማከማቸት ይስገበገባል፤ ድኽነት እንደሚጠብቀውም አያውቅም።

23ሸንጋይ እንደበት ካለው ይልቅ፤ ሰውን የሚገሥጽ ውሎ ዐድሮ ይወደዳል።

24ከአባት ከእናቱ ሰርቆ፤ “ይህ ጥፋት አይደለም” የሚል የአጥፊ ተባባሪ ነው።

25ስራታም ሰው ጠብን የሚሣል፤ በእግዚአብሔር የሚታመን ግን ይባረካል።

26በራሱ የሚታመን ተላላ ነው፤ በጥበብ የሚመለስ ግን ክፉ አያገኘውም።

27ለድህረት የሚሰጥ አይቸገርም፤ አይቀረጽም እንዳላየ የሚሆን ግን ብዙ ርግማን ይደርስበታል።

28ክፉዎች ሥልጣን በሚይዙ ጊዜ ሕዝብ ይሸሸጋል፤ ክፉዎች በሚጠፉበት ጊዜ ግን ጸድቃን ይበዛሉ።

29ከብዙ ተግሣጽ በኋላ ዐንገቱን የሚያደነድን ሰው፤ በድንገት ይጠፋል፤ መዳኛም የለውም።

2ጸድቃን ሥልጣን ሲይዙ ሕዝብ ሐሄት ያደርጋል፤

28+18 አስ6+13፤ ምሳ10፡9፤ ኤር39፡18
28+19 ምሳ12፡11
28+20 ቍ22
28+21 ዘሌ19፡15፤ መዝ94፡21፤ ምሳ18፡5፤ ሕዝ13፡19
28+22 ቍ20
28+23 ምሳ27፡5-6
28+24 ምሳ18፡9፤ 19፡26
28+25 ምሳ14፡17፤ 29፡25
28+26 መዝ4፡5፤ 1ቆር3፡18
28+27 ዘዳ24፡19፤ መዝ109፡17፤ ምሳ22፡9
28+28 ቍ12፤ ኢዮ20፡19
29+1 ዘዳ32፡9፤ ዘዳ9፡27፤ 2ዘና36፡16፤ ምሳ6፡15፤ ኤር19፡15፤ 36፡31፤ ዕን247
29+2 2ኃ11፡20፤ ምሳ28፡12፤ 30፡22፤ መዝ10፡6
29+3 ምሳ5+8-10፤ 10፡1፤ 23፡15-16፤ ሉቃ5፡11-32
29+4 ቍ14፤ ምሳ8፡15-16
29+5 ኢዮ32፡21፤ ምሳ26፡28
29+6 ኢዮ5፡13፤ ምሳ26፡27፤ መዝ9፡12
29+7 ምሳ31፡8-9
29+8 ምሳ11፡11፤ 16፡14
29+10 ቍ27፤ 1ዮሐ3፡12
29+11 ኢዮ15፡13፤ ምሳ12፡16

ክፉዎች ሲገዙ ግን ሕዝብ ይቃስታል።

3ጥበብን የሚወድ ሰው አባቱን ደስ ያሰኛል፤ የአመንዝራዎች ወዳጅ ግን ሀብቱን ያባክናል።

4ፍትሕን በማስፈን ንጉሥ አገርን ያረጋጋል፤ ጉሥ ለማግኘት የሚጎመጅ ግን ያፈራርሳታል።

5ባልንጀራውን የሚሸነግል፤ ለገዛ እግሩ መረብ ይዘረጋል።

6ክፉ ሰው በራሱ ነጠአት ይጠመዳል፤ ጸድቅ ግን ይዘምራል፤ ደስም ይለዋል።

7ጸድቅ ለድህረት ፍትሕ ይጨነቃል፤ ክፉ ሰው ግን ደንታ የለውም።

8ተሳፋሪዎች ከተማን ያውካሉ፤ ጠቢባን ግን ቍጣን ያበርዳሉ።

9ጠቢብ ሰው ከተላላ ጋር ወደ ሸንጎ ቢሄድ፤ ተላላ ይቁጣል፤ ያፌዛል፤ ሰላምም አይኖርም።

10ደም የተጠመሰ ሰዎች ሐቀኛን ሰው ይጠላሉ፤ ቅን የሆነውንም ለመግደል ይሻሉ።

11ተላላ ሰው ቍጣውን ያለ ገደብ ይለቀዋል፤ ጠቢብ ሰው ግን ራሱን ይቁጣጠራል።

12ገዥ የሐሰት ወሬ የሚሰማ ከሆነ፤ ሹማምቱ ሁሉ ክፉዎች ይሆናሉ።

13ድኸውና ጨቋኙ የጋራ ነገር አላቸው፤ እግዚአብሔር ለሁለቱም የዐይን ብርሃንን ሰጥቶአቸዋል።

14ንጉሥ ለድኸ ትክክለኛ ፍርድ ቢሰጥ፤ ዙፋኑ ዘላለም ጸንቶ ይኖራል።

15የተግሣጽ በትር ጥበብን ታጎናጽፋለች፤

28+20 ታማኝ ሰው እጅግ ይባረካል፤ ሉቃ 24፡50 እና ማጠራረፊያውን ይመልከቱ።

28+27 ለድህረት የሚሰጥ ድኽነትንና ችግሮችን የሚረዱትን እግዚአብሔር እነርሱን ይክበክበታል (ከ1፡24-25፡ 14፡21፡ 19፡17፡ 21፡26 ጋር ያነጻጽሩ፤ እንዲሁም በገጽ 1327 ላይ፤ “ድኸችጽ ችግሮችን መርዳት” በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመልከቱ)። የእግዚአብሔር በረከት የሚትረፈረፈው ለሥጋና ለመንፈሳዊ ሕይወታቸው በሚያስፈልጋቸው ነገር ሌሎችን ለሚረዱ ነው (2ቆሮ 8፡2 እና ማጠ 9፡6-8 እና ማጠ 9፡20)።

29+1 ይጠፋል፤ መዳኛም የለውም፤ በተደጋጋሚ የመንፈስ ቅዱስን ግሉጽ ወቀላ የማይቀበሉ (ዮሐ 16፡8-11) እንዲሁም ምክራንና ማቅናቱን የሚገቁ (ዕብ 12፡5-11፡25) ከእግዚአብሔር ምሕረት ለመቈረጥና በፍርዱም ሥር ለመውደቅ ልባቸውን እያደነደኑ ይሄዳሉ። ማንም ሰው የእግዚአብሔርን ጸጋ፣ ምሕረትና ፍቅር

በመናቅ ተመላሰ በመጨረሻ መጽናኛ በሌለው ሁኔታ ሳይቀጣ በነጠላቱ መቀጠል አይችልም (ከ1ሳሙ 2፡25 ጋር ያነጻጽሩ፤ በገጽ 1962 ላይ፤ “ከሐደት” በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት ጽሑፍ ይመ)።

29+7 ለድህረት ፍትሕ ይጨነቃል፤ ለድህረትና ለችግሮች ማሰብ በብሉይ ኪዳን ውስጥ እግዚአብሔር ጽድቅን የሚሰክር መንገድ እንደ ሆነ ለእስራኤል ተገልጿል (28፡27 እና ማጠ 9፡20)። እንደዚሁም የክርስቶስ ተከታዮች ለድህረት በመራራትና ተገቢ የሆነውን ነገር በማድረግ የእርሱን ፊር ሊከተሉ ይገባቸዋል (ሉቃ 6፡20-21፤ ሐሥ 4፡34-35፤ 6፡1-6፤ 20፡38፤ 1ቆሮ 16፡2 እንደዚሁም ያዕ 1፡27 ማጠ 9፡20)።

29+15 የተግሣጽ በትር፤ በወላጆቻቸው ያልታረሙ፤ ያልተቀጠሩ፤ ከእነርሱም ቍጥጥር ውጭ ሆነው ያደጉ ልጆች በመጨረሻ በራሳቸው ላይ ውርደትን ያመጣሉ፤ ለክፉም ነገር ይዳረጋሉ። አንዳንድ ጊዜ ለልጆች የተግሣጽ ቃል ብቻ መናገር በቂ ይሆናል፤ በሌላ ጊዜ

መረን የተለቀቀ ልጅ ግን እናቱን
ያሳፍራል።
¹⁶ክፉዎች ሥልጣን ሲይዙ ኅጢአት
ይበዛል፤
ጻድቃን ግን የእነርሱን ውድቀት
ያያሉ።
¹⁷ልጅህን ቅጣጣ፤ ሰላም ይሰጥሃል፤
ነፍሱህንም ደስ ያሰኛታል።
¹⁸ራእይ በሌለበት ሕዝብ መረን ይሆናል፤
ሕግን የሚጠብቅ ግን የተባረከ ነው።
¹⁹አገልጋይ በቃል ብቻ ሊታረም
አይችልም፤
በያስተውለውም እንኳ በጀ
አይልም።
²⁰በችኩላ የሚናገርን ሰው ታያለህን?
ከእርሱ ይልቅ ተላላ ተስፋ አለው።
²¹ሰው አገልጋዩን ከልጅነቱ ጀምሮ
በያቀማል፤
የኋላ ኋላ ሐዘንም ይገኘዋል።
²²ቅጡ ሰው ጠብን ይሞራል፤
ግልፍተኛም ብዙ ኅጢአት
ይሠራል።
²³ሰውን ትዕቢት ያዋርደዋል፤
ትሑት መንፈስ ያለው ግን ክብርን
ይገኛል።
²⁴የሌባ ግብረ እበር የገዛ ራሱ ጠላት ነው፤
የመሐላውን ርግማን እየሰማ ጭጭ
ይላል።
²⁵ሰውን መፍራት ወዋመድ ነው፤
በእግዚአብሔር የሚታመን ግን
በሰላም ይኖራል።
²⁶ብዙዎች በገዢ ፊት ተደማጭነት
ማግኘት ይሻሉ፤
ሰው ፍትሕ የሚያገኘው ግን
ከእግዚአብሔር ዘንድ ነው።
²⁷ጻድቃን አታላቅኙን ይጸዩላሉ፤
ክፉዎችም ቅኖችን ይጠላሉ።

29+16
መዝ18፤
92+11
29+17 ቀ+15
29+18
መዝ1፤1-2፤
19+11፤ 119+1-2
29+20 ምሳ19+2፤
26+12
29+22 ምሳ14+17
29+23 አስ5+12፤
ምሳ11+2፤
15+33፤ 16+18
29+24 ዘሌ5+1
29+25
14+16፤15+24፤
ምሳ16+20፤
28+25
29+26
ምሳ16+33፤ 19+6
29+27 ቀ+10

30+1 ምሳ22+17
30+3 ምሳ9+10
30+4 ዘፍ1+2፤
ዘጸ30+12፤
ኢዮ26+8፤
መዝ24+1-2፤
ምሳ8+22-31፤
ኢሳ40+12፤
ዮሐ3+13፤
ኢፌ4+7-10፤
ራእ19+12
30+5 ዘፍ15+1፤
መዝ12+6፤
18+30
30+6 ዘጸ4+2
30+8 ማቴ6+11

አጉር የተናገራቸው ምሳሌዎች
30 የዋቂ ልጅ የአጉር ቃል ይህ
ነው፤
ይህ ሰው ለኢራኒያ
ለኢራኒያና ለኢራኒያ ተናገረ፤
²እኔ ከሰው ሁሉ ይልቅ ጅል ነኝ፤
ሰው ያለው ማስተዋል የለኝም።
³ጥበብን አልተማርሁም፤
ሰለ ቅዱሱም ዕውቀት የለኝም።
⁴ወደ ሰማይ የወጣ፤ የወረደስ ማነው?
ነፍሱን በእጁ ሰብሰቦ የያዘ ማነው?
ውሆችን በመጥናገፊያው የጠቀለለ
ማነው?
የምድርን ዳርቻዎች ሁሉ የወሰነ
ማነው?
ሰሙ ማን ነው? የልጁስ ስም ማን
ይባላል?
የምታውቅ ከሆነ እስቲ ንገረኝ!
⁵የእግዚአብሔር ቃል ሁሉ እንከን የለበትም፤
እርሱ ለሚታመኑበት ሁሉ ጋሻቸው
ነው።
⁶በእርሱ ቃል ላይ አንዳች አትጨምር፤
አለዚያ ይዘልፍሃል፤ ሐሰተኛም
ያደርግሃል።
⁷እግዚአብሔር ሆይ፤ ሁለት ነገር
አለምንሃለሁ፤
እነዚህንም ከመሞቱ በፊት
አትከልክለኝ፤
⁸ሐሰትንና ሐሰት መናገርን ከእኔ
አርቅልኝ፤
ድኽነትንም ሆነ ብልጽግናን
አትሰጠኝ፤
ብቻ የዕለት እንጀራዬን ሰጠኝ።

29+21 በዕብራይስጥ የዚህ ቃል ትርጓሜ በእርግጠ
ኝነት አይታወቅም
230+1 ወይም የማሳው ያቂ
230+1 የማስፈረክ ጽሑፍ ከዚህ ጋር ይስማማል፤ የዕ
ብራይስጡ ግን ጥናገር፤ ኋለፊቱ እግዚአብሔር፤ እኔ
ደክሜአለሁ/አቤቱ እግዚአብሔር፤ እኔ ደክሜአለሁ፤
እንደ ሞተ ሰውም ሆኛለሁ ቃል ይላል።

ደግሞ ከመገደቡ አልፎ በበትሮ መቅጣት አስፈላጊ
ነው (ከቀ 17 ጋር ያነጻጽሩ 13+24 እና ማብ
ይሙ)። ልጅ በበትሮ ከተቀጣ በኋላ በማስከተል ለምን
እንደተቀጣና ምን ዐይነት ፀሐይ ሊኖረው እንደሚገባ
በግልጽ ማስረጃትና መምከር ያስፈልጋል።
29+18 ራእይ በሌለበት፤ ግልጽ የሆነ ራእይ በሌ
ለበት እንዲሁም የእግዚአብሔር ፈቃድና ሕግ በድፍረት
በማይነገርበት ጊዜ የእግዚአብሔር ሕዝብ መጽሐፍ
ቅዱሳዊ እምነቱን ያጣል፤ ራሱን መቄጣጠሩንም በመተው
በመንፈሳዊ ሕይወቱ እየሞቱ ይሄዳል (ከዘፀ 32+25
ጋር ያነጻጽሩ)። የተገለጠው የእግዚአብሔር ፈቃድና
የጽድቅ ትእዛዝ በመጽሐፍ ቅዱስ እንደተጻፈው
ያለማድረግ በሕዝቡ ብቻ መጠበቅ አለበት፤ ይህ
ካልሆነ ብዙዎች የእግዚአብሔርን ሕግ በመጣስ ሃላፊነት
የሚመስሉ ይሆናሉ (ከሮሜ 12+1-3 ጋር ያነጻጽሩ)።
30+5 የእግዚአብሔር ቃል ሁሉ እንከን
የለበትም፤ በገጽ 1941 ላይ፤ “መጽሐፍ ቅዱስ
የእግዚአብሔር እስትንፋስ መሆኑና ያለው ሥልጣን”

በሚል ርእስ የተረጋገጠውን የትኩረት ጽሑፍ ይመልከቱ።
30+6 በእርሱ ቃል ላይ አንዳች አትጨምር፤
በዓለም ፍልስፍና፤ ሥነ ልቦና፤ የመተባበሪያ የመናፍቅት
መጥራት አሠራር እንደሚደረገው፤ የእግዚአብሔርን
ቃል ከሰው ሐሳብና ግምታዊ አመለካከት ጋር ማደባለቅ
አይገባም። የተገለጠው የእግዚአብሔር እውነት ምንም
ሳይጨመርበት የሰውን መንፈሳዊ ፍላጎት ሙሉ
በሙሉ ማርካት የሚችል ነው። ሕይወታችን በክርስቶስ
ፍጹም እንዲሆን በመጽሐፍ ቅዱስ እውነት ላይ ሌላ
ነገር መጨመር አለበት ብለው የሚያስተምሩ ሰዎች
ሐሰተኞች ናቸው (ከራእ 22+18 ጋር ያነጻጽሩ፤
2ኛጥ 1+3 እና ማብ ይሙ)።
30+8 ድኽነትንም ሆነ ብልጽግናን፤ ለራሳችንና
ለቤተሰባችን አስፈላጊ የሆነውን ነገር ለማድረግ፤
የእግዚአብሔርን ሥራ ለመደገፍና ችግራችንን
ለመርዳት በቂ ገቢ እንዳያረን መጸለይ ይገባናል
(2ኛጥ 9+8-12 ይሙ)።

፪ ያለዚያ ግን ያለ ልክ እጠግብና
እክድሃለሁ፤
'እግዚአብሔር ማን ነው?' እላለሁ፤
ወይም ድኻ እሆንና እሰርቃለሁ፤
የሐምሳኬንም ስም አሰድባለሁ።
10 "እገልጋይን በጌታው ፊት በክፉ
አታንግወ፤
አለዚያ ይረግምህና ጉዳት
ያገኝሃል።
11 "አባቴን የሚረግም፤
እናቴን የማይባርክ ትውልድ አለ፤
12 ራሳቸውን ጉዳትን አድርገው የሚቁጥሩ፤
ሆኖም ከርክሰታቸው ያልነጹ አሉ፤
13 ዐይናቸው ትዕቢተኛ የሆነ፤
አስተያየታቸው ንቀት የሞላበት፤
14 ድኻችን ከምድር፤
ችግረኞችንም ከሰው ዘር መካከል
ለማጥፋት፤
ጥርሳቸው ስይፍ የሆነ፤
መንጋጋቸውም ካራ የሆነ አሉ።
15 "አልቅት ሁለት ሴት ልጆች አሉት፤
'ስጡን! ስጡን!' እያሉ ይሙኻሉ፤
"ፈጽሞ የማይጠግቡ ሦስት ነገሮች አሉ፤
'በቃኝን' ከቶ የማይወቁ አራት
ናቸው፤
16 እነርሱም መቃብር፤ መካን ማሕበን፤
ውሃ ጠጥታ የማትረክ ምድር፤
'በቃኝ' የማይል አሳት ናቸው።
17 "በአባት ላይ የምታፈዝ ዐይን፤
የእናትንም ትእዛዝ የምትንቅ፤
የሸለቆ ቀራዎች ይገጠጡታል፤
ጆፌ እሞሮችም ይበሏታል።
18 "እጅግ የሚያስደንቁኝ ሦስት ነገሮች
አሉ፤
የማላስተውላቸውም አራት ናቸው፤
19 የንስር መንገድ በሰማይ፤
የእባብ መንገድ በቋጥኝ፤
የመርከብ መንገድ በባሕር፤
የሰውም መንገድ ከሴት ልጅ ጋር
ናቸው።
20 "የአመንዝራዪቱ መንገድ ይህ ነው፤
በልታ አፏን በማበሰ፤
'ምንም የሠራሁት ጥፋት የለም'
ትላለች።
21 "ምድር በሦስት ነገር ትናወጣለች፤
እንዲያውም መሸከም የማትችላቸው
አራት ነገሮች ናቸው፤
22 ባሪያ ሲነግሥ፤
ሰነፍ እንጀራ ሲጠግብ፤
23 የተጠላች ሴት ባል ስታገባ፤

30+9 ዘፋ፡12፤
8+10-14፤
ኢሳ24+27፤
ኢሳ1+4፤ 59፤13፤
ሆሴ13፤6፤
30+11 ምሳ20+20
30+12 ምሳ16፤2፤
ኤር2፤23፤25
30+13
24ሙ22፤28፤
ኢዮ41፤34
30+14 ኢዮ4፤11፤
19፤22፤ 24፤9፤
መዝ3፤7፤ 57፤4፤
አጥ8፤4፤ ሚክ2፤2
30+15 ምሳ27፤20
30+16 ኢሳ5፤14፤
14፤9፤11፤ ሳን2፤5
30+17
ዘፋ21፤18-21፤
ኢዮ15፤23
30+20 ምሳ5፤6
30+22
ምሳ19፤10፤ 29፤2

ሴት ባሪያ በእመቤቷ እግር
ስትተካ።
24 "በምድር ላይ አራት ነገሮች ትንንሽ
ናቸው፤
ሆኖም እጅግ ጠባቂና ናቸው፤
25 ጥንዳዮች ደካማ ፍጡራን ናቸው፤
ሆኖም ምግባቸውን በበጋ
ያከማቻሉ።
26 ሸኮኮዎች ዐቅመ ደካማ ናቸው፤
ሆኖም መኖሪያቸውን በቋጥኞች
መካከል ይሠራሉ፤
27 አንበጦች ንጉሥ የላቸውም፤
ሆኖም ቅደም ተከተል ይዘው
ይጓዛሉ፤
28 አንሸላሊት በእጅ ትያዛለች፤
ሆኖም በቤተ መንግሥት ትገኛለች።
29 "አረማመዳቸው ግርማዊ የሆነ ሦስት
ነገሮች አሉ፤
እንዲያውም በሞገስ የሚገማለሉ
አራት ናቸው፤
30 ከአራዊት መካከል ኀይለኛ የሆነው፤
ከምንም ነገር ፊት ግንባሩን
የማያጥፈው አንበሳ፤
31 ጐርደድ ጐርደድ የሚል አውራ ዶሮ፤
አውራ ፍየል፤
እንዲሁም በሰራዊቱ የጋጂበ ንጉሥ
ናቸው።
32 ተላላ ሆነህ ራስህን ከፍ ከፍ ካደረግህ፤
ወይም ከፍ ነገር ካቀድህ፤
እጅህን በአፍህ ላይ አድርግ።
33 ወተት ሲናጥ ቅቤ እንደሚወጣው፤
አፍንጫን ሲያሸት እንደሚደማ፤
ቀጣን ማንሣትም ጥልን
ይፈጥራል።

ንጉሥ ልሙኤል የተናገራቸው ምሳሌ
ዎች

31 ንጉሥ ልሙኤልን እናቴ
ያስተማረችው ቃል ይህ ነው፤
2 "ልጄ ሆይ፤ የማሕፀኔ ልጄ ሆይ፤
የሰእለቱ ልጄ ሆይ፤
3 ጉልበትህን በሴት አትጨርስ፤
ብርታትህንም ነገሥታትን
ለሚያጠቁ አታውል።
4 "ልሙኤል ሆይ፤ ነገሥታት ይህን
ማድረግ የለባቸውም፤
"30፤16 ዕብራይስጡ ሲኤል ይላል
"30፤31 ወይም ከተቃውሞ የተጠበቀ ንጉሥ
"31፤2 ወይም የአለቱ መልስ ሆይ

30+17 በአባት ላይ የምታፈዝ ... የእናትንም፤
ወጣቶች ወላጆቻቸውን እንዲያከብሩና እንዲታዘዙ
እግዚአብሔር ይፈልጋል። አባትንና እናትን ማክበር
የእግዚአብሔርን በረከት ያስገኛል (ዘፀ 20፤12፤
ዘፋ 5፤16፤ ኢፌ 6፤1-3)፤ እነርሱን አለመታዘዝና
በእነርሱ ላይ ማፈዝ እንዲሁም ምክራቸውን አለመቀበል
መርገምን ያመጣል።
31+4 ነገሥታት የወይን ጠጅ ሊጠጡ ...
አይገባም፤ በተለይ የፈላ የወይን ጠጅና የሚያሰክር

መጠጥ ከመጣት አንጻር እግዚአብሔር ነገሥታቱንና
የሕዝቡን ገዦች የሚለክበት መስፈርት ከፍተኛ ነበር፤
(1) በዕብራይስጡ ቃል በቃል ሲተረጎም "መጠጥ
አይጠጥ" ይላል። ይህ ክፍል በመጠንቃቸው በሆነ መጠጥ
እንዲጠጥ አይፈቅድም (20፤1 እና ማጣ፤ 23፤29-35
እና ማጣ፤ እንዲሁም በገጽ 232 ላይ፤ "የወይን ጠጅ
በብሉይ ኪዳን" በሚል ርእስ የቀረበውን የትኩረት
ጽሑፍ ይመልከቱ)።
(2) ነገሥታትና ገዦች የሚያሰክር መጠጥ እንዳይጠጡ

ነገሥታት የወይን ጠጅ ሊጠጡ፤
 ገዢዎችም የሚያስክር መጠጥ
 ሊያስገቡት ይገባቸዋል፤
 ስለዚህ ጠጥተው የሕጉን ድንጋጌ
 ይረሳሉ፤
 የተጨቁኑትን ሁሉ መብት
 ይገፋሉ።
 ስሜጠፋት የሚያስክር መጠጥ፤
 በሥቃይ ላሉትም የወይን ጠጅ
 ስጧቸው፤
 ጠጥተው ድክነታቸውን ይርሱ፤
 ችግራቸውንም ከእንግዲህ አያሰቡ።
 ስለ ራሳቸው መናገር ለማይችሉት፤
 ለችግረኞችም ሁሉ መብት
 ተሟገት።
 ታናገር፤ በቅንነትም ፍረድ፤
 የምስኪናችንና የድኸችን መብት
 አስከብር።”

መዝጊያ ክፍል፤ ጠባዩ መልካም ሚስት
 ስጠባዩ መልካምን ሚስት ማን ያገኛታል?፤
 ከቀይ ዕንቁ እጅግ ትበልጣለች።
 ስላሷ ሙሉ በሙሉ ይተማመንባታል፤
 የሚገባድልበትም ነገር የለም።
 ስለሕይወት ዘመኗ ሁሉ፤
 መልካም ታደርግለታለች እንጂ
 አትገባም።
 ስለጠጥ ጠጉርና የተልባ እግር መርጣ፤
 ሥራ በሚወዷ እጆቿ
 ትፈትሳቸዋለች።
 እንደ ንግድ መርከብ፤

31+5 1716+9፤
 ምሳ16+12
 31+6 ዘፍ14+18
 31+7 አስ1+10
 31+8 14መ19+4
 31+9 ምሳ24+23፤
 29+7
 31+10 ፍት3+11፤
 ምሳ8+35፤ 18+22
 31+11 ዘፍ2+18፤
 ምሳ12+4
 31+13
 1ጢሞ2+9-10

31+20 ዘፍ15+11
 31+23 ዘፍ3+16

ምግቧን ከፍቶ ትሰበሰባለች።
 ስላሷ ሳይነጋ ትነሣለች፤
 ለቤት ሰቧ ምግብ፤
 ለሴት አገልጋዮቿም ድርሻቸውን
 ትሰጣለች።
 ራሷ እስባ የዕርሻ መሬት ትገዛለች፤
 በምታገኘውም ገንዘብ ወይን
 ትተክላለች።
 ስለታታትን ታጥቃ ሥራዋን
 ታከናውናለች፤
 ከንዶቿም ለሥራ ብርቱ ናቸው።
 ሥራዋ ትርፋማ መሆኑን ታስተውላለች፤
 በሌሊትም መብራቷ አይጠፋም።
 በእጇ እንዝርት ትይዛለች፤
 በጣቶቿም ዘንጉን ታሸራለች።
 ከንዶቿን ለድኸች ትዘረጋለች፤
 እጆቿንም ለችግረኞች ፈታ
 ታደርጋለች።
 ስለራሷ ቢጥል ለቤተ ሰዎቿ አትሠጋም፤
 ሁሉም ቀይ ልብስ ለብሰዋልና።
 ስለመኝታዋ የዕልጋ ልብስ ትሠራለች፤
 ቀዋን በፍታና ሐምራዊ ልብስ
 ለብሳለች።
 ስለራሷ በአገር ሽማግሌዎች መካከል
 በአደባባይ በተቀመጠ ጊዜ የተከበረ
 ነው።
 ስለፍታ መገናኛደሪያዎችን ሠርታ
 ትሸጣለች፤

፪3፤10 ከ10-31 ያለው እያንዳንዱ ቀጥር
 የሚጀምረው በዕብራይስጥ ሆኖት ቅደም ተከተል
 መሠረት ነው።

የተከለከለበት ምክንያት፤ ከጠጡ በኋላ ሕጉ የሚያዝዘውን
 ሊረሱ ስለሚችሉ ነው። እንደዚህ ዐይነት መጠጥ ግብረ
 ገባዊ አስተሳሰባቸውን የሚያደክም ከመሆኑም ባሻገር
 የእግዚአብሔርን ሕግ እንዳይታዘዙና ፍትሕ እንዳይዛቡ
 ምክንያት ይሆናል። ይህ ክፍል የአይሁድ ረቢዎች አንድ
 ብርሃኑ የወይን ጠጅ (በዕብራይስጥ “ራት”) የጠጣ
 ዳሻ በአደባባይ ተቀምጦ እንዳይፈርድ፤ በትምህርት
 ቤት ወይም በተመሳሳይ ሥፍራዎች እንዳያስተምር
 ትእዛዝ ያወጡ ዘንድ አድርጎአቸዋል።

(3) ይህ መርሕ ራሱ በብሉይ ኪዳን ሕዝቡን
 ወክለው በእግዚአብሔር ፊት ይቆሙ የነበሩትን
 ካህናትና ሊዋውያን የሚመለከት ነበር (ዘሌ 10፥8-11፤
 10፥9 እና ማጣ ይመ)።

(4) የአዲስ ኪዳን ሐሳቦች ሁሉ በእግዚአብሔር
 መንፈሳዊ መንግሥት ውስጥ የሚገኙ ካህናትና
 ነገሥታት መሆናቸው ተጠቅሶአል (1ጴጥ 2፥9)።
 ስለዚህ የሚያስክርን መጠጥ በሚመለከት እግዚአብሔር
 ለነገሥታትና ለካህናት የወሰነው መስፈርት በተመሳሳይ
 ሁኔታ እኛንም ይመለከተናል (ዘኁ 6፥1-3፤ ኤፌ 5፥18
 እና ማጣ፤ 1ጢሞ 3፥3 እና ማጣ ይመ)።

31+6-7 ለሚጠፋት የሚያስክር መጠጥ ...
 ስሟቸው፤ በመንፈስ ቅዱስ ምሪት የሚጽፈው ጸሐፊ
 በሞት አፋፍ ላይ ያለ ሰው ችግሩን ይረሳ ዘንድ
 መፍትሔ አድርጎ በማሰብ ሰካርን ‘እግዚአብሔር ለማለት
 አስቸጋሪና የማይመስል ነው። በመክሪ ውስጥ ላለ ሰው
 እግዚአብሔር የሚሰጠው ትእዛዝ በጸሎት የአርሱን ፊት
 እንዲፈልግ ነው እንጂ የሚያስክር መጠጥ እንዲጠጣ
 አይደለም (መዝ 12፤ 25፤ 30፤ 34)፤ (1) ይህ ሐረግ፤

ከዚህ ነገር ሙሉ በሙሉ በመቁጠብ ራሳቸውን
 ከሚቈጣጠሩት ጥበቦች ነገሥታትና ገዢዎች ውጭ
 የሚያስክር መጠጥ ሕይወታቸው ለተበላሸና ተሰፋም
 ለሌላቸው ሰዎች እንደ ሆነ ለማመልከት የገባ ምዕታዊ
 አገላለጽ ነው ተብሎ ሲተረጉም ይችላል ይሆናል
 (ቀፋ 4-5)።

(2) መብታቸውን ከማጣታቸው የተነሣ በችግር
 ለወደቁት መደረግ ስለሚገባው ትክክለኛ ነገር በቀፋ
 8-9 ላይ ተጠቅሶአል (ከቀፋ 5 ጋር ያንጸጽፍ)፤ ጽድቅ
 በእንዲህ ዐይነት ችግር ውስጥ ለወደቁ ሰዎች ሁሉ
 መብት መሟገት ይገባዋል። ሰዎች ችግራቸውን ይረሱ
 ዘንድ ይረዳል በማለት ጠጥተው እንዲሰክሩ ማደፋፈር፤
 ችግሩን የሚያሳልፍ ሳይሆን የሚያባብስ ነው። ችግርን
 ለመቀነስ ሰካርን እንደ መፍትሔ አድርጎ መጠቀም
 የሳለም አሠራር እንጂ የእግዚአብሔር አይደለም።
 31+10 ጠባዩ መልካምን ሚስት፤ ከቀፋ 10-31
 ይመ። ይህ ጥቅስ በምሳሌነት የምትታዩትን ልባም
 የሆነችውን ሚስትና እናት የሚገልጽ ነው። በሕይወትዋ
 ሁሉ የምትሠራው ነገር እግዚአብሔርን በመፍራት
 (ቀፋ 30)፤ ለችግረኞች በመራራት (ቀፋ 19-20)፤
 ለቤተሰቦችዋ ታማሽ በመሆንና ፍቅርን በመግለጽ ሳይ
 ያተኩረ ነው (ቀፋ 27)። እዚህ ላይ በእርአያነት የተጠ
 ቀሱ መልካም ምግባሮች ሁሉ ምናልባት በማንኛውም
 ሚስት የሚከናወኑ ሳይሆኑ ይችላል። ነገር ግን
 እያንዳንዱ ሚስት እግዚአብሔር በሰጣት ችሎታና ሀብት
 እግዚአብሔርን ለማገልገል፤ ቤተ ሰቦችዋንና ሌሎችን
 ለመርዳት የምትፈልግ መሆን ትችላለች (ኤፌ 5፥22
 እና ማጣ፤ 1ጢሞ 2፥15 እና ማጣ ይመ)።

ለነጋዴዎችም ድግ ታቀርባለች።
²⁵ ብርታትንና ሞገስን ተገናኝቶለች፤
 መሳሪውን ጊዜ በደስታ ትቀበላለች።
²⁶ በጥበብ ትናገራለች፤
 በአንደበቷም ቀና ምክር አለ።
²⁷ የቤተ ሰዎቿን ጉዳይ በትጋት
 ትከታተላለች፤
 የሰንፍና እንጀራ አትበላም።
²⁸ ልጆቿ ተነሥተው፤ ቡርክት ይሏታል፤
 ባሏም እንዲሁ፤ ሲያመሰግናትም

31+26 ምሳ10+31

31+31 ምሳ11+16

እንዲህ ይላል፤
²⁹ "ብዙ ሴቶች መልካም አድርገዋል፤
 አንቺ ግን ሁሉንም ትበልጫለሽ።"
³⁰ ቀንጅና አታላይ ነው፤ ውበትም
 ይረግፋል፤
 አግዚአብሔርን የምትፈራ ሴት ግን
 የተመሰገነች ናት።
³¹ የሚገባትን ሽልማት ሰጧት፤
 ሥራዋም በየአደባባዩ ያስመስግናት።